

PEDAGÓGIAI PROGRAM

ÉKES VIRÁGSZÁL GÖRÖGKATOLIKUS ÓVODA

4326 Máriapócs, Kossuth tér 12.

2024.

Intézmény OM - azonosítója: 033257

Készítette:

Porcelán-Ványi Melinda, igazgató
az Ékes Virágszál Görögkatolikus Óvoda
nevelőtestületének bevonásával

Mottó:

*„..... Tudod- e....., hogy a
kezdet a legfontosabb, általában is,
de különösen a fiatal és zsenge
lényeknél ?
hiszen leginkább ilyenkor lehet őket
formálni,
s ilyenkor vésődik beléjük az a forma,
amelyet bennük kialakítani akarunk.”
(Platón)*

TEVÉKENYSÉ GKÖZPONTÚ

HELYI ÓVODAI PEDAGÓGIAI

PROGRAM

A HITRE NEVELÉS ESZKÖZEIVEL

Tartalomjegyzék

AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI.....	5
AJÁNLÁS	6
BEVEZETŐ	7
TÖRVÉNYI HÁTTÉR.....	8
AZ ÓVODA TÖRTÉNETE	9
A PROGRAM ALAPELVE.....	15
Óvodakép:	15
Gyermekekép:.....	19
Szülőkép:	21
Pedagóguskép:	21
Dajkakép:	23
HELYZETKÉP ÓVODÁNKRÓL	24
1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK	26
2. TÁRGYI- ÉS ESZKÖZFELSZERELTSÉG	28
3. A PROGRAM ERŐFORRÁSAI.....	28
A TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA ÉS FELADATAI	30
1. A SZÜKSÉGLETEK SZEREPE A NEVELÉSI CÉL ELÉRÉSÉBEN	31
2. A TEVÉKENYSÉGEK SZEREPE A NEVELÉSI CÉL ELÉRÉSÉBEN.....	33
3. A KÉPESSÉGEK SZEREPE A NEVELÉSI CÉL ELÉRÉSÉBEN	34
4. A TEVÉKENYSÉGEN ALAPULÓ SZOKÁSRENDSZER KIALAKÍTÁSA, A GONDOZÁS ÉS AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA, ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS AZ ÓVODÁBAN	35
EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM.....	35
1. BEVEZETÉS	35
2. Általános cél és feladat	36
Szomatikus egészségfejlesztési feladatok	37
Pszichohigiénés egészségfejlesztés.....	43
Szocióhigiénés egészségfejlesztés	47
A nevelés célja.....	56
A FEJLESZTÉS TARTALMA	63
JÁTÉK ÉS TANULÁSI TEVÉKENYSÉG	63
TÁRSAS ÉS KÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉG	68
1. Hitre nevelés	71
MUNKATEVÉKENYSÉG	75
SZABADIDŐS TEVÉKENYSÉG.....	78
A KOMPLEX FOGLALKOZÁSOK RENDSZERE.....	79
1. A TÁRSADALMI ÉRINTKEZÉST MEGALAPOZÓ KOMPLEX FOGLALKOZÁSOK	80
1.1. Anyanyelv	80
1.2. Matematikai nevelés	82
2. A TÁRSADALMI GYAKORLAT BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEIT TÜKRÖZŐ KOMPLEX FOGLALKOZÁSOK	86
2.1. Természet- társadalom- ember (külső – teremtettség – világ tevékeny megismerése).....	86
2.2. Művészeti tevékenységek	97
2.2.1. Irodalmi nevelés (Verselés, mesélés).....	98
2.2.2. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc, zenehallgatás.....	103
2.2.3. Vizuális nevelés (rajzolás, festés, mintázás, kézi munka).....	110
3. AZ EGYÉN TÁRSADALMI FELADATAIT TUDATOSÍTÓ, KÉPESSÉGEIT FEJLESZTŐ ISMERETEK, TEVÉKENYSÉGEK.....	116

3.1. Mozgás.....	116
Ünnepek - ünnepélyek, megemlékezések, HAGYOMÁNYÁPOLÁS	121
A NEVELÉS - TANULÁS ÁLTALÁNOS ELVEI.....	132
AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI.....	138
AZ ÓVODA ÉS KÖRNYEZETÉNEK EGYÜTTMŰKÖDÉSE.....	144
KIEMEL FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE...153	
ÓVODÁNK SAJÁTOS FELADATAI	167
1. Inkluzív pedagógia – Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással – a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	167
2. GYERMEKVÉDELMI MUNKA	169
3. HÁTRÁNYOS ÉS NEMZETISÉGI SZÁRMAZÁSÚ GYERMEKEK FELZÁRKÓZTATÁSÁRA IRÁNYULÓ FELADATOK.....	177
4. AZ ÓVODA SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAI	189
AZ ÓVODA DOKUMENTUMAI.....	190
ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK.....	191
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	192

Az óvoda OM-azonosítója: 033257

AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI

Az óvoda hivatalos elnevezése:

Ékes Virágszál Görögkatolikus Óvoda

Az óvoda pontos címe, telefonszáma:

4326 Máriapócs

Kossuth tér 12.

Tel.: 06/42/554-064

e-mail címe: ekesviragszal@nyirgorkat.hu

weboldal: www.ekesviragszal.hu

Az óvoda fenntartója, címe, telefonszáma

Nyíregyházi Egyházmegye

4400 Nyíregyháza Bethlen Gábor u. 5.

Tel: 06/42/415-901

Óvodai csoportok száma:

3 csoport

Maximálisan felvehető gyermekek száma: 90

Az óvoda igazgatója: Porcelán-Ványi Melinda

Az óvoda nyilvántartási száma: 2138/2016.

Alapító okirat száma és kelte: 2021.05.10. (633/2021. Nyíregyházi Egyházmegye)

A programot benyújtja az óvoda nevelőtestülete nevében:

Porcelán-Ványi Melinda

igazgató

Törvényi megfelelést szolgáló egyéb információk:

a nevelés és fejlesztés magyar nyelven folyik

AJÁNLÁS

Ebben a programban olyan gyerekek nevelésére törekszünk, akik környezetükben biztonságosan mozognak, érzelmviláguk gazdag, kommunikációs és kooperációs képességük lehetővé teszi, hogy mindennapi óvodai élményeiket közösségben, pozitív töltéssel, nyugodt, derűs, kiegyensúlyozott közegben éljék meg, a pócsi Szűzanya ölelésében.

Óvodánk gyermek centrikus. A harmonikus fejlődéshez vezető út alapja a keresztény kultúra értékeit közvetítve kultúránk ápolása, a gyermekek hitének megalapozása és fejlesztése.

Továbbá el szeretnénk érni, hogy a (2,5) 3-6 éves korú fejlesztésben részesülő gyermekek problémamentesen, szociális és értelmi képességüket tekintve iskolára alkalmassá válva, különböző élethelyzetekben megállva helyüket hagyják el az óvodát.

Célunk: A teljes gyermeki személyiség fejlesztése, iskolára való felkészítése, sokszínű tevékenységen keresztül, a hitre nevelés eszközeivel.

A keresztény szellemű nevelés számunkra a keresztény erkölcsi értékek és normák megismertetését, részbeni elsajátíttatását jelenti. Az óvoda segíteni kívánja a családok vallásos nevelését azáltal, hogy ehhez kapcsolódóan élményeket nyújt a gyermekeknek, megismerteti őket az egyházi ünnepek tartalmával, lehetővé teszi azok átélését és kielégítő válaszokat ad a gyermekek kérdéseire. Szeretnénk, hogy az ide járó gyermekek szabadon, vidáman, önállóan tevékenykedjenek, jól érezzék magukat, és érzékeny lelkükben szétáradjon a hit kegyelme.

Pedagógiai Programunkat ajánljuk Szocska A. Ábel Atyának, a Nyíregyházi Egyházmegye Püspökének – fenntartónknak, valamint a jelenlegi és leendő szülőknek, pedagógusoknak, óvodahasználónak s minden kedves olvasónak.

BEVEZETŐ

A hit ébresztése, fejlesztése, növelése az egész személyiség gazdagítása fontos küldetésünk. A keresztény ember az élet értelmének kérdéseire akkor kaphat választ, ha nyitott a hit felé. Óvodai keresztény nevelésünkre is érvényes: *nyitottá kell tenni a gyermekeket a hit befogadására*. Ezt a célt akkor tudjuk megvalósítani, ha figyelembe vesszük befogadóképességét, élményvilágát. A hívő pedagógus megpróbálja a hitet átadni a gyermeknek, és azt is megértetni, hogy az Istenbe vetett hit átsegít a nehézségeken.

A keresztény küldetés akkor lesz a gyermek számára érthető, ha a jelennel kapcsolatba tudjuk hozni. Pl.: Mária és József hajlékkeresésének története kapcsán átgondoljuk, hogy Isten minden gyermeket a teljes fizikai, érzelmi és lelki fejlődés képességével teremtett. Az óvoda feladata, hogy elősegítse őt fejlődésében. Keresztény küldetésünk megvalósításának lehetőségei:

- valakinek örömet szerezni, ajándékozni valamit
- osztozni valamin
- hibákat bevallani
- rossz tettért bocsánatot kérni
- valamit jobban tenni
- környezetünkben keresztény cselekedeteket felfedezni
- példás keresztények, szentek példájáról beszélni.

Fontos, hogy az egész napot áthassa a keresztény nevelés. Ennek egyik meghatározó személyisége az óvodapedagógus. Természetesen az egyház képviselői is szoros kapcsolatban vannak az óvoda minden gyermekével és dolgozóival.

Olyan óvodai életet szervezünk, amelyből sugárzik *a gyermekek feltétel nélküli* elfogadása, tisztelete, szeretete, megbecsülése. A gyermeki szabadság és ész szerű korlátok, szabályok betartása alapján, a szokásrendszeren keresztül *érzelmi biztonságot* nyújtunk a gyerekeknek.

Ezt tesszük vallási hovatartozás nélkül, hisz óvodánk ökumenikus szemléletű, felekezetre való tekintet nélkül bárki igénybe veheti az óvoda „szolgáltatását”. Alapvető követelmény a gyermek emberi méltóságának, jogainak biztosítása az óvodai nevelés teljes eszköztárával.

Az óvodának, a Nemzeti alaptantervvel azonos típusú dokumentuma az Óvodai nevelés országos alapprogramja, ami olyan központi szabályozó dokumentum, mely meghatározza a magyar óvodákban folyó pedagógiai nevelőmunka alapelveit, az óvoda funkcióit, a nevelés célkitűzéseit, az

óvodai tevékenységformákat, az óvodai élet megszervezésének elveit és a fejlődés jellemzőit óvodáskor végére.

Minden más program erre épül.

Az óvoda pedagógiai programja az a dokumentum, amely tartalmazza az óvoda nevelési koncepcióját, az óvoda teljes ciklusára vonatkozó nevelési, fejlesztési célokat, feladatokat, tevékenységi tartalmakat, szervezeti és időkereteket, az óvoda erőforrásait.

TÖRVÉNYI HÁTTÉR

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről és módosításai
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény végrehajtásáról
- 1991. évi LXIV. törvény a Gyermekek jogairól
- 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról és annak módosításáról szóló, a 137/2018. (VII.25) kormányrendelet
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30) kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 402/2023. (VIII.30.) kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló törvény szerinti felzárkózó és kedvezményezett települések listájáról, valamint egyes közneveléssel összefüggő kormányrendeletek módosításáról
- 403/2023. (VIII.30.) kormányrendelet egyes közneveléssel összefüggő kormányrendeletek módosításáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 1997. évi XXXI. törvény a „Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról”, valamint az ide vonatkozó módosítások
- 149/1997. (IX.10.) Kormányrendelet a „gyámhatóságok valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról”
- Oktatási Hivatal: A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól

Az intézmény alapidokumentumai:

- Alapító okirat
- Pedagógiai Program
- Intézményi Önértékelési Program
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Egészségfejlesztési Program

AZ ÓVODA TÖRTÉNETE

Máriapócs, Szabolcs- Szatmár- Bereg megyében, Nyíregyházától 30 kilométerre fekvő, 2100 lelkes település. Görög Katolikus Bazilikájáról világszerte ismert, a katolikus emberek kedves búcsújáró helye. Ennél fogva városunkban egyre több idegen fordul meg, mely a nemrég épült Zarándokháznak is köszönhető.

Mária-Pócs, az Anjou okmánytárban, 1347-ben mezővárosként szerepelt, 1357-ben már vámja volt. Először az ecsedi uradalomhoz tartozott, a Báthoryak voltak a földesurai, később a XVIII. századtól a Károlyiak birtokolták.

A XIX. sz. elején a Görög Katolikus Szent Bazil Rend, valamint Gergelyffy és a Vékey családok rendelkeztek a legnagyobb földterülettel. Az akkori lakosság legnagyobb része azonban, a papok földjén cselédeskedett.

Máriapócs 1993. december elsejétől ismét város.

A szegény kis faluban az *óvodai nevelés 1952. november 26-án* indult az akkor még meglévő Vékey kastélyban.

Az épületben először rendőrség működött, majd a Termelő Szövetkezet raktárnak használta. Az akkor még friss oklevéllel rendelkező 17 éves Harsányi Veronika (később Szilcz Sándorné) lett megbízva az épület rendbetételével, az óvodai csoportszoba kialakításával és az óvodai élet beindításával. Szinte két hét alatt elkészült a berendezés, mely lócákból és egy hosszú asztalból állt, az ablakon akkor még függöny helyett kék papír volt. A WC- ként először a fasor szolgált, majd kerti ásott WC készült. Akkoriban áram az egész faluban nem volt, így az óvodában sem.

Az óvodai nevelés beindítása nem ígérkezett egyszerű feladatnak, hiszen a reggeltől késő estig földeken dolgozó szülők nem szívesen adták be gyermekeiket, úgymond féltették az óvodától. Mindennél fontosabb volt a szeretet, és a bizonyítás, hogy az akkor még 17 éves idegen óvónőt és magát az óvodai nevelést elfogadja a lakosság. Elsődleges volt a „produkció”. A falusi ünnepségeken fellépő csöppségek megmelengették a lakosság szívét. Az óvónő felmérte, hogy ezek az ünnepségek nagyon fontosak ahhoz, hogy megnyerje a szülőket. A kezdeti tartózkodás után 30-35 főre emelkedett a létszám, az akkor még félnaposként működő óvodában. A tízórát a gyerekek kis táskában vitték, majd később a gyerekek által vitt zománcozott bögréből és tányérből ettek. 1955-től, *egész napos* lett az óvoda.

Mivel a családok zöme földművelésből élt, nagy volt a szegénység. Egyedüli jövedelemkiegészítés a két- három napig tartó búcsúból származott, amikor is a szalmával leborított fészereket adták ki a búcsúsoknak.

1959-ben az óvoda *új csoporttal* gyarapodott. Ekkor már két óvónő és egy kinevezett dajka, egy konyhai dolgozó és egy úgymond egységért (120 egységet kellett teljesíteni ahhoz, hogy a TSZ. év végén valamilyen ellátást juttasson) dolgozó kisegítő személyzet volt. 1965-ben a kastély állaga annyira megromlott, hogy életveszélyessé vált és bontásra ítéltetett. Így az óvoda két csoporttal az iskolába költözött és egészen 1973-ig, itt folyt az óvodai nevelés.

1973 szeptemberében végre a község egy *szép új kétszempontos óvodát* mondhatott magáénak, ami azonban már ekkor kicsinek bizonyult, hiszen a magas gyermeklétszám miatt egy csoportot továbbra is az iskolában kellett működtetni. 1977-78-ban az óvoda *újabb két csoporttal* gyarapodott. 1980-ban, -mint az országban nagyon sok helyen- a *szervezeti összevonás* következtében *Máriapócs* közigazgatásilag centrum, *Kisléta és Pócspetri* pedig társközség lett. Ez a szervezeti összevonás az óvodáknál is megtörtént.

A társközségek fejlődését ez a centralizálás nagymértékben befolyásolta, és mint az egész országban itt is, a szétválás sem ment könnyen.

A három óvoda munkájára mégis jótékony hatással volt az összevonás, hiszen a közös nevelési értékezetek, kölcsönös eszmecserék, tapasztalatszerző látogatások, pozitívan hatottak óvodai nevelő munkánkra. Ez az időszak 10 évig tartott.

Az elmúlt 72 év vezetői:

NÉV	Beosztás	Vezetési ideje
Szilcz Sándorné	Óvodavezető	1952-1973
Aranyi Istvánné	Óvodavezető	1973-1978
Kiss Jánosné	Óvodavezető	1978-1980
	Függetlenített vezető	1980-1981
Oszlávski Józsefné	Függetlenített vezető	1981-1982
Pataki Lászlóné	Függetlenített vezető	1982-1990
Oszlávski Józsefné	Óvodavezető	1991-2005
Hajdu Mihályné	Óvodavezető	2005-2009
Páldi Jánosné	Megbízott óvodavezető	2009-2010
Bajzáth Viktória	Óvodavezető	2010-2016
Porcelán-Ványi Melinda	Megbízott óvodavezető	2016-2017
	Intézményvezető	2017-2023
	Igazgató	2024-

Az óvodai nevelés célkitűzéseit mindig a fennálló társadalmi rend határozta meg. A centralizálás, egységesítés végig kísérte az óvodai nevelést egészen az alternatív programok megjelenéséig.

Az írásbeli dokumentálás már 1952-ben is kötelező feladata volt az óvónőnek (tervezés, ütemterv, vázlat stb.). Az akkori óvóképzés tanítóképző intézetekben folyt, és a felvétel legfontosabb feltétele, testi alkalmasság, és jó hang. Az óvodai nevelésben fontos szerepet kapott a mese, vers, kézimunka és valamennyire a számtan is.

Az óvónők mindennapi munkájukhoz nagyon pontosan körülhatárolt nevelési utasításokat kaptak. A kiadott kézikönyvek tartalmazták a tanítandó anyagot, a tanítás hogyanját, a nevelés célkitűzéseit. Ezek annak függvényében változtak, hogy mi volt a társadalom elvárása. Így aztán a keresztény eszményképből lett a szocialista eszménykép, majd a sokkal liberálisabb, szabadabb, nevelési elvek léptek előtérbe. A centralizálás következtében, természetesen az óvodai nevelés nagyon jól ellenőrizhető, az egész országban egységes volt. Az óvodai nevelőmunkát sokáig tanítószakos szakfelügyelő ellenőrizte, sőt az iskolaérettségi vizsgálatot is iskolai nevelő végezte.

A játék és egyéb fejlesztőeszközök hiányában, az óvónő egyedüli eszköze a hangja maradt. Az óvodai nevelés javarészt a mese- vers, körjáték, éneklés és az eszköz nélküli mozgás tette ki. Tulajdonképpen az óvoda gyermekmegőrző szerepe egészen az 1971. évi Óvodai Nevelési Program bevezetéséig fennmaradt. A helyi óvodai nevelésben nagyobb fellendülés majd akkor következett be, amikor 1975-ben, Szilcz Sándorné két éves távollét után (Nagykálló, Óvónői Szakközépiskola gyakorló óvoda) tele ötletekkel, magabiztossággal segítette a helyi pedagógiai munka állóvízből való kievickélését.

Hányféle nevelési elv, hányféle módszer váltotta egymást?

Mondhatjuk úgy is, hogy az óvodai nevelés régen két részre tagolódott. A kötelező tanulásra és a játékra, ami eszköz hiányában igazán nem is nevezhető játéknak. A kötelező foglalkozások meghatározott felépítésben és ideig tarthattak. Mindent előre megterveztünk, a spontaneitásnak helye nem volt. A kötelező foglalkozások az iskolai órákhoz hasonlóan zajlottak, ahol a gyerek ült, az óvónő többnyire eszköz nélkül közvetítette az ismereteket. Bár tudtuk, hogy a gyermek alapvető tevékenysége a játék, de eszköz hiányában nem tudtuk, nem tudhattuk kihasználni azokat a lehetőségeket, amelyek a gyermek személyiségének fejlesztéséhez adódhattak volna. Mondhatnánk úgy is, hogy a foglalkozásokon kívüli időben, gyermekmegőrzés volt. Majd felismertük és elkezdtünk foglalkozni azokkal a játék adta lehetőségekkel, melyek segítségével a gyermeki személyiség kibontakoztatásához, fejlesztéséhez hozzájárulhattunk. Gyakran estünk át azonban a ló túloldalára, mert meg akartuk határozni, hogy mit játsszon, és hogyan játsszon, tehát nem kapott teret a gyermek önérvényesülési törekvése. Volt olyan időszak, amikor azt kellett megkövetelnünk, hogy minden tárgyat rendeltetésszerűen használjanak! „A szék, az szék és nem vonat, a korongjáték nem kormány” De hol maradt a gyermeki fantázia?

Minden évben központilag határozták meg, hogy mi az év kiemelt feladata és abban az évben csak azzal foglalkoztunk. Majd jött az új tanév, új kiemelt feladatokkal és az előző évi már nem volt fontos.

Az 1971-ben megjelenő Óvodai Nevelési Program már kötetlen foglalkozásokra is lehetőséget adott, de még mindig merev, és elég leszabályozott volt.

Nápirend – merev meghatározások percről-percre.

Kreatív ember, kreatív személyiség- még a vízcsapból is ez folyt, majd jött a felismerés: Kötetlenebbé kell tenni a foglalkozásokat, lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a gyermek bármikor kérdezhesen.

Az 1989-ben megjelenő új program bevezetése után jöttek az alternatív programok. És bár ez a program az 1971-es programra épült, sokkal nagyobb szabadságot biztosított az óvónők mindennapi munkájához. Ekkorra már felismertté vált, hogy a követelményszinteket nem lehet egy nagy lepelként minden gyerekre ráhúzni, mert egyénenként más és más testi-és lelki szükségleteik vannak. Majd a rendszerváltással megszűntek a szakfelügyelők és helyettük szaktanácsadók lettek. Hogyan tovább? Mit kérnek majd tőlünk? Jött két év bizonytalanság, majd egymást követték az alternatív programok. Viták, érvek, ellenérvek. Kötelező foglalkozás vagy játékba beépített tanulás. Mi az, amit tennünk kell, hogy a munkánkat megismerjék, elfogadják?

Eszközfelszereltségünk igen gyenge volt. Ahhoz, hogy előbbre léphessünk eszközökre, játékra, fejlesztő játékra, könyvekre, technikai eszközökre volt szükségünk. Az önkormányzat igazán nem volt bőkezű velünk, így felvetődött a kérdés: Hogyan tegyünk szert egy kis bevételre? Mit tudunk felvállalni?

Ekkor jött az ötlet: Az Ovis farsangot tegyük nyílttá, szervezzünk egy emlékezetes napot. Ezután öt éven keresztül a Művelődési Házban tartottuk szombaton délután az Ovis farsangot. A rendezvény megnyitásként az óvónők mesejátéka tette színesebbé a programot. Volt belépő, fánk, szörp, tombola, versenyjáték és így egy kis bevétel is. Sok szülő, nagyszülő, idegen kíváncsiskodó vett részt, óriási sikerünk volt. A lázas sokheti készülődés megérte. Talán ez volt az első lépés, amivel nyitottunk a szülők és a lakosság felé.

A farsang bevételéből udvari játékokat, sok- sok sportszert, különböző játékeszközöket vásároltunk, így elérhettük azt, hogy a gyermekek jól érezzék magukat, a szülők pedig ezután ítélnék. Közben a nyílt ovis farsangot felváltotta a Farsangi jótekonysági bál, melyet minden év februárjában tartunk az iskola tornatermében. (az óvodát már kinőttük)

Az eszközfeltételek folyamatos fejlesztése mellett, kerestük az utat, hogy hogyan tudnánk még hatékonyabbá tenni mindennapi pedagógiai munkánkat. Az óvónő személyisége, gyermekekhez való viszonya, a szülőkkel való kapcsolattartás, a szülők megnyerése közös ügyünknek, megkívánta az óvónőktől az önelemzést, az arra való törekvést, hogy munkánkat még megnyerőbbé, még elfogadhatóbbá tegyék.

Majd 1996-ban elkészült és megjelent az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja. A program meghatározza az óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit, de ugyanakkor biztosítja az óvo-

dapedagógus pedagógiai nézeteinek és széles körű módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekében tartalmaz.

Az új lehetőségek, programok közötti keresgélés, a helyünk megtalálása, azon kívánalmaknak való megfelelés, amit a szülők, a város, az önkormányzat támaszt velünk szemben, és amit mi szeretnénk megvalósítani megkövetelte tőlünk, hogy tudatosan készüljünk ezekre a kihívásokra. Ezért tartja fontosnak minden kolléganő a folyamatos önképzést, a továbbképzéseken való részvételt. Tudnunk kell, hogy az óvoda megítélésének fontos láncszeme a szülő, aki elsősorban az után ítél, hogy hogyan érzi magát a gyermek az óvodában. A tájékoztatás, kötetlen beszélgetések, a problémák megoldási lehetőségeinek közös megbeszélése, mind-mind előre viszi közös ügyünket.

Rendezvényeink (Mikulás, karácsony, farsang, anyák napja, évzáró, kirándulások) színvonala, a mindennapi lehetőségek kiaknázása, emeli presztízszünket és ez arra a törekvésre ösztönöz bennünket, hogy mindennapjainkat aktívan éljük meg a gyerekekkel együtt.

Ilyen útkeresés előtt álltunk, amikor el kellett készítenünk a helyi nevelési programunkat. A sokfajta program közül melyiket válasszuk, melyiket tudnánk elfogadni, magunkévá tenni?

Több pedagógiai programot elemeztünk, végül is a Tevékenységek Központú Nevelési Programot választottuk és adaptáltuk.

A programválasztás útja:

Elsődleges feladatunk volt a lehetőségek felmérése, a program megvalósíthatóságának vizsgálata, és természetesen annak vizsgálata, hogy a rendelkezésre álló eszközök birtokában megvalósítható-e a program.

A program lényege, hogy a megismerési folyamatban a gyermekek aktívan vegyenek részt.

A tapasztalatszerzés folyamata, megkívánja az óvónőtől, hogy állandó kutatást végezzen, felmérje, hogy melyek azok a helyi és távolabbi lehetőségek, amelyek kiaknázhatók. A tevékenykedés az egész nap folyamatát áthatja és nagyon sok eszközt igényel. Az óvónők igyekeznek minél színesebbé tenni a tevékenységi lehetőségeket, gazdaggá a tevékenységek tartalmát, a gyermeknek pedig meg van az a joga és szabadsága, hogy választhat a tevékenységek között.

Egy - egy téma feldolgozása több szempontból, több oldalról történik. Az óvodai veteményeskertben elültetett vagy elpalántázott zöldségféléket gondozzák, öntözik, majd, ha megérett feldolgozzák, ahogyan egyéb gyümölcsöket is. (Pl. gyümölcssaláta készítése, lekvár főzés, palacsinta, almás süti, mézes stb.) A környezet megismerésének, megóvásának és megszerettetésének alapjait itt rakjuk le. A sok- sok kirándulás, a szűkebb és tágabb környezet megismerését szolgálja.

A családi háttér, mint a legtöbb kis településen szegényes, a szülők zöme állandó anyagi problémákkal küszködik. Az MGTSZ megszűntével, megszűnt a munkahely lehetőség is. Egyedüli esélyként a föld és a napszám maradt. Ha a gyermekek jelenlegi háttérét vizsgálom, alig van kétkeresős család és nagyon sok a segélyből és a szociális juttatásból élő család. Külön feladatot ró ránk a cigány gyermekek számának folyamatos emelkedése. A lakásépítés támogatásával sokan hazaköltöztek a fővárosból. Óvodánk kollektívája nagy felelősséget vállalt magára az új program beindításával, amely jócskán eltért az addigi óvodai gyakorlattól. Ma már elmondhatjuk, hogy jól választottunk, a programunk egy gyakorlatban is jól megvalósítható pedagógiai program.

Meggyőződésem, hogy intézményünkben az óvónői munkát az elhivatottság, a szakma szeretete irányítja még akkor is, ha ez nincs egyenes arányban az anyagi megbecsüléssel.

2006. január 1-én birtokba vettük az új, 3 csoportos, minden igényt kielégítő, tágas, jól felszerelt óvodát. A 2008/2009-es nevelési évtől kezdődően működtetjük az Integrációs Pedagógiai Rendszert, és 2010/11-es nevelési évtől bevezetésre került a „Kompetencia alapú óvodai programcsomag” elemeinek adaptációja.

Máriapócson és környékén nagyon sok olyan katolikus és más világnézetet valló család él, amely igényli gyermekei számára a hitre nevelést, így 2016 szeptemberétől a Nyíregyházi Egyházmegye (görögkatolikus egyház) lett óvodánk fenntartója.

2017-2020-ig tartó projekt keretein belül óvodánk is az országban található 570 esélyteremtő óvoda egyike lett. (EFOP- 3.1.3-16-2016-00001, Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedéssel támogatása” kiemelt projekt keretében)

A PROGRAM ALAPELVE

Felfogásunk az óvodai élet szereplőiről

Óvodakép:

Óvodánkban a keresztény kultúra átszármaztatása, közvetítése, nevelő munkánk része. A görögkatolikus óvodánk is, mint minden más óvoda arra a célra van rendelve, hogy a teljes emberi személy kiformálódásán munkálkodjon. *Olyan óvoda* megteremtésén, ahol a gyermekközpontúság az elfogadhatóságot, a hitelességet jelenti, amely működése során alkalmazza az inkluzív pedagógia elvét.

Óvodánk esztétikus, melegséget sugárzó, biztonságos környezetével, szeretetteljes, mindenkit maximálisan elfogadó, családias, bizalmat árasztó légkörével, elsősorban a szabad játék és mozgás sajátos eszközeivel készíti fel a gyermekeket az életre. A gyermekek és szülők kívánságát és elégedettségét mérlegelve, a gyermekek érdekeit figyelembe véve alakítjuk életünket, melyhez az itt dolgozók hivatásszeretete, a gyerekek és szülők tisztelete, egymás értékeinek megbecsülése párosul.

Ezt a célt a keresztény életszemlélet szerint igyekszünk elérni. Óvodánk épp azzal válik katolikus-sá, hogy – bár más - más fokon – az óvodai közösség minden tagja osztozik a keresztény világszemléletben. Ezért az evangéliumi elvek válnak nevelési eszménnyé, belső ösztönzővé, s egyúttal végső céllá.

Sok gyermek a katolikus óvodában szerzi első vallásos ismereteit. Életkori sajátosságaiból fakadóan fontos, hogy kezdetben az őt körülvevő felnőttek (óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítők) életpéldájából tapasztalja meg Isten szeretetét.

Erkölcsei nevelésünk alapja a Biblia. Az evangéliumi történetekkel formáljuk a gyermekek erkölcsi ítélőképességét, viselkedési kultúráját.

Az óvoda funkciói:

- óvó- védő funkció
- szociális funkció
- nevelő- személyiségfejlesztő funkció.

A Helyi óvodai pedagógiai programunk alapelvei, értékei, célkitűzései

Alapelveink:

- A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége,
- A gyermekek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása és megerősítése,
- A gyermeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,
- Mindenkor és minden helyzetben a gyermekek érdekeinek figyelembe vétele,
- A gyermekek hitének megalapozása és fejlesztése
- Az óvoda inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.
- Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hozott hátrányok csökkentésére,
- Az keresztény óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai eszközöket, módszereket a gyermek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk. Ezzel segítve a gyermekek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, kompetenciáinak alakítását,
- A hátrányos megkülönböztetés tilalmának tiszteletben tartása.
- A keresztény kultúra értékeit közvetítve kultúránk ápolása, tisztelete.

Nevelési értékeink:

A lelki „gazdagodásnak” hatalmas forrásai erednek a keresztény nevelésből. A görögkatolikus óvodánk arculatából adódóan, és az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságaira építve, az egész napot áthatja a keresztény lelkiség.

A keresztény nevelés elve feltételezi a közösséget, a szereteten alapuló társas kapcsolatot. A helyi szokásokat, a görögkatolikus hagyományokat, fokozatosan és tudatosan építjük be a tevékenységekbe, játékba, az ünnepek előtti készülődésekbe, és ezzel is gazdagítjuk a gyermekek érzelmi életét.

Az óvodapedagógusnak meg kell látnia, fel kell fedeznie azokat az értékeket, amelyek a reá bízott gyermekek fejlődésében tartósan értékessé és a gyermekek magatartásának irányítójává válhatnak. Ezek az értékek a következők:

- Az egészség,
- A szeretet

- A tisztelet
- A humanisztikus értékek
- A munka
- A tudás
- Anyanyelvi kultúránk ápolása
- Keresztény kultúra ápolása
- Az esztétikai értékek
- Az erkölcsi értékek (az én tisztelete, nyitottság, őszinteség, szeretet, udvariasság, felelősségtudat, család tisztelete, szeretete)
- Kulturális értékek (a szülőföld, az otthon tisztelete, a természetes (teremtett) környezet védelme, szeretete)
- Pedagógiai érték (mozgás, egészséges életmódra nevelés, környezettudatos nevelés).

Legfőképpen azokat az értékeket kell előnyben részesítenie, amelyek alkalmassá teszik a gyermeket arra, hogy életét majdan alkotó módon vezethesse. Az alkotó életvezetés értékeinek beépülése azért oly fontos, mert mind a társadalom számára, mind pedig az egyén számára hasznossá válik, hiszen a gyermek boldogulása mindkettő, a saját és a társadalom megelégedésére is szolgál.

Az óvodánk nevelési célkitűzései:

Görögkatolikus óvodánk programjának célja, feladata az Országos Alapprogramban megfogalmazottak mellett, hogy a 2,5 – 6 (7) éves korú gyermekeket képessé tegye a hit befogadására. Tanítjuk meg őket rácsodálkozni a teremtett világra, az abban megtapasztalt változásokra.

Óvodánknak, mint minden más óvodának is az a célja, hogy kritikusan és módszeresen átadja a műveltséget, és ezzel a teljes emberi személy kifejlődésén munkálkodik. Feladatunk biztosítani mindazokat a feltételeket, amelyek e cél megvalósításához szükségesek.

Valamennyi nevelési területen fel kell fedezni a keresztény erkölcsi értékeket és normákat, a hit felé nevelés lehetőségeit.

A (2,5) 3 – 6 (7) éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával

- A sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség kialakítása,
- az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével,

- a gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával esélyegyenlőségük biztosítása,
- a migráns családok gyermekeinek társadalmi integrálása, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmének figyelembevételével,
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése, átörökítése, nyelvi nevelése, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetősége.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére érje el az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.
- Személyiségfejlesztése:
 - történjen meg a gyermekek személyiségének optimális, sokoldalú kibontakoztatása
 - történjen meg azoknak a kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek az erősítése, fejlesztése, amelyek képessé teszik a gyermeket a kudarc nélküli iskolakezdésre
 - váljanak lelkileg egészséges, gondolkodásukban kreatív, vállalkozó szellemű, pozitív attitűdökkel rendelkező személyiséggé.
 - legyenek képesek különböző élethelyzetekben gyermekekkel és felnőttekkel hatékonyan kommunikálni
 - alakuljanak ki azok az attitűdök, amelyek alapját képezik a személyiség belső harmóniájának, és a társadalmi beilleszkedésnek.
 - legyen pozitív énképük, viseljék el a frusztrációt, tudjanak reális célokat kitűzni, a lehetőségeiket és vágyaikat összehangolni.
- A kimagasló értelmi képességgel, kreativitással, speciális képességgel bíró gyermekek felismerése és bevonása a tehetséggondozó programba.
- továbbá biztosítani azt a lelki táplálékot, amire az Istennel való bizalomteljes kapcsolat kialakításához van szüksége az óvodáskorú gyermeknek.

- **Gyermekekép:**

A keresztény ember számára a gyermek Isten ajándéka, az élet folytonosságának láncszeme. Az Isten adta természet és erkölcs szerint lép az életbe, és az Isten adta törvények szerint kell belőle embert nevelni. A keresztény ember áldásként éli meg a gyermeket. A gyermek a jövő élet hordozója. A lélek megismerésével a gyermekekben lappangó hajlamokat felkeltjük. Ebben a munkában

helye van a magvetésnek és a gyomlálásnak is. A közös munka során: nevelés, buzdítás, óvás, intés, mind - mind lehetőség a lélek gazdagítására.

Programunkban a személyiségfejlesztést differenciáltan, a gyermeki képességek eltérő fejlődési ütemét szem előtt tartva végezzük. Minden esetben a gyermek erősségeire, pozitívumaira építünk.

Gyermekeink szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a gyermekközösségben.

Olyan gyermekeket szeretnénk, aki a keresztény kultúra értékeit hordozó, nyílt, érdeklődő, aki rendelkezik a következő életkori szakaszhoz szükséges kompetenciákkal.

Olyan gyermekek nevelésére törekszünk, akik környezetükben biztonságosan mozognak, érzelemviláguk gazdag, kooperációs képességük fejlesztése lehetővé teszi a toleráns viselkedési formák elsajátítását, kommunikációs képességük pedig gondolkodásuk, véleményük közlését, átadását. Tisztelik szüleiket, az óvónőket, dajkákat, bizalommal fordulnak hozzájuk. Szeretik a sportot, a különböző művészeti tevékenységeket, óvják, védik a természetet.

Programunk támogatja azoknak a legfontosabb jellemvonásoknak a fejlesztését, amelyekre mai gyorsan változó világunkban leginkább szükség van.

Ezek az alábbiak:

- választási, döntési képesség és a következmények felvállalása a gyermek életkorának megfelelő szinten
- önálló, kreatív gondolkodás
- problémafeltáró és problémamegoldó képesség
- a másság elfogadása és tolerálása
- alkalmazkodó képesség

Az óvoda csoportszerkezete:

A csoportok száma 3, melyből kettő osztott csoport szerkezetűek, egy csoport vegyes életkorú csoport szervezés.

A csoportok kialakításánál minden évben meghatározó szempont a gyermekek életkori összetétele, a szülői igények. Általában azonos életkor szerint szervezzük meg a csoportjainkat. Törekvésünk, hogy a szociális kapcsolatok, az érzelmi kötődések érdekében lehetőleg ugyanaz az óvodapedagógus nevelje a gyermekeket.

A sajátos nevelési igényű gyermekeket integráljuk az óvoda bármely csoportjába szükség esetén, hiszen mindenkinek lehetnek nehézségei és segítségre szorulhat.

Szülőkép:

Olyan szülőket szeretnénk, akik óvodánk nevelési értékeinek megvalósításában partnerek, ötleteikkel, segítségükkel hozzájárulnak ahhoz, hogy tartalmi munkánkat magasabb színvonalra emelhessük.

Pedagóguskép:

A katolikus óvodapedagógus élő hitű, elkötelezett pedagógus kell, hogy legyen, aki életpályájával példaképpé tud válni a gyerekek és a szülők közössége előtt, aki a keresztény felebaráti szeretetet hordozza és közvetíti. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára. Lehetőséget teremtünk ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Elengedhetetlen a csoportban dolgozó felnőttek összehangolt, keresztényi lelkiületű, együttműködő munkája, a gyermekek helyes szeretete, felelősségvállalás személyiségfejlődésükért. Az óvodapedagógus nevelőmunkájában a mozgás, a szabad levegőn végzett mozgás, a higiéné, a hozzá kapcsolódó szokásrend, a szükségletek, tevékenységek, képességek kielégítése, fejlesztése, kiemelt szerepet tölt be.

Elvárható kompetenciák:**Tudás:**

- ismeri, és értelmezni tudja azokat a szociokulturális tényezőket, melyek befolyásolják a gyermekek helyzetét napjaink társadalmában.
- felismeri mindennek a személyiségfejlesztésre vonatkozó hatásait.

Attitűd/magatartás:

- elfogadja a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek kategorizálásának viszonylagosságát, soha nem stigmatizálja őket.
- elfogadja, hogy a gyerekek fejlődésében a köznevelési intézmény csak az egyik tényező a szocializációs terek közül, s ezért törekszik esélyteremtő pedagógiai munkájában más szocializációs terek hatásait is figyelembe venni.

Képességek:

- képes a kulturális-társadalmi jelenségek nyitott és kritikus elemzésére a nevelés szempontjainak figyelembe vételével.
- képes felismerni és értelmezni a jelenségek mögött rejlő, azokat alakító kulturális, társadalmi, illetve esetleges hatalmi-ideológiai tényezőket.
- képes feltárni a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek sajátos szükségleteit.

Nevelőtestületünk innovatív törekvése, melyeket rendező elveknek is tekintünk:

- Rendelkezzen az élethosszig tartó tanulás képességével
- A gyermekközpontúság újszerű értelmezése
- A gyermeki jogok, a szabadság reflektorfénybe állítása
- A nevelés tervezett és spontán hatásrendszerének elfogadása
- A természeti (teremtett) környezet személyiséget formáló szerepének erősítése
- A tevékenységeknek a képességeket fejlesztő, meghatározó jellegének elfogadása
- Az óvodai játék- mese, mozgás, kommunikáció hangsúlyozása

Ebben a folyamatban a nevelőtestületünk minden tagja, óvodánk minden dolgozója érdekelt abban, hogy:

- Rendelkezzen szakmai felkészültsége alapján pedagógiai szemlélettel, hitvallással
- Programunk szerint gondolkodjon a nevelésről, a gyermekről, a fejlődés és a fejlesztés hogyanjára,
- Megfelelő pedagógiai – pszichológiai és módszertani kulturáltsággal rendelkezve ismerje a gyermeket, lássa a nevelés lehetőségeit
- A tevékenységek tartalmáról, szervezeti kereteiről érdeklődéssel, kellő műveltséggel gondolkodjon.
- Legyen tisztában nevelő hatásával, képességeivel

Szakmai önismerettel tudja eldönteni:

- Mit tehet?
- Mit mer?
- Mit tud?
- Miben hisz?
- Jól kimunkált tervezéssel, az elvi irányhoz kapcsolódó sajátos hogyanokkal, megfigyelésekkel, elemzésekkel végezze munkáját.

Dajkakép:

- tiszteletben tartja a gyermekek személyiségét,
- szeretetteljes magatartásával érzelmi biztonságot nyújt a gyermekek számára,
- a gyermekekkel mindig segítőkész, elfogadó, támogató,
- pozitív megerősítést nyújt a gyermekek számára,
- munkatársaival együttműködő, toleráns,
- a szülőkkel udvarias, segítőkész,
- munkavégzés precíz, pontos, megbízható,
- külseje ápoltság, gondozott,
- szívesen vesz részt továbbképzésben, hogy pedagógiai ismeretei bővüljenek,
- a rábízott információkat bizalmasan kezeli.

HELYZETKÉP ÓVODÁNKRÓL

A település adottsága:

Máriapócs, a megyeszékhelyhez 30 km- re fekvő, világszerte híres búcsújáró kisváros. A bazilikának köszönhetően évről - évre, egyre több idegen fordul meg városunkban.

Intézményünk 2005-ben épült a város közepén, a híres Bazilika mellett. Az óvoda 90 férőhelyes, 3 csoporttal működik. Minden csoporthoz külön öltöző, mosdóhelyiség és terasz tartozik. A csoportszobák tágasak, világosak, jól felszereltek. Az épületben a mozgásigény kielégítésére külön tornaterem - szertárral - ad lehetőséget. Számos mozgásfejlesztő játék, padok, labdák, kéziszerrek, stb. kapnak itt helyet.

Külön helyiség biztosított a logopédiai és egyéni fejlesztésre.

Udvarunk tágas, jól felszerelt, főleg fából készült udvari játékokkal, amit pályázati és alapítványi pénzből sikerült megvásárolni. Az óvoda korszerű melegítő konyhával, étkezővel rendelkezik. Itt oldják meg az iskolások étkeztetését is. A főzés a máriapócsi Zarándokházban történik.

Gyermeklétszám alakulása

Sajnos az elmúlt években, jelentősen csökkent a településen született gyermekek száma. Ez az óvodai létszámok alakulásánál jelentősen éreztette hatását. Az elmúlt évben azonban az óvodai létszám emelkedő tendenciát mutat, mivel az óvoda pozitív megítéléséből adódóan a környező településekről érkeznek gyermekek.

A 2003 év szeptembertől bevezetésre került ingyenes étkeztetés, és a 2009-től a beóvodázási támogatás megjelenése növeli a kihasználtsági mutatókat, ugyanakkor lehangoló is, mert ez azt jelzi, hogy a családok zöme rászorul erre a támogatásra.

Tovább növeli a problémát a nagymérvű átrétegződés. 2016-ra már a beírt gyermekek 29%-a roma nemzetiségi, és ez a szám folyamatosan emelkedik. A gyermekek tiszták, ápoltak és a legtöbb 3 (2,5) éves kora óta rendszeres óvodába járó. Az óvoda és a család eltérő értékrendje miatt, sokkal nehezebb célkitűzéseinket megvalósítani. Sok a nevelési problémás gyerek, nőtt a durvaság, agresszivitás.

Úgy érezzük, hogy megfelelő eszközfelszereltség mellett, olyan problémákkal kell foglalkoznunk, amire évek óta nem volt példa. Félő, hogy céljaink nincsenek szinkronban az igényekkel. Egyre kevesebb az agilis, kezdeményező szülő, akikre munkánk, rendezvényeink során számíthatunk, akik ötleteikkel, kezdeményezésükkel, építő szándékkal segítenek előbbre vinni az óvoda dolgait. A 2019-es nevelési évet jobb mutató számokkal kezdjük, mint a korábbi években. Roma származású gyermekeink száma a beírt gyermekek 24%-a, bejáró gyermekeink száma 16 fő és az intézménybe beíratott gyermekek száma is közel van a 90 főhöz.

A 2020/2021-es nevelési évtől a gyermeklétszámunk kiegyensúlyozott létszám állapotot tart. A környező településekről is szívesen érkeznek hozzánk gyerekek, a szülők partnerek az egyházi hitéleti nevelésre, jó hírnevünket a szülők átadják egymásnak. Igyekszünk építeni a meglévő hagyományainkra és a szülőket is aktívan bevonni az óvoda mindennapjaiba.

1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Személyi feltételeink alakulása:

Lelki vezető: 1 fő

Felsőfokú végzettségű óvodapedagógus: 6 fő (ebből szakvizsgázott 1 fő)

Szakképzett dajka: 3 fő

Pedagógiai asszisztens: 2 fő

Karbantartó: 1 fő

Lelki vezetőnk meghatározó szerepet tölt be görögkatolikus óvodánkban. A lelki vezetőt a fenntartó nevezi ki és határozza meg feladatait, hatáskörét. Felügyeli az óvoda lelki-vallási tevékenységét, és azok irányítását-szervezését az óvodapedagógusokkal együttműködve végzi.

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, pedagógiai megújulásra törekvő nevelők. Jellemző az óvodapedagógusokra önképzés, a továbbképzés, a szaktudás megújulására törekvés.

A 3 csoportban 6 szakképzett óvodapedagógus látja el a feladatokat. A nemzeti köznevelési törvényben meghatározott óvodapedagógus felsőfokú szakirányú végzettség mellett elengedhetetlen a pedagógus kreativitása, az ismeretanyag csoportra, gyermekekre lebontott tudatos, tervszerű, alkotó alkalmazása. Kiemelt szempont a napi tevékenységünk során, hogy a gyermeket segítsük a keresztény értékekre építve, Istent és embertársakat szerető, felelős polgárrá, tisztességes, emberséges, szépre és jóra fogékony, boldogságra képes emberré váljanak.

Elvárásaink az óvónő felé:

- Görögkatolikus lelkiesség, vallásos szemlélet
- Segítő, támogató, elfogadó, megengedő attitűd
- Vidám, felszabadult játékléghőz létrehozásának képessége,
- Differenciált nevelés iránti elkötelezettség
- Jó empátiás készség
- Gyermek- és családcentrikusság
- Környezettudatos szemlélet
- Csapatjátékos
- Önképzés

Minden csoporthoz a törvény által előírt egy-egy **dajka** tartozik, akiknek fontos szerepük van a gyermekek körüli teendők ellátásában és abban, hogy nevelési feladatainkat maradéktalanul megvalósíthassuk. Az óvodapedagógusi tevékenység és a dajka összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez. Elvárás a nevelés eredményessége érdekében a nevelő-oktató munkát segítőtől a gyermekszeretet, tolerancia, elfogadás, érzékenység, elfogadás és a gyermeki jogok tiszteletben tartása.

Törekszünk arra, hogy a Katolikus Pedagógiai Intézet által minden évben megtartott dajkatalálkózón részt vehessenek és tovább bővíthessék a tudásukat.

2 fő **pedagógiai asszisztenst** alkalmazunk, ebből 1 fő a mindenkori igazgató csoportjában látja el feladatait.

Az óvoda nem pedagógus dolgozóinak kommunikációja, gyermekekkel való bánásmódja, viselkedése minta a gyermek számára, épp úgy, mint az óvodapedagógusé. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakemberek közreműködését igényli, ezért 1 fő óraadó gyógypedagógust alkalmazunk.

Az intézményünkhöz tartozó melegítőkonyhán 1 személy dolgozik, aki állandó alkalmazásban van a máriapócsi Zarándokházban. Munkáját a munkaügyi központ által támogatott személyek segítik, ők a Nyíregyházi Egyházmegye által vesznek részt az intézmény életében.

A **fűtés-karbantartás** feladatait 1 fő látja el.

2. TÁRGYI- ÉS ESZKÖZFELSZERELTSÉG

A program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések rendelkezésünkre állnak. Ezeknek az eszközöknek a folyamatos pótlása (elhasználódás miatt) és korszerűsítése azonban szükséges. Az eszközök pótlását költségvetési forrásból és fenntartói hozzájárulásból oldjuk meg.

A csoportszobai játékfelszereltségünk elfogadható. Úgy a konstrukciós, mint a szerepjátékhoz szükséges eszközöket, folyamatosan bővítjük, fejlesztjük, pótoljuk.

A fejlesztő játékaink minden igényt kielégítenek, melyet a gyermekek igényük szerint használhatnak. Az óvoda épületében igény szerint lehetőséget biztosítunk a nevelői szobában vagy a logopédiai szobában egyeztetett időpontokban a szülőkkel való kapcsolattartásra.

Az óvodapedagógusoknak a nevelőszoba áll rendelkezésre az aktuális dokumentumok elkészítéséhez.

3. A PROGRAM ERŐFORRÁSAI

Audio vizuális eszközeink:

Minden csoport saját magnóval, LCD tv-vel rendelkezik. Óvodánk magáénak tudhat ezeken kívül egy kamerát, egy nagy képernyős televíziót, diktafont, hangosító berendezést, digitális fényképezőgépet, projektort, vetítővásznat, notebook-t. A gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt rendelkezésre áll számítógép.

Mozgás

A mozgáshoz alkalmazható sportszerek, szinte maximálisan biztosítottak valamennyi korcsoport számára (bújás, mászás, egyensúlyozás, csúszás). A szabadban végezhető mozgást - a kialakított sportudvaron - a pályázaton nyert udvari kombinált eszköz segítségével tudjuk megvalósítani.

Ének- zenei foglalkozásokhoz vásároltunk ugyan ritmushangszereket, de a készletet tovább kell bővíteni. A furulya minden csoportban jelen van, a zenepedagógus szakon végzett kolléganőnk ünnepeinket szintetizátor vagy gitár segítségével teszi színesebbé, és vezeti a zeneóvodai foglalkozásokat.

Verselés, mesélés

Az irodalmi anyagok feldolgozásához bábok, maszkok, kiegészítő kellékek, paravánok minden csoportban rendelkezésre állnak. A mesék dramatizálása bábozása, minden nap jelen van a csoport-

tok életében. Bábkészletünk és a dramatizáláshoz szükséges kellékek bővítése - úgy az óvónők által készített, mint a vásárolt - folyamatos.

A matematikai és a külső (teremtett) világ tevékeny megismerésének feldolgozásához szükséges eszköztárunk bővítése igényli a legnagyobb figyelmet, mivel a tevékenységközpontú program lehetőleg mindent megtapasztalva, a természetes környezetben történő feldolgozást tartja szem előtt. Így a vizsgálódásokhoz, megfigyelésekhez különféle segédeszközökre volt szükség. (pl. nagyítók, távcsövek, mikroszkóp) vagy a csoportok veteményeskertjében megtermelt zöldségfélék és egyéb termékek feldolgozásához (tálkák, edények, kések, vágódeszkák, stb.), mérésekhez (folyadék, súly, hosszúság, mérleg) mérőeszközök.

A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka terén is tovább kell lépniünk. Jó lenne, ha a gyerekek megismerkedhetnének különböző anyagokkal, tevékenységekkel (szövés, vesszőfonás, agyagozás, nemezelés, textilmunkák, stb.) Szükségünk lenne szabadban felállítható festőállványokra, szövőke-retekre. Továbbiakban is szeretnénk nevelési időn túl kézműves foglalkozásokat szervezni heti 1 alkalommal.

Óvodai meséskönyvek, ismeretterjesztő könyvek, szakkönyvi ellátottság:

Mesekönyvek vásárlását többnyire költségvetésből fedezzük. Tulajdonképpen a csoportokban megfelelő számú és tartalmú könyvek állnak a gyerekek és az óvónők rendelkezésére, melyet a gyermekek bármikor használhatnak. Természetesen ezeket körültekintően állandóan bővítenünk kell.

A *szakkönyvellátottságunk* jónak mondható. Igyekezünk minden olyan szakkönyvet beszerezni, amely segítségével munkánkat még hatékonyabbá, még színvonalasabbá tehetjük.

Ismeretterjesztő könyvek tekintetében a könyvkészletünk további gyarapításra szorul. Programunk megkívánja, hogy a környezetünkben megtalálható bogarak, madarak, állatok, fák, az idegen országok állatai, a víz növény és állatvilága, és egyéb gyermekeket érintő természeti és társadalmi dolgok megismeréséhez és megértéséhez, ilyen jellegű könyveket vásároljunk.

A mindennapi *lelki percek* elmélyülését a Képes Biblia, rézkereszt, oltár, gyertya, valamint különböző módszertani segédanyagok biztosítják.

Természetesen nemcsak a megfelelő eszközfelszereltség a jó munkánk záloga, hanem az óvodapedagógusok szakmai felkészültsége is. A rendszeres továbbképzések, a folyamatos önképzés, lelki gyakorlatok, a próbálkozás egy új arculat megteremtésére is ezt a célt szolgálja.

A TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA ÉS FELADATAI

A tevékenységközpontú óvodai nevelés célja:

A (2,5) 3 – 6 (7) éves gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magában foglalja:

- α. **A teljes gyermeki személyiség fejlesztését** a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül
- β. **Az életre való felkészítést** tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.

A tevékenységközpontú óvodai nevelés a (2,5) 3- 6 (7) éves gyerek szociális életképességét (életre nevelését) minden későbbi fejlődés alapjaként kezeli, a pedagógiai célok és feladatok centrumába tudatosan az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését állítja, azaz kooperációra és kommunikációra kívánja képessé tenni a gyermeket. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. A gyermek beszéd- és kommunikációs képessége elsődlegesen függ a családi szocializációtól, mely előnyös vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermek számára a közösségben.

A kooperáció és a kommunikáció az adott intézmény lehetőségei között, valamennyi nevelési helyzetre vonatkozóan a következő konkrét tartalmat foglalja magába.

1. A kooperáció konkrét tartalma:

A társas, közösségi és egyéni élet feltételeinek közös összehangolt erőfeszítésén alapuló újratermelése.

2. A kommunikáció konkrét tartalma:

A közmegegyezésre (a konszenzusra) való törekvés mindazokban a kérdésekben, amelyek az együttélés és együttműködés előkészítését, lebonyolítását, ellenőrzését és értékelését szolgálják.

Ez a pedagógiai program - az óvodás gyermek szociális életképessége növelése érdekében - fejlesztő hatásokban gazdag nevelési alaphelyzet megteremtését feltételezi.

Programunk vallja, hogy a gyereket minden életkori szakaszban orientálni kell valamire, vezetni kell valahová.

A nevelési cél elérésének feltételei:

Programunk kitűzött nevelési célját a gyermek **szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek** figyelembevételével, a gyermek egyéni adottságaiból kiindulva lehetséges megvalósítani, biztosítani minden gyermek számára az egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelést, valamint a meglévő hátrányok csökkentését.

A SZÜKSÉGLETEK SZEREPE A NEVELÉSI CÉL ELÉRÉSÉBEN

A gyermek fejlődő személyiség, ezért életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van.

A családi hatások legtöbb esetben nem tudatosan tervezettek, míg az óvodai nevelés tudatosan alakítja azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és a társas érintkezés elemi formái integráns egységet, szerves, kölcsönös kapcsolatot alkotnak.

Az érzelmi alapigények kielégítése, pl. biztonságérzet, védettségérzet a feltétele annak, hogy a gyermek környezete iránt érdeklődést mutasson. Azok a gyerekek, akik viselkedési nehézségekkel és zavarokkal küzdenek, különösen sok figyelmet és megértő nevelői magatartást igényelnek, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrációs nevelésére.

Az érzelmi nevelés feladatai:

- A szeretet és kötődés képességének fejlesztése
- A másik iránti tisztelet és megbecsülés érzésének fejlesztése
- Annak elfogadására, megértésére nevelés, hogy az emberek különböznek egymástól
- A szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, az önazonosság megőrzése, átörökítésének biztosítása.
- A figyelem ráirányítása a természeti és emberi (teremtett) környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tiszteletére és megbecsülésére nevelés
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel való együttműködés

- Az élménybefogadás képességének fejlesztése
- Az érzelmek kifejező képességének fejlesztése
- Az ösztönök és az érzelem irányításának fejlesztése
- Az érzelmi zavarok tompítása, leépítése

A fejlesztés tehát azután kezdődik, miután a gyermek beilleszkedett a csoportba, jól érzi magát, alapvetően derűs, vidám légkör veszi körül, azaz biztonságosan mozog az őt körülvevő környezetben.

A gyermekek gondozása az óvodai nevelőmunka alapvető feladata, olyan nevelési feladat, melynek színvonalas megvalósítása nemcsak a gyermek személyiségének fejlesztését alapozza meg, de lehetővé teszi annak a kedvező környezeti hatásnak a kialakulását, ami a gyermek további fejlődéséhez nagymértékben hozzájárul.

Az óvodapedagógus feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében:

- Az egészséges óvodai környezet megteremtése
- A nyugodt, kiegyensúlyozott szeretetteljes óvodai légkör kialakítása
- A gyermek megfelelő gondozottságának biztosítása
- A gyermek alapvető szükségleteinek kielégítése
- Odafigyelő, „anyapótló” magatartás
- Környezetvédelmi viselkedési és magatartásformák alakítása
- Az élet, az élővilág tiszteletére, megbecsülésére nevelés
- Erkölcsi normák, ítéletek megfogalmazása
- Az udvariassági beszédformák megismertetése, alkalmazásának figyelemmel kísérése
- Inkluzív szemlélettel a különbözőség elfogadásának segítése
- A lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatása
- A tehetséges gyermekek kibontakozásának támogatása
- Beiratkozás utáni családlátogatás
- Egyeztetett időpontban fogadóóra-tartása, tájékoztatás a gyermek fejlődéséről
- Szülői értekezlet tartása, évente minimum 3-szor
- Anamnézis felvétele, bizalmas légkörben a szülővel

Keresztény szellemiség közvetítése:

Óvodapedagógusaink minden tagja osztozik a keresztény világszemléletben. Az ide járó gyermekeket görögkatolikus szellemben a csoporton belül, lelki percek keretei között, görögkatolikus hitre neveljük. A pedagógus tetteiben érezhető a tisztelet, hitelesség, nyitott a katolikus hit irányába, képviseli a keresztény értékrendet.

A TEVÉKENYSÉGEK SZEREPE A NEVELÉSI CÉL ELÉRÉSÉBEN

A gyermek tevékenykedő lény. Személyisége komplex tevékenységek által fejleszthető a leghatékonyabban. A gyermeki tevékenység fogalma összefoglalható az alábbiakban:

- Valamilyen belső szükséglet kielégítésének vagy külső követelmény teljesítésének eszköze.
- Képességelhasználás, képességfejlesztés eszköze.

A nevelő hatás belső – a tevékenység tartalmából eredő- feltételei:

- Az egyén számára érdekes, a csoport számára fontos, hasznos tevékenység legyen
- A célkitűző és a célmegvalósító tevékenység egysége érvényesüljön
- A tevékenység és az eredmény kölcsönös feltételezettsége biztosítva legyen.

A nevelő hatás pedagógiai feltételei:

- A tevékenység pedagógiai előkészítése közös feladata óvodapedagógusnak, dajkának és az egész óvodai környezetnek.
- A tevékenység pedagógiai megszervezése az óvoda dolgozói részéről nagy tapintatot igényel.
- A tevékenység pedagógiai értékelése ugyancsak alapvető feladata az óvodapedagógusnak

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében:

- Biztosítsa minél változatosabb, többfajta tevékenység egyidőben történő gyakorlásához a megfelelő feltételeket (idő, hely, eszközök, ötletek).
- A tevékenységek, megszervezésében támaszkodjon a gyermekek tapasztalataira, élményvilágára
- Élmények nyújtásával segítse elő a minél sokrétűbb és minél komplexebb tevékenységformák kialakulását az óvodai csoportban

A személyiség felfogható az egyénre jellemző tevékenység hierarchiaként.

A gyermekek számára meg kell adni a lehetőséget az önállóan megválasztott belsőből fakadó tevékenységre. Az óvónőnek tudnia kell, hogy az életkor és az egyéni adottság nagymértékben meghatározzák a gyermeki tevékenység minőségét és mennyiségét.

A KÉPESSÉGEK SZEREPE A NEVELÉSI CÉL ELÉRÉSÉBEN

A tevékenységközpontú nevelés olyan képességek kifejlesztését jelenti, amelyek a társadalomban létező, elképzelhető pozitív tevékenységek gyakorlásához szükségesek.

A tevékenységszervezés és a képességfejlesztés kölcsönös kapcsolatban áll egymással.

A társadalmi és egyéni szempontból lényeges képességek két nagy csoportba oszthatók.

1. **Kooperációs képességek**
2. **Kommunikációs képességek**

A tevékenység több szempontból is bázisa a képességfejlesztésnek:

- a tevékenység a kifejlesztett képesség forrása
- a tevékenység nemcsak forrása, hanem célja is a képességek fejlesztésének
- a tevékenység a képességfejlesztés eszköze

Az óvodapedagógus feladatai a képességek fejlesztésében:

- Folyamatosan biztosítsa a képességek kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit
- Folyamatos megfigyelés útján alkosson tiszta képet a gyermek meglévő képességeiről. Ennek ismeretében törekedjen a képességek fejlesztésére.
- A kiemelkedő képességű és részképességek fejlődésében elmaradott gyermekekre, egyénre szabott fejlesztési terv alapján gyakoroljon nyomást.
- Minden gyermek képességét önmagához- a saját lehetőségeihez viszonyítva igyekezzon fejleszteni.

**A TEVÉKENYSÉGEN ALAPULÓ SZOKÁSRENDSZER KIALAKÍTÁSA,
A GONDOZÁS ÉS AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA, ÉRZELMI,
AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS AZ ÓVODÁBAN**

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

I. BEVEZETÉS

Az élet és az egészség az embernek semmi mással nem pótolható, alapvető értéke. Az egészség modern értelmezése a testi, valamint a lelki és társkapcsolati biztonságot, az aktív alkalmazkodó és társkapcsolati jólétet foglalja magába, melyen nem csupán az orvosilag felülvizsgált egészségi állapotot értjük, hanem az egészség aktív, célirányos megvalósítását, az egészségvédelemre vonatkozó folyamatos ismeretbirtoklást, az egészségesebb választását, valamint annak visszajelzését. Az egészség védelme és karbantartása tanítható, fejleszthető. Óvodáskorban az egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van, melynek sajátos jellemzői az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságaira vezethetők vissza. Az egészségfejlesztés az óvodai nevelésben kiemelt jelentőséggel bíró folyamat. Nem egyszerű összeadása a hozzátartozó nevelési feladatoknak, hanem sajátos szemlélet és magatartásforma. Olyan értékek hordozója, amelyek csak összességükben szolgálják a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését és harmóniáját. A köznevelési törvény módosításának megfelelően (20/2012.VIII.31. EMMI rendelet) az óvodai egészségnevelés, a gyermek egészségének, biztonságának védelmével kapcsolatos feladatok, illetve az ezzel összefüggő egészségfejlesztési stratégia felállítása intézményünkben a törvényességi előírásoknak megfelelően került kidolgozásra és Pedagógiai programunk részét képező Egészségfejlesztési programban kerültek megfogalmazásra. A program elkészítésének célja az, hogy az intézmény használói köréhez, a helyi adottságokhoz igazodva megfogalmazzuk a korszerű egészségnevelés céljait és feladatait, mely iránt mindannyian elkötelezettek vagyunk és felelősséggel vállaljuk. „Az egészség olyasmi, mint a gondosan égetett gyertya. Ha körültekintő figyelmet szentelünk gyertyánknak, sokáig fog égni.” (Manfred Kets De Vries) Az egészség azonosítható a testi, lelki és szociális harmónia állapotával. Fontos, hogy óvodásaink és az intézmény felnőtt közössége felismerjék az egészség értékjellegét. Ez a cél akkor érhető el, ha megalapozzuk a gyermekekben az önmagukért és a másokért érzett felelősségtudatot.

Általános cél és feladat

Célunk a teljes óvodai életet átfogó, az óvodai nevelés megkülönböztetett szerepéből adódó, a gyermeki személyiségfejlesztés szempontjából alapozó jelentőségű egészségnevelési feladatok elvégzése, mely felkészíti a gyermeket az egészségének védelmére, távlati céljaiban elősegíti a társadalom számára az egészséges, edzett, terhelést elbíró személyiség kialakulását. Feladataink az egészségnevelés területén, hogy kialakítsuk az egészséges életvitel iránti igényt, egészséges életstílusokkal és életmodellekkel ismertessük meg a gyermekeket, gondozzuk lelki (érzelmi, akarat, értelmi) képességeiket és az embertársakkal kapcsolatos szociális együttműködési készséget kialakítsuk. Az egészség e három jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségfejlesztés feladatával. Az óvodai egészségnevelési feladatainkat két részre oszthatjuk: egészségfejlesztés (promóció) és megelőzés (prevenció), melyek azonban elválaszthatatlannak és az óvodai nevelés valamennyi szakaszára vonatkoznak.

A gyermekek személyiségének fejlesztése:

Az óvodai nevelés feladata az óvodás korú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése:

- Az egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi, az erkölcsi nevelés és szocializáció biztosítása
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

Az egészségfejlesztés feladatai, programok, színterei

- Szomatikus egészségfejlesztés (egészséges életmódra nevelés)
- Pszichohigiénés egészségfejlesztés (lelki egészségfejlesztés)
- Szociohigiénés egészségfejlesztés

E három fő feladat, tevékenységi rendszer egymással és az egészségfejlesztés tárgyi, valamint jogi alapfeltételeivel áll szoros kölcsönhatásban.

•Szomatikus egészségfejlesztési feladatok

Általános cél és feladat:

Tágabb értelemben a szomatikus nevelés kitüntetett nevelési feladatként a MTA ajánlásában így kerül meghatározásra: "Felöleli a test, a szervezet megismerésére, és megismertetésére vonatkozó nevelési feladatot, mint az egészség megvédésének, a tudatos egészségvédő magatartás ismereti alapját, továbbá a mentálhigiénét és a mozgásszokások alakítását." Óvodai nevelésünk megvalósítja az Óvodai nevelés országos alapprogramjában a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése címszó alatt megfogalmazottakat, valamint felöleli a gyermek egészségvédelmét, egészségfejlesztését, az élet és a testi épség megőrzését.

A szomatikus nevelés területei

- személyi higiénia fejlesztése
- környezeti higiénia fejlesztése
- az egészséges táplálkozás igényének kialakítása
- a betegségek megelőzésére nevelés
- napi rendszeres testmozgás, testedzés
- balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás

Személyi higiénia fejlesztése

A személyi higiénés nevelés magában foglalja a gyermek testi gondozását, testi szükségleteinek kielégítését és a testi épség védelmét. Ezen a test tisztán tartását értjük, a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását. A legintimebb higiénés tevékenységet, a WC-használatát és az anális toalettet, a WC-papír használatát. Fontosnak tartjuk még az egészséges ruházat és helyes öltözködés szokásának alakítását, valamint ruházat higiéniját, tárolási feladatait.

Célunk: a személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme.

Feladatunk: az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás, gyakoroltatás, ellenőrzés és folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása: Minden gyermek számára biztosított a saját személyi felszerelés- jellel ellátott törölköző, fésű, fogmosó felszerelés, tornafelszerelés, ágynemű. A gyermeköltözőkben minden gyermek rendelkezésére áll jellel ellátott szekrény (polc), ahol a saját ruházat, váltóruha, cipő tárolása megoldott. Tisztálkodáshoz rendelkezünk elegendő számú, a gyerekek méretének megfelelő mosdókagylóval, folyékony szappanadagolóval, körömkéfével. A gyermekmosdókban biztosított az elegendő számú gyermek-méretű WC, melyekben megoldott a nemek szerinti elválasztás, és rendelkezésre áll a megfelelő felszerelés. A mosdóhelyiségekben lehetőség van a bevizelés, beszékelés utáni kimosakodásra. A gyermekek számára biztosított orrtörléshez, orrfújáshoz a mindig elérhető helyen lévő papír zsebkendő, melynek higiénikus tárolására szintén gondot fordítunk. A nap bármely szakában minden gyermek számára rendelkezésre áll a vízfogyasztás lehetősége, melyhez a jellel ellátott poharakat elérhető magasságban helyezzük el. Járványos időszakban fokozottan figyelünk a higiénés szabályok betartására, ennek feltételeit (papírtörölő, fertőtlenítő) mindig biztosítjuk.

Környezeti higiénia fejlesztése

Az egészségnevelés feladatai csak egészséges óvodai környezetben valósulhatnak meg, melynek színterei a csoportszoba és kapcsolódó helyiségek, valamint az óvoda udvara. Célunk a környezeti higiénia iránti igény, fogékonyság kialakítása a gyermekekben, a környezettudatos, környezetbarát életvitel megalapozása. Feladatunk az óvoda és szűkebb környezetünkben jelentkező környezetvédő tennivalók felismertetése, pozitív viszony kialakítása környezetünkkel és a környezetvédő magatartás szokásainak kialakítása. Példamutatással, a munkába történő bevonással, gyakoroltatással a helyes környezeti higiénés tevékenységre szoktatás.

A feltételek biztosítása: Lehetőségeinkhez mérten feladatunk a gyermekek környezetének optimális kialakítása, elrendezése (kényelmes, zsúfoltságtól mentes elrendezés), térbeosztás, mellyel a tevékenységekhez szükséges elegendő helyet biztosítjuk. A gyerekek környezetében lévő, és a gyerekek által használt berendezési tárgyak megfelelnek testméreteiknek, ugyanakkor stabilak, biztonságosak, könnyen tisztán tarthatók. Taneszközök, játékok tárolásának feltételei adottak, tisztán és rendben tartásukat folyamatosan elvégezzük. A helyiségekben folyamatosan biztosítjuk rövid, gyakori szellőztetésekkel a természetes levegőcserét. Gondoskodunk a helyiségek megfelelő mesterséges és természetes megvilágításáról, az ideális, szemkímélő lámpatestek elhelyezéséről.

Ügyelünk a megfelelő páratartalomra, kerülve ezzel a száraz levegő okozta köhécselest, illetve a magas páratartalom okozta gombák és atkák szaporodását. A rendszeres takarítás, portalanítás és porszívózás mindenki számára elemi követelmény. Az egészségre ártalmas anyagokat a gyerekektől jól elzárható helyen, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk. Az óvoda udvarának rendszeres és előírásoknak megfelelő karbantartásáról gondoskodunk, biztosítva a szilárd burkolatok balesetmentességét, a fűves részek pótlását és gondozását. Udvari eszközeink az EU szabványnak megfelelőek. A játszótéri elemek rendszeres felülvizsgálatáról gondoskodunk. Az udvari homokozót időközönként felújítjuk, a homokot évente cseréljük. Napi rendszerességgel frissítéséről a karbantartó gondoskodik. A homokozó árnyékolását megoldjuk, illetve használaton kívül takarófóliával védjük. Példamutatással, ismeretközvetítéssel a környezettudatos életszemléletet igyekszünk megalapozni (szelektív hulladékgyűjtés, kirándulások alkalmával, a csoportszobákban, az év jeles napjaihoz kapcsolódóan... stb.)

Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása

Kisgyermekkorban a táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. A növekedéshez nagy mennyiségű tápanyag elfogyasztását igényli, hiszen az életkorra jellemző sok mozgás sok kalóriát „emészt fel”. Folyadékigénye is fokozott, amely az élénk anyagsere folyamatoknak és a fokozott mozgásosságból eredő hő leadásnak a következménye. Óvodában nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségnevelési feladatait, így az étkezés előkészületeinek lebonyolítása az egészséges táplálkozás megkedveltetése, új ízek, ételféleségek megismertetése.

Célunk, hogy egészségesen táplálkozó felnőtt váljék gyermekeinkből, és a korszerű táplálkozás iránti igényt felkeltsük bennük.

Feladatunk a megfelelő étkezési szokások kialakítása, egészséges táplálkozásra nevelés, és a helyes táplálkozásból eredő egészségmegőrző tevékenység. További fontos feladatunk a családdal való szoros együttműködés kialakítása az egészséges táplálkozás szokásainak terén.

A feltételek biztosítása: A gyermekekkel közösen végzett előkészületek során biztosítjuk a kultúrált étkezés feltételeit: csoportszoba zsúfoltságtól mentes, kellemes hőmérsékletű, a szükséges eszközök (tányérok, evőeszközök, poharak, terítő, szalvéta) megfelelő méretben és mennyiségben elérhető helyen, biztonságosan tárolva rendelkezésre állnak. A feltálatl ételek elnevezését megtanítjuk a gyerekeknek, egy-egy ismeretlen étel bevezetésénél gondolunk arra, hogy a gyermek először kóstolja meg, így kedvesítő ismereteket nyújtunk az ételről. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, ezzel igyekszünk megszerettetni az új ízeket. Megismertetjük a gyermekeket a természetes vitaminforrásokkal, kíméletes módon elkészített gyümölcsökkel, zöldségfélékkel, a különböző ásványi anyagokban gazdag növényi magvakkal, a belőlük nyert olajokkal, fűszerekkel. Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében a szülők támogatásával zöldség és gyümölcsnapokat szervezünk a csoportokban. A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését a szolgáltatóval történő folyamatos egyeztetésekkel megszervezzük, fokozott figyelemmel kísérjük (tejérzékeny, lisztérzékeny gyermekek). Biztosítjuk a nap bármely szakában a folyamatos folyadékpótlást. Fokozott figyelmet fordítunk a gyerekek (közvetett módon a családok) étkezési szokásaira, Táplálkozási rendellenesség –túlsúlyos, kórosan válogatós gyerekeknél a családdal való együttműködés fontosságát tartjuk szem előtt.

A betegségek megelőzésére nevelés

Kiemelt óvónői feladat a fertőző betegségek megelőzésére nevelés. A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztán tartása.

A COVID-19 világjárványból adódóan ez a feladatunk még hangsúlyosabb szerepet kapott, a mindennapok fontos feladatává vált a higiénia betartása minden területen.

Célunk az egészségvédő jó szokások kialakítása.

Feladatunk ismeretek közlésével, a helyes magatartás begyakoroltatásával a gyerekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére, a védekezéshez szükséges magatartásformák begyakorlása.

A feltételek biztosítása: A minden gyermek számára biztosított egyéni tisztálkodási szereket elkülönített tárolóban helyezünk el, (erre szezonális betegségek időszakában fokozottan figyelünk) elhasználódás esetén gondoskodunk pótlásukról (pl. fogkefe). A higiéniai szabályok betartásával, a betegségek megelőzésével kapcsolatos helyes magatartási szokások begyakorlásával biztosítjuk a gyermeki szervezet általános védekezőképességének fokozását, a betegségmegelőzést. A szezonális betegségek időszakában a higiéniai szabályok betartására fokozottan odafigyelünk. (intenzív szellőztetés, zsebkendőhasználat, fertőtlenítés... stb.) A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, rendszeres mozgáshoz szükséges feltételeket, minden adódó lehetőséget kihasználunk a levegőzésre, sétára, kirándulásra. Az egészséges gyerekek védelmében az óvodában észlelt megbetegedéskor a gyermeket elkülönítjük, és gondoskodunk róla, hogy minél előbb megfelelő ellátásban részesüljön. A betegségből történő felgyógyulásakor a közösségbe való visszatérés szabályait érvényesítjük. Rendszeres kapcsolatot tartunk fenn az óvoda védőnőjével, indokolt esetben többszöri szűrést iktatunk be. Kapcsolatot építünk ki az egészségügy szakembereivel, a preferált területeken szorgalmazzuk gyermekeink rendszeres vizsgálatát, így a fogászat, általános orvosi vizsgálat.

Napi rendszeres testmozgás, testedzés

E nevelési terület a mozgásszervek alakítását, alapvető mozgáskészségek kimunkálását, az önálló testedzésre történő nevelést, a változatos mozgástevékenységek megvalósulását jelenti. Magába foglalja a szervezet edzését, a hideghez, meleghez való szoktatást, a fokozatos fizikai megterhelést, az óvodai mozgást.

Célunk a testmozgás, a szabadban való tartózkodás igényének felkeltése, rendszeres testedzés szokássá alakítása, az egészséges életvitel megalapozása.

Feladatunk a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a természetes mozgáskedv megőrzése, a szervezet edzése, a rendszeres kondicionálás, ezen belül a testi erő és állóképesség fejlesztése, az időjáráshoz való alkalmazkodás és a teherbíró képesség fejlesztése.

Pedagógiai programunk hangsúlyos része a gyermekek mozgásfejlődésének elősegítése, így az egészségfejlesztési programban csak azok a területek kerültek megfogalmazásra, melyek a pedagógiai programot hivatottak kiegészíteni.

A feltételek biztosítása: A tornára, a játékos mozgásra teremben és szabad levegőn, eszközzel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában minden nap lehetőséget biztosítunk. Folyamatos feladatunk a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása, valamint a gyerekek teherbíró képességének, fizikai fejlődésének, ügyességének, állóképességének nyomon követése. A mozgás szervezésénél a legfőbb alapelveket érvényesítjük, így az életkori sajátosságokat és az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vesszük, lehetőség szerint szabadban szervezzük ezen tevékenységeket, legnagyobb részben mozgásos játékok keretében valósítjuk meg, a feladatok fokozatos nehezítésével. Fokozottan ügyelünk a gyermekek biztonságérzetének kialakítására, a balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartására. Elegendő, átlátható helyszín, biztonságos eszközök, jó szellőztetés, tiszta tornapadló. Figyelemmel fordulunk a betegségből lábadozó, gyenge fizikumú gyerekek foglalkoztatására, illetve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekre.

Balesetek megelőzésére nevelés

Nem elég az egészséget megvédeni, de a váratlan események, balesetek megelőzésével az életet is szükséges védeni. A felgyorsult technikai fejlődés számtalan olyan „eredményt” is hozott, melynek jelentősége balesetveszélyt, életveszélyt is hordoz magában. Mivel az óvodás korú gyermekeknek életkori sajátosságából eredően nincs veszélyérzete, ezért a mi feladatunk testi épségük megőrzése, és figyelmük ráirányítása a környezet veszélyeire.

Célunk a gyermekek egészségének és testi épségének védelme.

Feladatunk egészségvédő, baleset megelőző ismeretek, egészségvédő készségek kialakítása, gyakorlása, ellenőrzés, folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása: Év elején és a továbbiakban szükség szerint megbeszéljük az óvoda belső és külső terének balesetvédelmi szabályait, a helyes és helytelen viselkedésmódokat. Megismertetjük gyermekeinkkel azokat a helyes magatartási formákat, amelyek betartására a balesetek elkerülése végett szükség van. Megismertetjük gyermekeinkkel a játék és taneszközök, valamint a tevékenységek során használt egyéb eszközök biztonságos használatát. (Csak biztonsági jellel, tanúsítvánnyal ellátott játékokat vásárolunk) Ezen eszközök használatának biztonságossá tétele gyakorlással történik. A közlekedés szabályainak megismertetését séták során a valós környezetben ismertetjük meg a gyerekekkel, szituációs, valamint szabályjátékok során gyakoroljuk. Hasonló pedagógiai tudatossággal, szituációs játékok kezdeményezésével fordulunk a háztartásokban található háztartási gépek használatára vonatkozó szabályok megismertetése felé. Az előírt szabályzók betartásával gondoskodunk az óvodában használatos vegyszerek zárható szekrényben történő elhelyezéséről, és minden egyéb, a balesetvédelmi és tűzvédelmi utasításban foglalt tudnivaló betartásáról. Ez minden óvodai dolgozó kötelessége!

• Pszichohigiénés egészségfejlesztés

A lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés mindennapos gyakorlatában nem tekinthető különálló feladatnak, hanem minden egyes nevelési mozzanatnak szerves része. A lelki egészség érdekében törekszik az optimális napirend, a szellemi munka higiéniájának megvalósítására, továbbá az egészséges életmód elveinek megfelelő életvitel igényének kialakítására. Általános cél olyan személyiség szerkezet fenntartása, mely alkalmassá teszi társadalmi feladatainak maradéktalan teljesítésére, miközben önmagával belső harmóniára és környezetével (természeti és társadalmi) pszichoszociális egyensúlyra törekszik. Feladata a gyermekek szociális biztonságának, adottságainak, képességeinek, törekvéseinek, személyiség tulajdonságainak szabad kibontakozásának elősegítése, a tartós pszichés stressz feldolgozását, az abúzus és deviancia megelőzését, a harmonikus társkapcsolatok és az empátiás készség alakítását. A keresztény közösségben a gyerek, időben találkozik a különböző vallásos megküzdési stratégiákkal, a szenvedés fogalmával, az önkontrollal ahhoz, hogy egzisztenciális céljait felismerje, és helyes úton érje el.

Megerősödik a lelke, a jelleme, a bűnbánat által, lelkiismeret vizsgálatok által, a megbocsátás begyakorlásán keresztül, a helyes önértékeléshez, az anyagi világhoz való normális hozzáálláshoz, viszonyhoz.

A görögkatolikus egyház, keresztény világnézetet közvetít a gyerekek felé, vágyait, a valódi boldogságra vezetően tudja megélni, hit által, mely rendező elvvé vált az életében, mely által megtalálhatja hivatását. A keresztény közösségben a gyerekek megtapasztalhatja a közösségi hovatartozás érzését, a szerető, elfogadó légkört, az összetartozást a tagok között, és az eggyé válást Krisztussal az egyházban.

A gyerekek, egyházi szellemben támogatja, segíti majd a betegeket, nélkülözőket, öregeket, fogyatékosokat, rászorulókat. A gyerekek, életszentségre törekedve, megtapasztalja az ima erejét, az imaközösségben, a liturgikus közösségben, ahol életpéldákat kap a segítő szeretet gyakorlására. A liturgia, a szimbólumrendszerével, értelmezési keretet biztosít a különböző emberi élethelyzetekhez. A liturgikus közösségben a gyerekek, jóindulatot tapasztal, bizalmas viszonyt, szolidaritást a krízisek megoldásában. A lelki napok, lelkigyakorlatok, zarándoklatok, ájtatosságok, bűcsük alkalmat adnak a lelki épülésre.

A pszichohigiénés egészségfejlesztés területei:

- Egészséges életvezetés
- Stresszelhárítás
- Egészségre káros szokások megelőzése
- Érzelmi nevelés

Egészséges életvezetés

(egészséges életvezetés, hibás viselkedés megelőzése, kezelése)

Az egészséges életvezetés óvodai tartalma az egészséges életmód szabályainak megtartását, a társas kapcsolatok zavarainak megelőzését, a korai prevenciót és az egészségtelen szokások korrekcióját jelenti.

Célunk, megóvni a gyermeket az idegrendszerére ható káros hatásoktól.

Feladatunk az egészséges személyiségfejlődés biztosítása a gyermek idegrendszerének és lelki életének megóvása a káros hatásoktól, az idegrendszeri-pszichés túlterheléstől, kimerültségtől.

A feltételek biztosítása: Óvodai napirendünk kialakításánál minden esetben arra törekszünk, hogy biztosítsa a folyamatosságot, ugyanakkor rugalmas legyen. A napirend egyes tevékenységei biztosítják a gyermekek számára a cselekvés és a pihenés lehetőségét. A rendszeresen visszatérő és ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot jelentenek a gyermekek számára. Programunk sajátos jellegéből kiindulva van a napnak 5-10 perce, amikor elcsendesedünk, számba vesszük egymást a gyerekek és „hangolódunk” a jó Istenre. Ez a közös ima a napnak mindig közel azonos időpontjában van.

Törekszünk a kiegyensúlyozott társas kapcsolatok kiépítésére és megőrzésére, az antiszociális viselkedésmódokat igyekszünk megelőzni és kirekeszteni (düh, harag, agresszió) Minden adódó lehetőséget kihasználunk, mellyel a családi életre nevelést segítjük elő, így a családi munkamegosztás fontosságára, az apai és anyai hivatás szépségét emeljük ki.

Stressz- elhárítás

A stressz a szervezetnek a külső ingerekhez való alkalmazkodó képessége, amely véges és kimeríthető. Elhárításának fontossága a károsodást előidéző, idegrendszert megterhelő, viselkedési zavarokat, pszichoszomatikus panaszokat okozó hatások elhárításában rejlik.

Célunk az idegrendszeri,- lelki egészségvédelem.

Feladatunk a stresszhelyzetek kiküszöbölése a stresszhatások és helyzetek elkerülésével, illetve a stresszhatások kompenzációja.

A feltételek biztosítása: Törekszünk rá, hogy az óvoda külső és belső terei biztonságot sugározzanak, berendezési tárgyai a gyerekek méretéhez igazodjanak. Igyekszünk kiküszöbölni minden zavaró ingert, mint a folyamatos erős zajforrás, vibráló fény. Napirendünk minden esetben biztosítja a rendszerességet és a rugalmasságot. Kerüljük a sürgetést és a várakozást. A konfliktusokat igyekszünk csökkenteni, kizárjuk a megkülönböztetést és az agressziót. Nevelési elveink között kiemelt szerepet kap a beszélgetés, meghallgatás, személyre szóló figyelem.

Egészségre káros szokások mellőzése

A pszichohigiénés nevelési feladatok közül az óvodai nevelés területén **célunk**, hogy olyan egészségvédő modellt ismertessünk meg a gyermekekkel, mely későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől.

Feladatunk, hogy a gyermekek megismerjék az egészség megvédéséhez, megerősítéséhez vezető tevékenységeket, a helyes táplálkozás a testedzés, a személyi és környezeti higiénie fontosságát. Legjobb propaganda a jó példa, a helyes életvitel és harmonikus, derűs létünk.

Érzelmi nevelés

Az óvodás korú gyermek jellemző tulajdonsága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Ezért elengedhetetlen, hogy az óvodai élet során biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül. **Célunk** állandó értékrendünk megteremtésével az elvárt érzelmi, erkölcsi és közösségi normáknak megfelelő személyiségjegyek, viselkedési formák kialakítása.

Feladatunk a gyermek képességeinek fejlesztésével optimális érzelmi és szociális attitűd megalkotása. A szeretet, a tisztelet közvetítésével érzelmi biztonság megteremtése, mely elősegíti az önbizalmat, a pozitív én-kép kialakulását.

A feltételek biztosítása: Kiemelt feladatunk a gyermekek beilleszkedési képességének elősegítése, csoportba történő integrációja. Különös gonddal figyelünk a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű gyerekek beilleszkedésére. A csoportban történő alkalmazkodás képességének fejlesztése fontos feladat, ilyen az egészségvédő, szabálykövető magatartás, a természeti és társadalmi feltételekhez alkalmazkodó viselkedés kialakítása, az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, az udvarias viselkedés, az együttműködés elfogadása. Teljes óvodai nevelésünket áthatja a gyermek-felnőtt tiszteletre épülő bizalmas, tapintatos és elfogadó viselkedése és a szeretet. Törekvésünk, hogy a gyermek-gyermek kapcsolatban is jelen legyenek ezek az értékek.

• Szociohigiénés egészségfejlesztés

A szociohigiénés egészségfejlesztés az egészségnevelésnek a társas együttélésből adódó feladatait öleli fel. A társas, közösségi együttélés közös értékrend, közös cél és cselekvés jellemzi. Az óvoda a család mellett a kisgyermek első szervezett közössége, amely szociális nevelő funkciója körében a társas-társadalmi életének beszabályozását végzi.

Célunk, hogy a gyermeket a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készítse elő, szeretetteljes együttműködésben együttműködésbe való részvételre nevelje.

Feladatunk, hogy zavartalan, kiegyensúlyozott pedagógiai légkörben harmonikus kapcsolatok alakítása az egyén és a közösség között, a konfliktusok megoldása a személyiség kreatív kibontakoztatásával megfelelő mintát követve- utánzás, azonosulás, belsővé válás után ösztönzéssel, motivációval olyan szokások kialakítása, melyek segítik a más társadalmi közösségbe való beilleszkedést.

A szociohigiénés egészségfejlesztés területei:

- Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés
- Egészségpropaganda

Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés

Célunk a gyerekek közösségbe való befogadása, egyenértékű emberként való elfogadása, szeretetteljes együttműködésben való óvodai légkör megteremtése. Az óvodai integrált nevelés célja, hogy az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján a 3-7 éves integrálható fogyatékos vagy szociális hátránnyal küzdő gyerekek számára a normál óvodai nevelés során részükre folyamatos és elégségesen biztosított speciális fejlesztés mellett a gyermeki jogokat gyakorolva szociálisan, értelmileg, érzelmileg az iskolai életre éretté váljanak.

Feladatunk az óvodapedagógus részéről a másságnak a gyermekközösség irányába történő elfogadtatása, minden gyermeket ugyanazok a jogok illetik meg, származására, nemére, nemzetiségére, vallására, testi-lelki sérüléseire tekintet nélkül!

Az óvodai nevelés azon fogyatékos gyermekek részére nyújt adekvát fejlesztési lehetőséget, akik önkiszolgálásra képesek, fogyatékoságuk olyan mértékű, hogy a közösségi nevelés feltételei között a beilleszkedésre képesek, ismereteik, jártasságaik, készségeik fejleszthetők.

A feltételek biztosítása: Biztosítjuk a biztonságos, szeretetteljes légkört, és az önérvényesítés helyes szabályainak kialakításán túl az egymáshoz való alkalmazkodás helyes módját következetesen betartjuk. Törekszünk arra, hogy a szervezett óvodai programokban minden gyermek hasonló jogokkal vehessen részt, ennek segítése minden óvodapedagógus feladata. A törvényben megfogalmazottak szerint nyitottak vagyunk az integráló nevelés feladataira, intézményünk objektív lehetőségeit szem előtt tartva. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez a megfelelő szakemberek segítségére számítunk.

Egészségpropaganda

Az egészségpropaganda az egészségpolitikai intézkedések széles körű terjesztését, a szociálpolitikai határozatok, döntések megértését, megkedveltetését, a megvalósításra irányuló mozgósítást jelenti. Ez, valamint, az egészségügyi ellátás időben történő igénybevételére való mozgósítás, illetve felesleges igénybevételének elkerülésére irányuló felvilágosítás a feladata. A betegségek korai felismerése, a szűrővizsgálatokra történő mozgósítás, az időszakos és rendszeres gondozás igénybevétele az egyén és a társadalom egészség-védelmének, az egészségfejlesztésnek a feladata. Az óvodában az egészségpropaganda elsősorban a szülők felé irányul segítségével az óvoda, valamint a szülői ház egészségnevelésének összehangolására törekszünk (pl: dohányzás, drog, alkoholizmus elleni propaganda, a szív védelme, az egészséges táplálkozásra való figyelem felhívás, stb ...).

Célunk a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.

Feladatunk modell értékű felnőtt viselkedési minta nyújtása.

Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása már az óvodába lépéskor elengedhetetlen. Olyan óvodai légkört teremtünk melyben a felnőtt, felnőtt-felnőtt, gyermek-gyermek, gyermek kapcsolat pozitív.

A keresztény családban megalapozott nevelés folytatása nevelés folytatása, megerősítése a keresztény értékek kialakítása, a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése a keresztény hitélet megtapasztalása az óvodai élet során. A gyermekek szociális érzékenységének kialakulásában segítsük a másság elfogadását, a barátkozást, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtések megerősödését.

A nevelésben nagy teret szentelünk az érzelmi és közösségi nevelésnek, a keresztény szellemiségnek, a keresztény erkölcs és érték alapjainak lerakására.

Célunk: Gyermekeinket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül, és kialakuljanak érzelmi, erkölcsi és közösségi normáik.

Az erkölcsi nevelés célja, hogy segítsük a gyereket tudatosan a Krisztusi élet szerint „formálódni”. Fontos, hogy helyes erkölcsi mintát lássanak maguk előtt, és azonosulni tudjanak velük. Programunkban a szereteten alapuló értékrendnek és keresztény erkölcsnek kell érvényre jutnia.

Feladatunk: Az optimális érzelmi és szociális attitűd megalapozása, a gyermekek képességeinek fejlesztésével, a szeretet és a tisztelet közvetítésével. Egészséges, pozitív én-kép, önbizalom kialakítása az érzelmi biztonság megteremtésével.

- A gyermekek pozitív erkölcsi tulajdonságainak, - az együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség- és akaratának – önfegyelem, önállóság, kitartás, feladattudat, szabálytudat-megalapozása.
- A gyermek természetes társas szükségleteinek kielégítése a szokás- és a normarendszer megalapozásával.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerinti együttműködés a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a szociális érzelmeket együttérzéssel, személyes példaadással alakítja ki,
- a gyermekeket egymás segítésére buzdítja, a gyermekek-felnőttek közötti bizalmat tapintatos elfogadó viselkedéssel a szeretet jeleivel alakítja,
- egymás feltételek nélküli elfogadásával, tiszteletével konfliktust kezelő stratégiák (technikák) megmutatásával mélyíti a gyermek-gyermek kapcsolatokat,
- csoportjában érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, gondoskodó légkört alakít, melyben a felnőtt természetes társa és támasza a gyermeknek,
- személyisége derűt, nyugalmat, biztonságot sugároz a gyermek felé,
- a gyermekek fejlesztése során verbális, és meta-kommunikatív eszközökkel folyamatosan erősíti a gyermekek önbizalmát, én-képét,
- rendszeresen kezdeményez önismeretet, kapcsolatteremtő képességet erősítő játékokat,
- rugalmas szabályokat alakít ki, amelyet a csoportban együtt dolgozó felnőttek betartanak, és a gyermekektől is elvárják azt,
- megteremti a lehetőségét annak, hogy a gyermek rácsodálkozhasson, megismerhesse a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetét,
- biztosítja a gyermek számára a befogadó képességének megfelelő kulturális, művészi élmények átélését, ezek által esztétikai érzelmeinek fejlődését,
- személyes példaadásával segíti a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat,
- A nemzetiségi, etnikai kisebbségi gyermekek és családjuk részére igény esetén lehetőséget biztosít, hogy a saját kultúrájukat, hagyományait, szokásait a csoport többi tagjával megismertessék,
- Szükség esetén speciális szakember bevonását kezdeményezi (pl. nehezen szocializálható, hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermek).

Beszoktatás ideje alatt:

- lehetővé teszi, hogy a gyermekek kedvenc játékaikat, biztonság-érzetüket fokozó eszközeiket magukkal hozhassák
- figyelembe veszi a családból hozott szokásokat, értékeket,
- előzetesen egyeztetni a fokozatos befogadás módját a családdal,
- felkészíti a csoportot az új gyermek fogadására.

Sikerkritériumok:

- A gyermek a csoportjában otthonosan mozog, tevékenykedik, ragaszkodik óvodájához, biztonságban érzi magát,
- jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkezik,
- elfogadja a csoport szabályait
- elfogadja a másságot,
- érzelmi élete gazdag, érzelmeit kifejezi,
- érdeklődik társai, barátai iránt,
- bízik önmagában,
- konfliktus helyzetben keresi a megoldást, kompromisszumra képes,
- önálló véleményalkotásra is vállalkozik,
- őszinteség, igazmondás jellemzi.
- feladat és szabálytudata kialakult
- az udvariassági formák betartásával kommunikál
- tiszteli, becsüli szülőföldjét és anyanyelvét.

A NEVELÉS célja:

- olyan kiművelt autonóm egyén, aki képes meghatározni viszonyát a társadalmi - egyéni lét egészéhez
- Arra törekszünk, hogy megismertessük, megszerettessük Istent. Az Isten szeretete azonban nem jelenthet imádságsorozatot, kényszert és merevséget. Sokkal inkább jelent rácsodálkozást a jelenségekre, dolgokra, teljesítményekre. Jelenti a szeretetet, kötődést a felnőttek, a társak iránt.

Feladata: Azon képességek és tulajdonságok kifejlesztése, melyek alkalmassá teszik az egyént arra, hogy – embertársaival egyetértésben és együttműködésben- cselekvő módon hozzájáruljon a társadalom és önmaga fenntartásához, fejlődéséhez.

A nevelés személyiségformálás, személyiségfejlesztés.

A személyiség fejlesztésében a képességek kibontakoztatásának van központi szerepe. A képességek fejlesztése tevékenységek által, komplex tevékenységek, cselekvések segítségével valósítható meg. Az emberformáló folyamatok között a biológiai életképesség, a meglévő adottságok, a szoci

ális életképesség, az általános és speciális képességek fejlesztése vezet el az önfejlesztő, önművelő, önképző tevékenységekre képes érett személyiség kialakulásához. A nevelésben nagy teret szentelünk az érzelmi és szociális nevelésnek, a keresztény szellemiségnek a keresztény erkölcs és érték alapjainak lerakására.

Mit tehet az óvodapedagógus annak érdekében, hogy az óvoda mindennapi élete a tevékenységre épüljön?

Mindenekelőtt azt, hogy átgondolja az alábbi kérdéseket.

1. Mire neveljük a gyerekeket?
2. Mivel neveljük a gyermeket?
3. Hogyan neveljük a gyerekeket?

Ezeket a kérdéseket azon „Gáspári” alapelvek figyelembe vételével válaszolhatjuk meg, melyek a tevékenységközpontú programot áthatják.

Programunkban:

- gyermekközpontú
- nevelésközpontú
- tevékenység, vagy cselekvésközpontú óvodai nevelést tűztünk ki megvalósítandó célként.

A tevékenységközpontú óvodai nevelés alapelvei a következők:

- ➔ Gyermekközpontúság: elviekben és a gyakorlatban
- ➔ Nevelés elsődlegességének hangsúlyozása
- ➔ A nevelés során kiemelt helyet kell kapnia a cselekvésnek, a tevékenységnek
- ➔ Nyugodt, meleg, szeretetteljes nevelési légkör biztosítása
- ➔ Esztétikus környezet megteremtése.
- ➔ A gyermekek alapvető szükségleteinek a kielégítése
- ➔ Esélyegyenlőség megteremtésére törekvés
- ➔ Elegendő idő, hely és eszköz biztosítása a játékra
- ➔ A gyermek differenciált, egyéni fejlesztése a csoport, a közösség keretein belül
- ➔ A gyermekek fejlődéséhez szükséges sürgetésmentes egyéni utak biztosítása
- ➔ A gyermekek számára a lehető legnagyobb szabadságfokú mozgástér biztosítása. A gyermeki önállóság határainak fokozatos szélesítése
- ➔ A gyermek tisztelete, a gyermek jogainak érvényesítése

- A gyermek mozgásigényének feltételek nélküli biztosítása
- A külső környezet felé nyitott nevelési légkör megteremtése
- Az óvodapedagógusok szakmai önállóságának maximális tiszteletben tartása

A nevelés feltételeinek biztosítása

A tevékenységközpontú óvodai nevelés egymásra épülő, egymással összefüggő komplex tevékenységek rendszerében fejti ki hatását. Ahhoz, hogy a tevékenységek lehetőségét biztosítani tudjuk, meg kell teremtenünk a feltételeket.

Az óvodai nevelésnek objektív és szubjektív feltételei vannak.

Az óvodai nevelés objektív feltételei:

- Az óvoda épülete, udvara, környezete
- Az óvoda belső berendezése
- Az óvoda tárgyi feltételei, eszközei, szakmai felszereltsége
- Esztétikus környezet kialakítása

A tevékenységközpontú nevelési program nem kíván meg különleges feltételeket. Elsősorban arra kell törekedni, hogy a csoportszobák tágasak legyenek. Az óvoda helyiségeit nyitottá kell tenni a szülők és más csoportok számára. Az összenyitható csoportok lehetővé teszik a kommunikáció és kooperáció gyakorlását újszerű szituációban és idegen gyermekek társaságában.

A csoportszobák belső alakításánál figyelembe kell venni, hogy egyszerre egy időben, többféle tevékenységet végeznek a gyerekek, ehhez megfelelő helyet kell biztosítani.

Az óvoda udvarát az épület szerves részének tekintjük. A csoportszobák akkor érnék el igazán a céljukat, ha fedett terasszal bővítve, közvetlenül a játszóudvarra is lenne kijárat. A fedett terasz nyáron pihenésre, étkezésre, egyéb tevékenységek gyakorlására, végzésére alkalmas terület.

A tevékenységközpontú program megvalósítására természetesen akkor van lehetőségünk, ha van mivel cselekednie a gyermeknek. Az eszköz, legyen az játékszer vagy munkatevékenységhez szükséges eszköz, művészeti tevékenységhez szükséges eszköz vagy tornaszer, elegendő számban álljon a gyermekek rendelkezésére.

Az óvodai nevelés szubjektív feltételei

- Nyugodt, meleg, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése
- Az óvoda pedagógus modell szerepe
- Az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködése
- Az óvodapedagógus és a dajka együttműködésének a formái
- Az óvoda környezetében élők hatásai a nevelőmunkára

A tevékenységeken alapuló nevelés feltételeinek megteremtése

1. A csoportok szokásrendszerének kialakítása
2. A gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatok
3. Az egészséges életmódra nevelés feltételei és feladatai
4. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés
5. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. A csoportok szokásrendszerének kialakítása:

Az óvoda mindennapi életének zökkenőmentességét, harmonikusságát, és nyugalmit biztosítja, ha megfelelő szokásrendszert sikerül kialakítani. A szokásalakításban is elsődleges a cselekvés, a tevékenység, ami az egész személyiséget fejleszti.

A szokásalakítás módja: utánzás-ismétlés- tudatossá váló cselekvés

Milyen területen alkalmazhatók leginkább az óvodában kialakuló szokásrendszerek?

- A napirend szokásai
- A társas, közösségi együttélés szokásai
- Az egészséges életmód szokásai
- A tevékenységek megvalósítását elősegítő szokások esetében

A beszoktatás:

A beszoktatás **célja** a gyermek beilleszkedésének segítése. A gyermek óvodába kerülését kiscsoportban megelőzi a családlátogatás. Ez pedig nagymértékben megkönnyítheti a beszoktatást.

A gyermek egész későbbi életére kihat a beszoktatás minősége. A beszoktatás a szülők bevonásával, segítségével történik. Ez jó lehetőség arra, hogy a szülő megismerje az óvoda belső életét, az óvónő közelebbi kapcsolatba kerüljön a szülővel, tájékozódjon a gyerekekről.

2. A gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatok

A gondozás az óvodai nevelőmunkát megalapozó tevékenység. A gondozási feladatok végzése az óvodában dolgozó valamennyi felnőtt feladata, aminek koordinálása, megtervezése, átgondolása az óvónő feladata. Az óvodának a gondozás, a gyermekekkel való törődés az első kapocs, amely közelebb viszi a felnőttet a kicsihez.

A tevékenységközpontú program szerint, egyáltalán nem fejleszthető a gyermek, amíg nincs biztonságérzete, komfortérzete, amíg valamennyi testi szükséglete ki nincs elégítve. Az a cél, hogy a gyermek megtanulja önállóan ellátni magát. Az egyéni bánásmód a gondozás terén is érvényesül.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermekek testi fejlődésének elősegítése
- az óvodai környezet esztétikus, harmonikus és célszerű kialakítása
- a veszélyforrások minimálisra csökkentése
- a helyes óvodai napirend és hetirend összeállítása
- a gyermekek gondozása és az ezzel kapcsolatos teendők megszervezése, koordinálása
- a helyes táplálkozási szokások kialakítása és az étkezés körülményeinek, esztétikumának biztosítása
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- a dajka munkájának irányítása, szervezése, ellenőrzése, értékelése és tájékoztatása a csoportban megvalósulandó nevelési elképzelésekről és módszerekről

A dajka feladatai:

- ne csak külső szemlélője, hanem belső, tevékeny résztvevője legyen a csoport életének
- mint a gyermekekkel együtt élő felnőtt részt vegyen az óvodai csoport életében
- segítője legyen az óvodapedagógusnak
- éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, egész lényével, beszédstílusával, öltözködésével gyakoroljon pozitív hatást a gyermekekre

3. Az egészséges életmódra nevelés alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja és feladatai:

A gyermek testi fejlődésének az elősegítése, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

Az egészséges életmódra nevelés mai életünkben felértékelődött. Az egészséges életmód magában foglalja a **teremtett környezettel való harmonikus együttélést, a természet szeretetét és védelmét.**

1. Egészséges környezet
2. Helyes életritmus- helyes táplálkozás
3. Betegségek megelőzése
4. Egészségügyi szokások, készségek, képességek elsajátítása.

Az egészséges életmódra nevelés nem csak az óvoda épületének és udvarának célszerű hasznosítását jelenti, hanem gyakori sétákat, kirándulásokat a szabad természetben. Az óvodapedagógus tudatossága abban nyilvánul meg, hogy gondosan szervezze meg a kirándulások helyeit és hívja fel a figyelmet a környezet megóvásának fontosságára.

Az egészséges életmódra nevelés **célja:**

- A gyermekek testi és lelki szükségleteinek, valamint mozgásigényének kielégítése
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igényé fejlesztése
- A gyermekek testi és lelki egészségének védelme, óvása, megőrzése, szervezetük edzése
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, stresszmentes és biztonságos környezet megteremtésével és megőrzésével a környezet megóvására irányuló szokások alakítása.
- Testileg, lelkileg egészséges óvodások nevelése
- Az egészséges életvitel igényének alakítása a gondozás és a rendszeres mozgás eszközeivel

Feladata:

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése
- a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása és megőrzése
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.

•Az egészséges életmód alakításának területei:

- Gondozás:
 - o A gyermek testi komfortérzetének kielégítése
 - o Testápolás
 - o Önkiszolgáló feladatok
- Testi nevelés
- Mozgás
- Levegőzés
- Környezetvédelmi tapasztalat biztosítása
- Pihenés
- Egészséges táplálkozás szokásrendszerének kialakítása
- Egészségvédelem, edzés

Az óvodapedagógus feladatai az egészséges életmód alakításában:

- A gyermekek életkorának megfelelő, párhuzamos tevékenységek végzését lehetővé tevő optimális életritmus kialakítása a napirendben
- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése a csoportban
- A gyermekek szükségleteinek kielégítése a nap egész folyamán
- A szokás- és szabályrendszer közös alakítása a gyermekekkel, betartásának figyelemmel kísérése, reális, a gyermek egyéni fejlődéséhez viszonyított fejlesztő értékelése
- Önállósági törekvések támogatása
- A kulturált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása, étkezések előtti, utáni imádkozás
- Az asztalterítés technikájára, esztétikumára való odafigyelés
- A pihenéshez való tiszta levegő, a lefekvés előtti alapos szellőztetés.. Az elalvás előtti ima, mese, és az azt követő altató dúdolása elősegíti a gyermekek nyugodt pihenését.
- Egyéni szükséglet alapján a toalettpapír használatában, a zsebkendő használatában segítségnyújtás
- WC helyes használatának alakítása
- A gyermekek helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatása
- A fogmosás, fésülködés technikájának megismertetése, gyakoroltatása
- A ruhák rendben tartásának elvárása
- Lázas, hányós, hasmenéses gyermek elkülönítése, gondoskodás felügyeletéről, szüleinek értesítése

• *A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:*

- Szükségleteit képes kielégíteni, önállóan kielégíteni
 - Tisztálkodási eszközökre vigyáz,
 - Önállóan öltözik, vetkőzik
 - Kulturáltan étkezik
 - Vigyáz környezetének rendjére, tisztaságára
 - Az udvaron sem szemetel
- A mozgásigény egyéni képességek szerinti kielégítése hozzájárul olyan jellemvonások kialakulásához, mint a kitartás, önfegyelem, feladattudat, figyelem, rendszeresség, pontosság.
- Mozgások bemutatása, gyakorlása során, sok ismeretet nyújtunk így értelmi képességeik fejlődnek, (beszéd, emlékezet, figyelemkoncentráció, gondolkodás, helyzetfelismerő képesség, önellenőrzés)
- Erkölcsi tulajdonságaik is alakulnak (akarat, bátorság, önuralom, fegyelmezett magatartás, közösségi szellem, mozgásuk, testtartásuk)

4. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Az óvodai élet szervezése segíti a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését. A gyermekek nyitottságára építve segítjük elő, hogy rá tudjanak csodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tiszteljék és becsüljék ezeket az értékeket.

A legfőbb összetartó mindig Krisztus. Ez a sportban, szórakozásban, játékban éppúgy megjelenhet, mint a tanulásban vagy más komolyabb közös cselekvésben. Az események szervezésében, a ki nem mondott, rejtett végső célkitűzésekben kell, hogy jelen legyen, hogy az egyes személyek közötti összetartó erő maga Krisztus. Ez a keresztény közösség alapja és értelme.

Célja:

- a gyermekek érzelmi biztonságának kialakulása
- a társigény kielégítése, szocializáció
- a gyermekek önkifejezésének és önérvényesítésének kialakítása

Feladatai:

- a gyerekek érezzék jól magukat a közösségben
- pozitív kapcsolat kialakítása a felnőttekkel és társakkal egyaránt
- önkifejezésük segítése
- szokás és normarendszer kialakítása
- a keresztény értékek kialakítása, megerősítése
- a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése
- a keresztény hitélet megtapasztalása az óvodai élet során
- az igazság szeretésére, becsületességre, megbocsátásra, kiengesztelődésre nevelés
- munkára, önfegyelemre, önuralomra, kötelességtudatra, állhatatosságra nevelés
- közösségi életre nevelés: szülők, nagyszülők tisztelésére, felebarát szolgálatára nevelés
- segítőkészség, figyelmesség, tapintat, türelem és az alkalmazkodás erényének kialakítására nevelés
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése

Az óvodapedagógus feladatai:

- a keresztény családban megalapozott nevelés folytatása, megerősítése
- alapvető fontosságúnak tartjuk a szülők bevonását, hiszen az ő támogatásuk nélkül nem lehet hatékony a hitre nevelés
- gyermekeinknél a szociális érzékenység kialakulásában segítsük a másság elfogadását, egymás értékeinek fölismerését és értékelését, a különbözőségek egymást kiegészítő összekapcsolását, a barátkozást, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtések megerősödését
- kiegyensúlyozott, szeretettel teli légkör megteremtése
- szeretet és kötődés képességének fejlesztése
- a mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése
- az élménybefogadás képességének fejlesztése
- az érzelmek kifejező képességének fejlesztése
- az ösztönök és az érzelmi irányítás képességének fejlesztése
- az érzelmi zavarok tompítása, leépítése
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatában pozitív attitűd, érzelmi töltés kialakítása

- a gyermekek természetes társas szükségleteinek kielégítése
- nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól
- pozitív modell bemutatása a gyermekeknek
- a szűkebb és tágabb környezet megismertetése a gyermekekkel
- megfelelő modell nyújtása az óvoda más dolgozóival való kommunikációban.
- spontán szociális tanulásban a komplex viselkedésminták beépítése a gyermeki viselkedésbe
- környezetvédelmi viselkedési és magatartásformák alakítása
- az élet, az élővilág tiszteletére, megbecsülésére nevelés,
- páros és kiscsoportos feladathelyzetek teremtése, kooperatív technikák alkalmazása
- inkluzív szemlélettel a különbözőség elfogadásának segítése
- a tehetséges gyermekek kibontakozásának támogatása
- a lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatása
- a családdal való együttműködésre törekvés
- beiratkozás előtti családlátogatás
- anamnézis felvétele, bizalmas légkörben a szülővel
- a beszoktatás hetében - egyéni igények szerint - a szülő több napot a gyermekkel tölt.

5. Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Meghatározzák a gyermek információszerző és feldolgozó folyamatait, tanulási stratégiáját és ebből eredendően az iskolai sikerességét. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Az anyanyelv ismeretére megbecsülésére, szeretetere nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges nagy figyelmet fordítani.

Célunk: Az anyanyelvi nevelés során a magyar nyelv helyes használatának, szeretetének, megbecsülésének kialakítása, továbbá a természetes beszéd és beszédkedv ösztönzése, fenntartása. A gyermekek megismerési és tudásvágyának felkeltése és kielégítése.

Fejlődjön a gyermek észlelése, érzékelése, figyelme, képzelete, gondolkodása, kreativitása, beszédészlelése, beszédmegértése. A beszédaktivitás fokozása, szókincsgyarapítás, bontakozzanak ki a nyelvi és a kommunikációs készség a gyermekekben. Kiemelten kezelni az anyanyelvi nevelést az óvodai élet minden területén.

Feladatunk:: Változatos tevékenységformákon keresztül a gyermekek megismertetése társadalmi és természeti környezetükkel, melynek segítségével képesek lesznek eligazodni az őket körülvevő világban, fejlődnek értelmi és anyanyelvi képességeik. Mindez a gyermekek élményeire, spontán érdeklődésére és ösztönös tudásvágyára, kíváncsiságára alapozva az egyéni sajátosságokat figyelembe véve cselekvésbe ágyazva történik. Az anyanyelvi nevelés fejlesztéséhez hozzátartozik az intézmény sajátos jellegéből adódó, a gyermek saját szavaival megfogalmazott ima.

Az óvodapedagógus feladatai: Az anyanyelvi nevelés az óvodapedagógus számára valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat, ahol kiemelt jelentőséggel bír személyes példája, helyes mintaadása. Elsőrendű feladata, hogy élménygazdag környezetet teremtsen, ahol olyan anyanyelvi játékokat szervez, amelyben:

- naponta alkalmat teremt az egyéni beszélgetésekre;
- anyanyelvi szabályjátékokkal a magyar beszéd sajátosságait gyakoroltatja; spontán és irányított beszédhelyzetek teremt a gyermek egyéni megnyilvánulásainak ösztönzésére;
- minden nap élő szóval mesél, előtérbe helyezve magyar népmeséket,
- a gyermekek számára minél több érzékszervre ható tapasztalatszerzést, megfigyelési lehetőséget biztosít, ezzel bővítve szókincsét,
- Megteremti a lehetőségét az auditív, vizuális, és taktilis érzékelésre épülő képességek fejlesztésének,
- Lehetőséget biztosít a dolgok, jelenségek természetes környezetben, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való megfigyelésére, gyakorlására,
- Olyan játékos tevékenységeket szervez, melyek az emlékezet, szándékos figyelem terjedelmét növelik,
- Minél több valós élmény nyújt, mesével, játékkal fejleszti a gyermekek képzeletét, fantáziáját,
- Gondolkodásra készítő helyzetek teremt, ezzel ösztönözve a gyermekeket szellemi aktivitásra,

- Lehetőséget teremt a szabad önkifejezésre, mely a gyermeket a problémák változatos megfogalmazására, egyéni válaszadásra ösztönzi,
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes csoportléggkört alakít ki, ahol a gyerekek szívesen és bátran beszélnek, kérdeznek a felnőttektől és társaiktól egyaránt.
- A kommunikációs képességeiben gyengén fejlődő gyermekeket szükség esetén logopédiai, pszichológiai szakemberhez irányítja.
- Olyan ismeretek, jártasságok, készségek elsajátíttatása a gyermekekkel, hogy értelmi képességeik úgy fejlődjenek, hogy az élet változó helyzeteiben jelentkező feladatokat meg tudják oldani, és tudjanak eligazodni a világban.

Az óvodapedagógus sajátos fejlesztési feladatai:

- A potenciális tanulási zavarok megelőzése és kiszűrése;
- A tanulási képességet meghatározó funkciók fejlesztése;
- A mozgás, finommotorika célzott fejlesztésén keresztül a testséma, lateritás, testdimenzió, térpercepció alakulásának befolyásolása.
- A részképesség gyengeséggel küzdő gyermekek egyéni segítése, együttműködés a szakemberekkel. Ha az óvónő azt tapasztalja, hogy a gyermek bizonyos funkcióban, képességben lemaradt, vagy tartósan stagnál, a nevelési tanácsadóban vizsgálatra kell irányítani a gyermeket.
- Kognitív képességek fejlesztése: valóság-hű észlelés, figyelem összpontosítására való képesség, problémamegoldó és kreatív gondolkodás, alakuló fogalmi gondolkodás

Sikerkritériumok:

- Vannak elemi ismeretei az őt körülvevő világról, felismeri az összefüggéseket;
- Problémahelyzetekben törekszik a megoldás keresésére, szívesen kísérletezik;
- Képes időrendiséget felállítani,
- Néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni,
- Képről mondatokban beszél,
- Folyamatosan összefüggő mondatokkal fejezi ki magát,
- Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek;
- Tud rövid történeteket, szöveget visszamondani,
- Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatainak érthető kifejezését,
- Minden magán és mássalhangzót tisztán ejt;

A FEJLESZTÉS TARTALMA

A nevelés tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg. A feladatrendszer a gyakorlatban nem különülnek el egymástól. A feladatrendszer elemei egymást átszöve érvényesülnek és valamennyien együtt jelentik az óvodáskorú gyermek nevelésének tartalmát.

A feladatrendszer elemei:

1. *Játék és tanulási tevékenység*
2. *Társas és közösségi tevékenység*
3. *Munkatevékenység*
4. *Szabadidős tevékenység*

A gyakorlatban a feladatrendszer elemei nem különülnek el egymástól, azok komplexen, egymást áthatva érvényesülnek.

JÁTÉK ÉS TANULÁSI TEVÉKENYSÉG

A játék a (2,5) 3 - 6 (7) éves gyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége. Célunk a játék segítségével keresztény értékekre fogékony kreatív, társaikhoz alkalmazkodni tudó, aktív, feladatokat értő és megtartó gyermekek nevelése.

A játék nemcsak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. Ugyanakkor megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újra élheti kellemes élményeit.

A játék tehát olyan komplex tevékenységforrás, melyet az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználnia a nevelés folyamatában, céljai elérésében.

A játéktevékenység tág értelmezése lehetővé teszi, hogy nemcsak a tárgyi, manuális, vagy mozgáshoz kapcsolt tevékenységet, hanem a „szellemi” alkotást is tevékenységként fogjuk fel.

Jót és jól játszani – ez a gyermek dolga az óvodában

Az óvodapedagógus feladata megfigyelni a gyermek játékát, felhasználni azt saját nevelési céljai elérése érdekében és szükség esetén, indirekt módon befolyásolni.

A játék kicsiben maga az élet, az amit a kisgyerek felfog és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. Éppen ezért az **életre nevelés** is játékból indul ki és a **játék segítségével**, teljesebben ki.

Külön szót érdemel az **élmények szerepe** a gyermek játékában.

Az élmény, legyen az a gyermek egyéni élménye, melyet a családból a környezetéből hoz a gyermek, vagy legyen az, az óvodai társakkal átélt élmény, rendkívüli jelentőséggel bír az életrevaló felkészítés folyamatában.

A különböző szituációk megteremtése, az élménynyújtás, az óvónő tudatos, átgondolt munkáját feltételezi, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést.

Nem ad helyet semmiféle előítéletek kibontakozásának

A **játék** tehát, mint az óvodáskorú gyermek alaptevékenysége olyan lehetőséget jelent az óvodapedagógus számára, amit tudatosan felhasználhat a gyermekek fejlesztése érdekében.

A tevékenységközpontú program alapelve, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az elmélyült játékra.

A játéktevékenységhez szükséges feltételeket, ötleteket és eszközöket azonban az óvodapedagógusnak kell biztosítani.

Az egyes játékfajták kiemelt személyiségformáló hatása:

- **Gyakorlójáték:** fejlődik nagymozgása, finommotorikája, mozgáskoordinációja, térészlelése, tapintásos észlelése, verbális készsége
- **Szimbolikus szerepjáték:** alakul szocializációs készsége, kommunikációja, erkölcsi, akarat tulajdonságai, kognitív képességei
- **Konstruáló játék:** alakul szem-kéz koordinációja, finommotorikája, térészlelése, alak- és formaállandósága, rész- és egész viszonyának észlelése, képzelete, kreativitása, vizuális memóriája
- **Szabályjáték:** fejlődnek kognitív képességei, formálódnak akarat tulajdonságai, szocializációs készsége.
- **Dramatikus játék:** a bensőséges közösségi együtt játszást célozzák meg.
- **Mozgásos játék:** célja a mindennapos, örömteli játék, a mozgáskedv fenntartása

A mi szemléletünkben az egészséges, harmonikusan fejlődő gyermekek esetében tehetséggondozást, az egyéni szintek kibontakoztatását, a kreatív önkifejezés fejlődésének lehetőségét támogatjuk, ehhez adunk érzelmi biztonságot, inger gazdag környezetet, és biztosítjuk a **szabad játék** és korai tanulás minden feltételét.

A játék lehet a gyermek szabad játéka, és lehet az óvodapedagógus által kezdeményezett játék.

A **szabad játék** során az óvónő biztosítja a gyermek számára az önállóságot, a szabadságot a

- játéktevékenység kiválasztásában
- Játékeszközök megválasztásában
- Társak megválasztásában
- Gyermeki játékelgondolás megvalósulásában
- Játsszóhely megválasztásában és kialakításában.

A szabad játék folyamatosságának érdekében az óvónő hagyjon elegendő időt a játék befejezésére, az elmélyült játékot ne zavarja meg más tevékenység felkínálásával, és adjon lehetőséget a játék későbbi folytatására.

A csoportszobák kialakításánál figyelembe vettük a kooperatív technikák megvalósításához szükséges feltételek biztosítását (csoportszoba elrendezése).

Kezdeményezett játéknál az óvónő pedagógiai szándékkal teremt olyan helyzetet, melyben a gyermek egyéni érdeklődési körének, egyéni fejlettségének ismeretében tevékenykedhet. Ennek a külső készítésnek akkor van helye, ha a gyermek érdekében történik, mégpedig úgy, hogy azok elősegítik sajátos fejlődését, és találkoznak igényeivel.

- A gyermeknek itt is lehetősége van a játéktevékenység megválasztására, ezért tartsuk tiszteltben választását – jogában áll nem élni a felkínált játéklehetőséggel!
- Alkotó pedagógiai légkörben biztosítsuk az önállóságot és önmegvalósítást számára.
- A játék célja a gyermek képességeinek, kompetenciájának fejlesztése, figyelembe véve aktuális állapotát.

Az óvodapedagógus feladata a játékkal kapcsolatban:

- Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése
- A napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása a játék számára
- A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása, a gyermek által jól látható és elérhető helyen történő elhelyezése
- Olyan feltételek teremtése, ahol a hit felé nevelés a gyermeki játékot is áthatják: közösen átélt vallásos élmények, bibliai történetek, liturgikus események

- a szerepjátékhoz olyan eszközök, szimbólumok biztosítása, amely megindítja fantáziáját vagy az átélt élményre utalnak (csengő, gyertya, selyem anyag, virág, ikonkép, palást stb. ...).
- Ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása
- Szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együtt játszás a gyermekekkel.
- A barkácsolás, mintázás, rajzolás, festés, kézimunka, bábozás, dramatizálás eszközeinek sokszínű, szabadon választhatóságra lehetőséget adó elhelyezése
- A szülők szemléletformálása: ötletadás játékvásárláshoz

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Örömmel, önfeledten játszanak
- Fejlődik önállóságuk
- Alkotó- szervezőképességük
- Kitartóbbá válnak
- Fejlődik figyelmük, akaratuk
- Szabályjáték során betartja a szabályt, és másokat is figyelmeztet betartására
- Kreatívabbá válnak
- Nyitottabbak, kezdeményezőbbek
- Problémaérzékenyebbek
- Feltalálják magukat különböző helyzetekben
- Egészséges versenyszellemben tevékenykednek
- Betartja a társas viselkedés elemi szabályait

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban.

A játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere. Az óvodai tanulás azonban szélesebb értelmű annál, hogy csupán a játékkal, való összefüggésein keresztül értelmezzük. A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül spontán vagy irányított módon tanuljon a kisgyerek.

Az óvodai nevelés alapprogramja alapján a tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta-és modellkövetéses magatartás-és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- a spontán játékos tapasztalatszerzés

- a játékos, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás

Fontosnak tartjuk az ismeretek átadását, bővítését, de nem a mennyiséget tartjuk fontosnak, hanem a tanuláshoz szükséges alapkészségek, képességek, kulcskompetenciák fejlesztését.

A közvetlen környezet folyamatos megismerése, az érzékelés és a tapasztalatszerzés azért központi kérdése a tanulási folyamatnak, mert szerintünk kevesebbet, de azt jobban, alaposabban, több oldalról megközelítve kell a gyerekek számára közvetítenünk és velük együtt átélnünk. Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éri meg, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni. Ez az oka annak, hogy komplex foglalkozások rendszerén keresztül jut el a gyermekhez az, ami a számára a világból megismerhető, befogadható ismeretet, tapasztalatot jelent.

A több érzékszervet igénybe vevő tapasztalás és a sokoldalú cselekedtetés mindennél fontosabb a (2,5) 3- 6 (7) éves gyermek fejlődésének szempontjából.

Azok a tanulási tapasztalatok, melyeket óvodáskorban szereznek a gyermekek, hatással lehetnek az iskolai tanuláshoz való viszonyukra.

A cél az, hogy megfelelő színvonalú feladatok elé állítsuk a gyermeket. Természetesen minden gyermek esetében képességeinek megfelelő feladatokról van szó. A követelményeket az egyéni teljesítményhez kell mérni.

Az óvodapedagógus feladatai a tanulással kapcsolatban:

- tanulásban (is) kompetens gyereket nevel, amely képessé teszi őt az élethosszig tartó tanulásra.
- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség).
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása
- Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.
- Szokások alakítása utánzások mintá- és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel.
- Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevétele a tevékenység felkínálása során.

- Személyre szabottan, pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását, egyénhez mérten értékel.
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- Lehetőséget kínálni a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit
- A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása.
- folyamatosan és fokozatosan várja el az együttműködést, a feladattartást, az irányíthatóságot
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, feladattudatának fejlesztése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek érdeklődők, bátran kérdeznek.
- Szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
- A tanuláshoz szükséges képességeik alkalmassá teszik őket az iskolai tanulás megkezdéséhez. A megismerés fokozatosan tevődik át a képszerű, szemléletes gondolkodás szintjére. A tanulás közben végzett sokféle tevékenység, lehetőséget ad az érdeklődés kielégítésére, a „megtanulás” a gondolkodás örömeinek az átélésére. A gyerek tevékenységi vágyának kielégítése az eredményes tanulás elengedhetetlen feltétele. Fontos, hogy az óvodapedagógus a gyerekeket egyéni képességeiknek megfelelő differenciált feladatadással készítse sokoldalú tevékenységre.

A 6 - 7 éves gyerek többsége azonosul az óvónő által meghatározott feladattal. Kialakul bennük az igény, hogy a kapott feladatokat sikerrel megoldják.

Megkezdődik az **önellenőrzés képességének alakulása**, kialakulóban van a szándékos figyelmük. A feladatok pontos megjelölése ösztönzi a **problémamegoldó** gondolkodást.

TÁRSAS ÉS KÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉG

A gyermekekkel szemben támasztott két fő követelmény: tanuljon meg másokkal érintkezni és együttműködni. A **kooperációs és kommunikációs képességek** pedagógiai szempontból sikeres formálásnak legfontosabb feltétele, hogy a tevékenység értéktartalma és hasznossága nyilvánvaló, felismerhető, tudatosítható legyen.

Pedagógiai programunk négyes feladatrendszere megfelelő bázist nyújt a kooperációs és kommunikációs képességek kifejlesztéséhez.

A társas és közösségi tevékenység célja:

- a gyermekek egészséges, harmonikus szocializációjának megvalósítása
- a közös szokások kialakítása
- a közösségi érzés, közösségi tudat és magatartással való azonosulás
- társaik és a másság elfogadása, megbecsülése
- a keresztény életre nevelés - hitre nevelés

A társas és közösségi tevékenységek állandó gyakorlás által történő kifejlesztése rendkívüli fontossággal bír az **életre nevelés** szempontjából.

Feladatai:

- a gyermekek nevelése arra, hogy elfogadja, megértse, hogy az emberek különböznek egymástól
- az együttműködési készségek kialakítása
- felelősségérzet kialakítása a társakért, a csoportért
- megértés, tolerancia kialakítása mind a gyerekek, mind a felnőttek iránt
- a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlesztése

A helyes **szociális viselkedés** megtanulásának színtere az óvodai csoportközösség. Az óvodapedagógus ugyanúgy vegye figyelembe a gyermek jogos kívánságait és igényeit, mint ahogyan a gyermektől is elvárja a szokások, szabályok betartását.

A nevelőközösség belső tartása, gyermekszeretete, világos, pontos, tudatos, célirányos nevelő tevékenysége nélkül az elképzelt gyermekközösség kialakulása nem sikerülhet.

Az óvoda nyitottsága nemcsak a beszoktatás ideje alatt, hanem óvodáskor végéig biztosítsa a szülőknek a nevelőmunkába történő közvetlen betekintést. A nyitottság hagyományok teremtésével, nyilvános, közös programok, ünnepek segítségével tovább növelhető.

A társas és közösségi tevékenységek a nevelőmunka egészét átszövik.

Az óvodapedagógus feladatai a társas, közösségi tevékenységgel kapcsolatban:

- Biztonságos, nyugodt óvodai légkör
- A felnőttekkel és társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációban

- A gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együtt játszás, együtt dolgozás képességének gyakorlása a konfliktusok kezelése
- A társakért, a csoportért érzett felelősségérzet alakítása
- A demokratikus szabályok betartása
- Arra nevelni a gyermekeket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak társaik irányában. Nevelje a gyermeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Az eddig kialakult szokások a gyerekek igényévé válnak
- A közös tevékenységekben aktívan vesznek részt
- Elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat
- Figyelmesen hallgatják meg az óvónő és társaik közlését
- Ébredzik bennük a közösségi öntudat, örülnek a közösen elért sikereknek
- Érzelmileg és értelmileg egyaránt elfogadják és követik az óvónő kérését, útmutatását
- Felelősséget éreznek a vállalt feladatért, amelyet már akkor is elvégeznek, ha nehézséget jelent, vagy érdeklődésüket már nem köti le
- Képesek mikrocsoportban együttműködni, a feladatokat egymás között elosztani.

Egyéni bánásmód a közösségben:

A gyerek fejlődési tempója, élet és nevelési körülményei eltérőek.

Különböznek egymástól testi, idegrendszeri sajátosságaikban, tapasztalatokban, értelmi képességük, nyelvi kifejezőkészségük, társas magatartásuk, érzelmeik, érdeklődésük, aktivitásuk terén.

A *differenciált bánásmód* nemcsak a gyengébb képességű gyerekek felzárkóztatását, hanem a jó képességű gyerekekkel való törődést is jelenti. Mindezekről függ, hogyan hat rájuk az óvodai környezet, hogyan kerülnek kapcsolatba társaikkal, az óvónővel és a többi felnőttel.

Az óvodapedagógus feladata:

Segítse elő, hogy lehetőség szerint minden gyerek tünjék ki valamiben, legyen olyan tevékenységi terület, amihez jól ért, amiben ügyes. Az egyéni bánásmódot az óvodai élet valamennyi területén minden gyerekre vonatkoztatva érvényesítenie kell az óvodapedagógusnak.

Az *önbizalmat* az óvónői értékelés és a társaktól eredő visszajelzés erősíti.

Az *értékelés* hozzájárul a gyerek csoportban elfoglalt helyének, társai róla alkotott véleményének alakulásához. A pozitív értékelés megerősíti a helyes magatartást, a negatív értékelés az elmarasztaláson túl, mutasson a kívánatos magatartás irányába. Akár a túlzott dicséret, akár a túlzott büntetés káros hatással lehet a gyerek személyiségének fejlődésére, akadályozza a helyes önértékelés kialakulását.

A keresztény életre nevelés - Hitre nevelés

A keresztény óvoda olyan nevelési intézmény, melynek testülete elkötelezte magát Krisztus egyházának, és ilyen szellemiségben nevelik a gyermekeket.

Görögkatolikus egyházunk sajátos és mai világunkban ritkaságként tekinthető értéke a hit megjelenési formáinak gazdagsága, színessége. Ez nem csupán a nagyobb léptékű ünnepi rendezvényekre vonatkozik, hanem a hétköznapi is gyakorolható kisebb gesztusokra éppen úgy, sőt, azok esetében még nagyobb figyelemmel. Pl. a kereszttetés, a vallási köszönés, az épületek és termek egyházi esemény szerinti dekorációja, ikonok jelenléte, amelyek előtti sajátos magatartás megtanítása szintén jelentős mértékben hat a hosszú távon is maradandó vallási érzék kialakításában.

Egyházunk további sajátos értéke a több száz éves, nem ritkán ezer évnél is messzebbre nyúló hagyományok megélése. Ez a gyökerét egyre inkább veszni hagyó európai kultúrában különleges erővel bír. Ennek tudatosítása, elfogadtatása, erre való lelkesítés szerves része kell, hogy legyen nevelői munkánknak. Természetesen tekintetbe véve az életkori sajátosságokat. A hagyományörzés se nem múzeumépítés, se nem álértékek bevezetése. Ennek érdekében pedagógusaink folyamatosan bővítik saját ismereteiket egyházuk hagyományaiban.

A hit Isten ajándéka. A keresztény nevelés alapvető célja a hit ébresztése és fejlesztése, az egész személyiség gazdagítása, hogy a gyermek felnőtté válva képes legyen az elkötelezett döntésre, az evangéliumi értékek szerinti életre. Példaadó és hitvalló ember legyen; aktív tagja a keresztény közösségnek; olyan ember, akinek legfőbb törekvése, hogy másokat boldogítva jusson el végső céljához, az üdvösséghez, az Istennel való végső közösséghez.

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, ezért eredménye nagymértékben függ attól, hogy az együttműködést sikerül-e kiépíteni és fenntartani a szülőkkel. Az óvoda nem vállalhatja át a családi hitre-nevelés feladatainak megoldását, de igyekszünk biztosítani, hogy az óvónőkben támaszt, segítőtársat találjanak a szülők gyermekük neveléséhez. Óvodánkban a kisgyermekek hitre nevelésé-

nek elsődleges célja a családi keresztény nevelés támogatása vagy ennek híján a gyerekek elindítása a keresztény életre, valamint a sajátos görögkatolikus vallási környezetismeret megalapozása.

Kiemelt feladatunknak érezzük, hogy az egész intézmény működésére, szellemiségére a nyitottság, az elfogadás, a szeretetteljes párbeszéd, a kölcsönös tisztelet és megbecsülés legyen jellemző. Arra törekszünk, hogy olyan szeretetteljes, imádságos légkört teremtsünk, amelyben az óvodapedagógusok, dajkák, s az óvoda valamennyi dolgozójának figyelmes szeretetén keresztül a gyerekek ráérezhetnek Isten jelenlétére; megtapasztalhatják, mi a jézusi megbocsátás és szeretet; s ezeken az élményeken keresztül fejlődik bennük és kap motivációkat a hitkézség.

Óvodánkban a vallásos élményekkel a gyerekek természetes vallásos érzelmeit próbáljuk ébresztgetni, erősíteni. Célunk, hogy bátran szólítsák meg Jézust, elmélyüljön személyes irányulásuk a Mennyei Atya felé, és örömmel imádkozzanak minden nap. Jézus iránti szeretetüket a jóra való törekvésben, az áldozatvállalásban mutassák ki. Érezzék át, hogy mi keresztények mindannyian Isten nagy családjához tartozunk, és Jézusban egymásnak testvérei vagyunk. Ennek a valóságnak felismerésén át erősödjön bennük az egymás iránti felelősség tudata.

Gyakran teremtünk alkalmakat arra, hogy megismerkedhessenek a templomi közösséggel, és így gazdagodjon bennük az egyházhoz tartozás közösségi élménye. A templomi és egyéb szertartásokat, rendezvényeket úgy kell megszervezni, hogy abba minél nagyobb mértékben énekelve kapcsolódjanak bele az óvodapedagógusok, a gyermekek és szüleik.

Alapvető feladatunknak tartjuk, hogy óvodánkban a keresztény nevelés az egész napot áthassa, és az óvodai évek folyamatos növekedést jelentsenek a gyerekek számára hitben és szeretetben.

Keresztény életre nevelésünk alapelvei:

- A gyermek valóságismeretének fejlesztése, bővítése vallási szemszögből.
- Bizalom és hit adása, hogy Isten ismer és szeret bennünket.
- Istent és az ő küldetését a gyermek befogadási szintjén megismertetni.
- A gyermekek ösztönzése arra, hogy élményeiket Isten előtt tárják fel.
- Az egyház közösségébe való fokozatos beilleszkedés.

Alapvető értékeink:

- helyes önértékelés
- hitre, reményre, szeretetre nevelés
- az értékek felismerése, megbecsülése
- nyitottság mások felé, befogadó képesség, a másság elfogadása
- a saját akaratukról való lemondás mások érdekében
- szelidség
- alázat
- türelem
- alaposság
- mértékletesség
- megbocsátás
- a belső csendre, elmélyülésre való igény
- hűség Istenhez
- a gyermeki tevékenységre épülő tanulás
- a családdal való szoros együttműködés, együtt nevelés

Tevékenységek:

- ismerkedjenek meg a gyerekek a templomi környezettel, berendezésekkel, szimbólumokkal
- ismerjék és használják a görög katolikus köszönést
- az egyházi ünnepkör szerint ismerkedjenek az ünnepekhez kapcsolódó bibliai tartalommal
- ismerjék meg az imádság különböző formáit /bűnbánó, hálaadó, kérő, dicsérő, közbenjáró/
- tudjanak rácsodálkozni a teremtett világ szépségeire, a természet változásaira, mint Isten alkotására
- tudják elfogadni egymást olyannak, amilyennek Isten teremtette őket, a társuk másságát, a megszokottól eltérő tulajdonságaival együtt
- tudjanak elcsendesedni, ráhangolódni Isten Igéjének meghallgatására
- vegyenek részt aktívan az egyes témák feldolgozásában, dramatizálásában, vizuális megjelenítésében
- tudják a hétköznapi életben alkalmazni, gyakorolni a történetekben és igéken keresztül megértett üzeneteket
- ismerjék, értsék és beszédükbe építsék be a bibliai fogalmakat, tudják alkalmazni megfelelő helyzetekben, válják aktív szókincsükké
- ismerkedjenek az egyházi zenével

- zenehallgatási anyagon keresztül ismerkedjenek meg egyházzenei művekkel
- a versenyjátékokban egészséges versenyszellem alakuljon ki, a gyengébbek segítése, ösztönzése által
- tudják és ismerjék meg, hogy a templom Isten háza, ennek megfelelően sajátítsák el a helyes templomi viselkedést
- óvják, védjék maguk és egymás testét, mint a lélek templomát
- ismerkedjenek meg a szentségekkel, szentelményekkel

Feladat:

- Isten szeretetének megvilágítása a gyermekekben
- a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem)
- a keresztény hitélet megtapasztaltatása az óvodai élet során (felebaráti szeretet, jócselekedet, megbocsátás, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség)
- a görögkatolikus ünnepeink lelkületének, tartalmának megélése templomlátogatások alkalmával, lelki percekben való részvétellel
- a görögkatolikus vallási élet eszközeit - egyház, egyházi év, liturgia, szentségek, szentek tisztelete - megismertessük.

A keresztény nevelés feltételei, segítői:

Fontosnak tartjuk, hogy a csoportszoba is tükrözze a vallásos légkört esztétikus, harmonikus, gyermekközpontú elrendezésével. Minden csoportban van egy kis oltár, ahol a kereszt, képes Biblia, néhány vallásos tárgyú, ünnephez kapcsolódó ikon, és gyertya található.

A hitre nevelés alkalmai:

Napi:

Lelki percek: mindennapjaink tevékenységeit - a lelki percekben keresztül - áthatja a görög katolikus szellemű nevelésünk. A lelki percekhez megteremtjük minden alkalommal az elcsendesedés, ráhangolódás lehetőségét. Éreztetjük, hogy most különleges, a szokásostól eltérő élményben lesz részük. Gyertyát gyújtunk, mindig imával kezdjük és imával zárjuk ezeket a percek. betegekért mondott ima

- hálaadás gyakorlása

- Étkezés előtti, étkezés utáni ima: tízórai előtt és után, ebéd előtt és után, uzsonna előtt és után minden alkalommal imádkozunk
- délutáni pihenés előtti ima: lefekvés előtt minden nap imádkozunk
- köszönési mód: görög katolikus köszöntésünket használjuk a gyermekek reggeli fogadásakor, amikor hazamennek, és ha felnőtt lép a csoportszobába.

Heti:

- hét eleji lelki útravaló
- hitre nevelés nagycsoportban
- lelki beszélgetések, léleknyitogató óvodánk lelki vezetőjével
- születés - és névnapok megünneplése

Havi:

- ovis-liturgia vagy paraklisz (könyörgő ájtatosság élők érdekében az Istenszülő Szűz Máriához, Jézushoz vagy valamely szenthez) ünnepekkor
- egyházi, óvodai ünnepek, jeles napok

A katolikus program alkalmazása során a nevelőtestület épít az óvodák lelki vezetőinek hitoktatói, teológiai tudására, a szertartások (2,5) 3-6 (7) év közötti gyermek által is megérthető átszármaztatására.

MUNKATEVÉKENYSÉG

A munkatevékenység célja:

- Az életre való felkészítés, a társadalmi gyakorlat megismerése.
- A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása.
- A munka megszerettetése
- Az egészséges életmód megalapozása

Feladata:

- kialakítsuk a gyermekekben, hogy szeressenek tevékenykedni
- szívesen végezzenek saját maga és a társak számára olyan cselekvéseket, melyek a munkatevékenység körébe tartoznak
- a gyermekek a magukkal kapcsolatos minden teendőt önállóan végezzenek
- életre való felkészítés

- társadalmi gyakorlat megismerése
- személyiség fejlesztése
- a gyermekek tanuljanak meg önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani
- a munkavégzéshez szükséges pozitív attitűdök kialakítása

A munkatevékenység tartalma:

- önkiszolgálás, tiszórai készítés
- papírgyűjtés és termékek gyűjtése
- saját környezetük tisztán és rendben tartása
- naposi munkák
- alkalmi megbízatások teljesítése

A munka az életre való felkészítést, a társadalmi gyakorlat megismerését éppúgy szolgálja, mint a személyiség fejlesztését. A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható szét a játék és munkatevékenység. Ez az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, átélhető a gyermek számára.

A munkafajták közül elsődleges helyet kap az önkiszolgálás, aminek óvodáskor kezdetétől fogva igen nagy a jelentősége. Ide tartozik az öltözködés, test-ápolás, étkezés, környezetük rendben tartása. A munka megosztása során fontos feladatnak tartjuk, hogy a gyermekek megtanuljanak önállóan dönteni, feladatokat egymás között megosztani.

A nagyfokú önállóság és a döntési helyzetek, döntési képességek gyakorlásának lehetőségei együtt szolgálják a gyermekek életre való felkészítését. Nagyon fontos, hogy a munkavégzéshez elegendő mennyiségben és megfelelő minőségben legyen a gyermekcsoport felszerelve a szükséges eszközökkel, szerszámokkal és azok szabadon a gyermekek rendelkezésére álljanak.

Az óvodapedagógus feladatai a munkatevékenységgel kapcsolatban:

- Megfelelő hely és elegendő idő biztosítása a munka elvégzésére a folyamatosság érdekében
- Minden gyereknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet (naposi munka)
- folyamatosan biztosítsa, bővítse a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket

- a munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyerekek bármikor elérhetik és használhatják
- adjon lehetőséget a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munka elvégzéséhez
- arra törekedjen, hogy minden munkatevékenység örömet szerezzen a gyermekeknek
- A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális, a gyermekhez mérten fejlesztő hatású
- A környezettudatos viselkedés megalapozása.

Anvanelvi nevelés:

- folyamatos beszédkedv fenntartása
- cselekvés és kifejezés összekapcsolása
- illemszabályok gyakorlása
- szókincsbővítés - passzív szókincs folyamatos aktivizálása
- Tapasztalatok, speciális ismeretek szerzése a természeti és társadalmi környezetből.
- Érzelmek, élmények kifejezésének elősegítése.
- A társas érintkezés szabályai, szokásainak, viselkedési normáknak gyakorlása (felelősségérzet, kötelesség-tudat, tolerancia, konfliktusmegoldás).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képes megszervezni a saját vagy többiek munkáját
- Képes előre látni a munka eredményét
- Felelősségérzet, kötelességérzet megnyilvánul a munkájával szemben
- Észreveszi hibáját, próbál javítani
- Kezdeményező a munkavállalásban
- Szervező- irányító- vezető szerepet vállal
- Mások véleményét, javaslatát kéri, elfogadja
- Szívesen részt vesz a csoportszoba díszítésében, takarításában, teremrendezésben, az elősarkok, az udvar, a veteményeskert gondozásában, szívesen segít társainak.
- A közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelése, önbizalma

SZABADIDŐS TEVÉKENYSÉG

A szabadidő igazi *tartalma*: a termékeny idő-felhasználási lehetőségek között szabad választás. Ez is öntevékeny, ez is döntés. A szabadidős tevékenységek nélkül a gyermek sohasem tanulhatja meg, hogyan gazdálkodjon az önmaga számára felszabaduló, rendelkezésre álló idővel. A kívülről irányított ember nem lesz képes belülről, önmaga által irányított emberré válni. Ugyanakkor a szabadidős tevékenységek az egyéni képességek megmutatására, kibontakoztatására is igen hatásos eszköz.

Célja:

- a gyermeki önállóság, kezdeményezőkézség és döntési képesség kifejlesztése
- az egyéni képességek kibontakoztatása
- az azonos érdeklődésű gyermekek közös és sokoldalú foglalkoztatása
- az egyéni szükségletek kielégítése

Feladatai:

- a társadalmi és egyéni lét fenntartásához szükséges képességek kialakítása
- egyéni érdeklődések kielégítése
- a gyermekek önkéntességének, nyitottságának tudatos felhasználása
- a munkavégzés során önállóság, rendszeresség és folyamatosság biztosítása

Az óvodapedagógus feladatai a szabadidős tevékenységek szervezésében:

- Törekedjen a zárt csoportszoba tereinek kiszélesítésére
- Keresse a lehetőséget arra, hogyan biztosíthatna nagyobb mozgás és tevékenységi teret a gyermekeknek
- A választásra felkínált tevékenységek listáját bővítse
- Különböző eszközökkel segítse a gyermekek fantáziájának fejlődését
- Keressen és kínáljon lehetőséget az egyéni képességek fejlesztésére, a differenciált gyakorlásra, a gyermekek egyéni kéréseinek teljesítésére

A KOMPLEX FOGLALKOZÁSOK RENDSZERE

A gyakorlatban a feladatrendszer elemei nem különülnek el egymástól, azok komplexen, egymást áthatva érvényesülnek. *Komplex tevékenységek: anyanyelv, természeti társadalmi valóság megismerése, művészeti tevékenységek, mozgás.*

A nevelés-tanulás kérdéskörét a lehető legszélesebb értelemben használjuk, azaz a nevelési folyamat bármely szakaszában képes a gyermek tanulni valamit, és ezáltal nevelődik, gazdagodik a személyisége.

A komplex foglalkozások lényege:

- Komplex rendszereket, folyamatokat értelmeznek az óvodás gyermek szintjén
- A foglalkozásokat problémacentrikusság és egy - egy vezető szempont megléte jellemzi
- A foglalkozásokon tudatosan és tervszerűen integráljuk az adott problémához tartozó ismereteket
- Kooperatív tanulási technikák alkalmazása
- Új tanulási, szervezési eljárások alkalmazása:
 - **témahét** (egy adott téma komplex elsajátításának egyik lehetséges formája, amikor az adott témakört a gyermekek négy-öt napon óvodai és óvodán kívüli helyszíneken, rugalmas időkeretek között, változatos tevékenységtípusok és sokszínű módszertani eszközök segítségével dolgozzák fel),
 - **projekt** (egy témának egy vezérfonal mentén sokoldalú megközelítéssel és sokirányú képességfejlesztéssel történő feldolgozása)
 - **Hetirend**

Tervezetten szervezett tevékenységek	Párhuzamosan is végezhető differenciált és csoportos tevékenységek
Lelki percek	Szabadjáték
Mozgás	Verselés, mesélés
Mozgásos játék	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
Mindennapos mozgás	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
	Mozgás
	Külső (teremtett) világ tevékeny megismerése
	Matematikai tartalmú tapasztalatok

A TÁRSADALMI ÉRINTKEZÉST MEGALAPOZÓ KOMPLEX TEVÉKENYSÉGEK

Anyanyelv

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban van. Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. Minden feladatot, minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatainak kialakítását és elősegíti a gyermek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését. Az anyanyelvi fejlesztésnek a gyermek élményeihez kapcsolódva és tapasztalatszerzéssel egybekötve lehet értelme.

Lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a gyermekek nyugodt légkörben, életszerű helyzetekben beszélhessenek arról, ami érdekli, ami foglalkoztatja őket.

Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvodapedagógus személyes példájával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés), kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt, teremtsen lehetőséget a monologikus beszédre, ennek fejlesztésre, bővítse szókincsüket, gazdagítsa metakommunikációs ismereteiket (például érzelmeket jelző gesztusok, arckifejezések, testtartások). Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. A gyermek beszéd- és kommunikációs képessége elsődlegesen függ a családi szocializációtól, mely előnyös vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermek számára a közösségben.

Az óvodapedagógus feladatai az anyanyelvi nevelés fejlesztésében:

- Beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkör
- A beszédöröm biztosítása
- Lehetőség biztosítása a folyamatos beszédgyakorlásra
- Képessé tenni a gyereket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyerekek szókincsének folyamatos bővítése
- Beszédszínvonal emelése
- Beszédmegértés fejlesztése
- Beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása

- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása
- A beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása
- A vers-és mesemondás folyamatának élvezetessé tétele
- A helyes és tiszta hangképzés, beszédtempó, hangsúly, hanglejtés és megfelelő hangerő használatának gyakorlása beszéd közben
- A megértő és problémamegoldó, emlékezeti képességek fejlesztése
- A nyelvi hátrányos helyzetű, ill. nyelvi kiemelkedő gyermekek differenciált fejlesztése (SNI, HHH, stb.)
- Migráns gyermekek egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése terén
- Szakmai kapcsolat tartása a logopédussal, fejlesztőpedagógussal
- Az anyanyelvi nevelés közben a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése

A fejlődés általános jellemzői óvodáskor végére:

- Korának megfelelően kialakult a pontos érzékelése, észlelése
- Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is
- Szókincse korának megfelelő
- Egyszerűbb történetet, mesét képes önállóan is elmondani
- Ismeri, használja az udvariassági szavakat
- Élményeit, gondolatait el tudja mondani
- Helyesen használják a névmásokat, névutókat, a jövőidejű igekötőt
- Kialakul a beszédhelyzethez és anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszéd
- Beszédüket a személyiségüknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik
- Tisztán ejtenek minden hangot
- A migráns kisgyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képes magát megértetni.
- Páros és csoportos beszédhelyzetekben általában nyugodtan, figyelmesen tudják végighallgatni egymást, illetve az óvodapedagógust
- Jól alkalmazzák a párbeszéd jellegzetes fordulatait, a köszönést, a bemutatkozást, a megszólítást, a véleménynyilvánítást.

Matematikai nevelés

Célja:

A gyermeket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása.

Feladata:

A gyermek matematikai érdeklődésének felkeltése, az okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása, a logikus gondolkodás megalapozása.

Az óvodában a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve a matematikai tanulás több formában valósulhat meg.

- Utánzásos, minta- modellkövető
- Spontán játékos tapasztalatszerzésre, az óvodapedagógus által
- Irányított megfigyelésre épülő tapasztalatszerzés.
- Gyakorlati problémafelvetés és feladatmegoldás
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok
- Az óvónő által kezdeményezett foglalkozások

A tevékenységközpontú program matematikai nevelésének előkészítése:

A gyermek már az óvodába kerülés előtt felfigyel a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire. Fontos, hogy a kisgyermekkorban a család által nyújtott matematikai ösztönzéseket időben kövesse a tudatosabb óvodai nevelés, a gyermek egyenletes fejlődését biztosító módszerekkel.

A matematikai nevelés terén **két életkori szintet jelölünk.**

Bevezetés a matematikába, - a gyermek 5. életévéig tart.

Feladata: a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása

Az intenzív fejlesztés szakasza az 5-6-(7). életév.

Feladata: Az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerztetése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása, eligazodás a gyakorlati életben.

A komplex foglalkozások alkalmat adnak arra, hogy a korábban mozaikszerűen megszerzett benyomásokat rendszerezzük, a megfigyelések, tapasztalatok körét szélesítsük és mélyítsük, a spon-tán tanultakat rögzítsük.

A matematikai nevelés tartalmának szoros kapcsolatban kell lennie az életre neveléssel. A gyermeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái természetes napi szituációkban megfigyelhetők.

Tevékenykedés közben a megismerő képességek (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémamegoldás) fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható.

Az óvodai nevelés országos alapprogramjában erről így olvashatunk:

„A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiség, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.”

A környezet formai, mennyiségi és téri viszonyairól való tapasztalatok megszerzésének formái:

- tárgyak, személyek tulajdonságainak felismerése, megnevezése és összehasonlítása
- szétválogatás, meghatározott tulajdonság szerint
- szavakban történő összehasonlítások
- mennyiségek összemérése
- párosítások, mérések
- a több-kevesebb-ugyanannyi értelmezése
- tevékenységek tükörrel
- tájékozódás térben, síkban
- építések, alkotások szabadban

Az óvodapedagógus feladatai a matematikai nevelés terén:

- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása
- A matematika iránti érdeklődés felkeltése
- A matematikai osztályozás, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése
- A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése
- olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését

- a komplex matematikai foglalkozásoknak vagy kötetlen kezdeményezéseknek, minden esetben támaszkodnia kell a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire.
- A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten szükséges megvalósítani.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Logikus gondolkodása, logikai következtetései életkorának megfelel
- Problémamegoldó készsége jó
- Számfogalma 10-es számkörben mozog
- Képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni
- Ismerje fel a sorba rendezés logikáját, azt képes legyen jól folytatni legalább 3 elem-számmal.
- Képes részekből az egészet kirakni
- Ismeri az alapvető mértani testeket, azokat képes felismerni és megnevezni
- Van tapasztalata a tükörképről és a szimmetriáról
- Képes legyen a jelenségek egyes részleteinek észrevételére vagy globális szemlélésére
- Ismerje fel, értelmezze az ok - okozati összefüggéseket
- Legyen képes elemi összefüggések levonására
- Különböztesse meg a mennyiségi, formai, nagyságbeli viszonyokat
- Legyen tisztában a több- kevesebb- ugyanannyi, hosszabb- rövidebb, tö- és sorszámnevek, stb.. matematikai fogalmakkal
- Ismerjék az irányokat, a helyeket kifejező névutókat
- Matematikai jellegű helyzetekről, problémákról saját gondolataikat is szabadon mondják el.

A matematikai nevelés tartalma a négyes feladatrendszerben:

Tanulás:

Az utánzásra erősen motivált az óvodás gyermek, ezért fontos, hogy hiteles személyek vegyék körül. A gyermek játéka gazdag lehetőséget kínál a matematikai tények, összefüggések felismeréséhez. A játékban adódó spontán matematikai tapasztalatszerzés megfigyelésére építhetjük a foglalkozásokat, ahol ezeknek a mozaikszerű benyomásoknak az élethelyzetek köré rendezésére kerül sor.

Társas, közösségi tevékenység

A felnőttkori közösségi élet (közélet) felé orientál az óvodáskorban a közösség érdekében végzett munka, amely kellő alapot szolgáltat az egyéni és csoportérdekek elemi szintű átélésére, összeegyeztetésére. A közösségi tevékenységeket a gyermekek a csoport és óvodai ünnepek alkalmával gyakorolják a legjobban.

Munkatevékenység

Az óvodás gyermek gondolkodása szemléletes, cselekvéshez kötött, jórészt nem elvont, csak elemi absztrakcióra képes, a lényegét ezek mentén érzékeli, és majd csak később tudja verbálisan is megfogalmazni. Ezért az óvodai matematikai tapasztalatokat a gyermeknek szemléletes, tárgyi, cselekvő helyzetekben, tevékenységek vonatkozásban, az őt körülvevő közelebbi és távolabbi környezetből lehet csak eredményesen megszereznie. Ezért a felkínált helyzet, a cselekvő, aktív tevékenység során, a gyermek megismerési vágyára, kíváncsiságára és utánzási késztetésére irányul a munka jellegű feladatokban.

A munka az óvodában élet közele, a matematikai tanulás számtalan lehetőségét kedvezően egyesíti. Ilyen munkatevékenység: öltözködés, étkezés, tisztálkodás, kerti munka, naposi munka, csoportban ellátandó feladatok (élősarok gondozása, csoportszoba rendbetétele). A felsorolt munkatevékenységekben számos matematikai tartalmú feladat társul a tudás megszerzésére, fejlesztésére. Az asztalok, székek nagysága, mennyisége, ruhadarabok szétválogatása; párosítás, naposi munka során a sorrendiség megtapasztalása, kerti munka során a mennyiségek összemérése, ágyás hosszúsága.

Szabadidős tevékenységek.

A szabadidő olyan elfoglaltságok együttese, amelyet az egyén szabadon, kedvére űzhet, pihenés, szórakozás vagy önfejlesztés céljából. A szabadidős tevékenység ilyen értelemben kedvezően hat a gyermek sokoldalú fejlődésére. A szabadidős tevékenység kedvező hatásához a gyermek az óvodában jól átgondolt szervezéssel, de a spontaneitás teljességének érzetével jut el. A tevékenységközpontú matematikai nevelést segíti a meglévő játékkészlet.

A TÁRSADALMI GYAKORLAT BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEIT TÜKRÖZŐ KOMPLEX TEVÉKENYSÉGEK

Természet- társadalom- ember (külső – teremtettség – világ tevékeny megismerése)

A tágabb környezettel való ismerkedés során is a Teremtő jóságát, nagyságát igyekszünk meglátatni. Ez a komplex foglalkozás egységében kívánja megmutatni és érzékelteni azt, ami a valóságban is teljes egységben érzékelhető.

A környezeti nevelés célja:

- a gyerekek a természetet megismerjék
- a természet szeretetének kialakítása
- matematikai tapasztalatok szerzése
- a környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól való tapasztalatok megszerzése
- a gyermekek beszédkészségének magasabb szintre juttatása
- a gyermekek a világot megismerjék és megértsék a maga egészében

A környezeti nevelés **tartalma:** azt jelenti, hogy nemcsak a környezet megismerésére, hanem annak megvédésére, a környezettel való együttélésre kívánunk nevelni. Az intézményes környezeti nevelés az óvodában kezdődik a környezeti kultúra alapvető szokásai és viselkedésformái egész életre kihatóan, ebben az életkorban alakulnak ki.

Az óvoda egyik **feladata**, hogy: „A gyermek nyitottságára építve az óvoda segítse elő, hogy a gyermek rácsodálkozhasson a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje, becsülje azt.” Isten a világ teremtője. Közvetlen tapasztalatszerzés útján a teremtettség világ szépségeire való rácsodálkozás lehetőségeinek kihasználása.

Feladata:

- külső (teremtettség) világ tevékeny megismerése
- a keresztény értékek kialakítása, megerősítése, megőrzése
- a környezettel való együttélésre nevelés
- helyi hagyományokról, szokásokról való ismeretek kialakítása
- a gyerekek cselekvő aktivitása a közvetlen, a sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségeinek biztosítása
- pozitív érzelmi viszony kialakítása a természethez, az emberi alkotásokhoz

Anyanyelvi nevelés:

- kommunikációs készségek fejlesztése, a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során
- szókincsbővítés (szinonimák, névelők, rokon értelmű szavak)
- tulajdonnevek pontos elsajátítása
- logikus gondolkodásra serkentő, tevékenység közbeni beszédprodukció
- cselekvések, gondolatok szóbeli megfogalmazása
- logikusan felépített, összefüggő beszéd gyakorlása, önfegyelem kialakulása
- logikus gondolkodásra készítő helyzetek
- óvónői beszédviselkedésben az érthetőség fontossága
- szókincsbővülés- aktív szókészletté válnak a matematikai fogalmak (több, kevesebb, ugyanannyi, stb.)
- térbeli relációk, méretek, arányok, irányok megnevezése

Az óvoda a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságokra építve biztosítson változatos tevékenységeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet a természeti és társadalmi környezetről. Az óvodapedagógus feladata, hogy biztosítson alkalmat, időt, helyet, eszközt a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre. A környezeti nevelés egyik lényeges jellemzője a gyermeket körülvevő „világ” felfedezési, megismerési lehetőségének sokoldalú biztosítása. A környezeti nevelésben alkalmazott módszerek között megtalálhatók a hagyományos pedagógiaiak (beszélgetés, elbeszélés, szemléltetés, magyarázat, bemutatás) éppúgy, mint a természettudományos ismeretszerzés sajátos módszerei (megfigyelés, vizsgálódás, kísérlet, mérés, összehasonlítás).

A megfigyeléssel elsősorban a gyermek megfigyelő és gondolkodási képessége fejleszthető. Megfigyelhetik az élő és élettelen dolgokat, természeti jelenségeket. Az élőlények, tárgyak külső szemléltetéséhez nagyító, távcső használatával meglepő felfedezésekhez juthatnak.

A megfigyelt dolgokat vagy szóban, vagy rajzban fejezik ki a gyermekek. A szóbeli kifejezés segíti az óvodás gyermek beszédképességének magasabb szintre jutását. Tágabb értelemben hozzájárul a kommunikációs képesség fejlesztéséhez.

A szabadban nehezen megfigyelhető néhány jelenségről csoportszobai vizsgálódással jutnak tapasztalatokhoz. (rügyfakadás, csiráztatás, hajtás, víz tulajdonságai stb.) A környezeti nevelés ter-

vezésekor figyelembe kell venni a helyi sajátosságokat környezeti adottságokat. A tevékenység-központú pedagógiai program a legfontosabbnak a tapasztalást, az érzékelést, a megérinthetőséget tartja. Ezt pedig a sok-sok séta, kirándulás biztosítja. Az óvoda épülete, a csoportszobák, az udvar, az óvoda és környezete, az ezeken és ezekben lévő tárgyak, élőlények, a környezeti nevelés sajátos eszközeivé és helyszíneivé válhatnak.

A csoportszoba, mint a környezeti nevelés helyszíne:

A környezeti nevelés egyik legfontosabb színtere a csoportszobában kialakított élősarok. Itt zajlik a rügyeztetés, az akváriumok is itt kapnak helyet, és így lehetőséget nyújtanak olyan megfigyelésre, amelyet a szabadban nehezen követhetnénk. A növény- és állatgondozás kiemelt jelentőségű, munka jellegű tevékenységek.

Az óvodakert, mint a környezeti nevelés helyszíne:

Az óvodakert, valamint az ott végzett tevékenységek, ugyancsak nagymértékben hozzájárulnak a környezeti nevelés céljainak, feladatainak és követelményeinek megvalósításához. A növények fejlődésének megfigyelése mellett erősítheti odafigyelő, óvó- védő magatartásukat, gazdagítja növény és állatfaj ismereteiket, a kertészkedés pedig fejleszti a gyermekek együttműködési képességét, folyamatos munkára neveli. A veteményeskert, a virágoskert, sziklakert, cserjék, fák, mind-mind lehetőséget nyújtanak a megfigyelésre, a gondozásukban való részvételre.

Környezetvédelem:

Nemcsak a környezet megismerésére nevelést tartjuk fontos feladatunknak, hanem a környezet védelmére nevelést is. Háromszoros Zöld Óvoda címmel rendelkezünk, intézményünkben már a gyermek óvodába lépésétől kezdve tudatosítjuk, hogy védjük az élő környezetet, mivel minden élőlénynek joga van élethez. Tudatosítjuk, hogy a tiszta levegő, a tiszta víz nélkülözhetetlen az élőlények számára. A világnapokat kiemelten kezeljük a környezetvédő életszemlélet kialakításához, melyekhez kapcsolódóan környezetvédelmi napokat, programokat szervezünk.

A növények, állatok gondozása, a csoportszoba, udvar takarítása, a környezetük tisztán tartása, megvédése, remélhetőleg képessé teszi őket arra, hogy a későbbiekben is aktív részesei legyenek a természet védelmének. Egyszóval a környezeti kultúra alapvető szokásai és viselkedésformái egész életre kihatóan ebben az életkorban alakulnak ki.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében:

- Olyan feltételek megteremtése, amely lehetővé teszi minél több tapasztalat szerzését a természetben
- Az új ismereteket a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára építi, illetve élményeikre, tapasztalataikra támaszkodik
- A meglévő ismereteket elmélyíti, rendszerezi
- Módszereit, eszközeit a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazítja: megfigyelés, játékos tevékenységek, szenzitív játékok, gondolkodtató kérdésekkel problémahelyzet előidézése, kísérletezés, vizsgálat
- Ünnepek és hagyományörzés formájában közvetíti az egyetemes nemzeti kultúra értékeit, hagyományait
- Megláttatja az összefüggéseket és az ok-okozati viszonyokat
- A környezet és természet romlásának, pusztulásának példáit is megmutatja
- Megismerteti a környezetvédelem alapjait. A föld, a levegő, a víz, a növény- és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepét
- Környezetbarát szokások megalapozása, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. a hulladékkezelés, szelektálás
- A csoportszobában élő természetsarkot alakít ki – akvárium, terrárium, és ahol mindig csírázik, hajt, zöldell valamilyen növény
- Az udvaron lehetőséget biztosít a kertgondozásra, ehhez megteremti a feltételeket.
- Terepgyakorlatokat, kirándulásokat, sétákat szervez
- Elemi közlekedési szabályokat gyakoroltat, közlekedési eszközökkel ismerteti meg a gyermekeket
- Múzeum, könyvtárlátogatást szervez
- tapasztalatszerzés útján a teremtet világ szépségeire való rácsodálkozás lehetőségeinek megteremtése
- a templomban való helyes viselkedés szabályainak megismertetése, a templommal való ismerkedés megszervezése,
- a templom berendezési tárgyaival (szenteltvíz-tartó, oltár, padok, gyertyák....) liturgikus színeivel (fekete, arany, bordó, fehér) való ismerkedés megszervezése,
- az óvoda védőszentjének, köszönésének, egyházközségének megismertetése
- a liturgia tartalmának megismertetése

- Tudatosan törekedjen az óvodapedagógus arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyerekek saját természeti és társadalmi környezetükből.
- Biztosítani minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek a természetben való folyamatos megfigyeléshez
- A foglalkozásokat lehetőség szerint a szabad természetben kell megszervezni

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Tudja, hol lakik, mi a pontos címe
- Tudja saját és szülei nevét
- Ismerje szülei foglalkozását
- Tudja óvodájának a nevét, védőszentjét, a görögkatolikus köszönéseket
- Ismerje a templom berendezési tárgyait, liturgia tartalmát
- Ismerjen a növény- és állatvilág gyűjtőfogalmához tartozó pár növényt és állatot
- Ismerje és tartsa be az elemi közlekedési szabályokat, ismerje fel a közlekedési eszközöket
- Ismerjék fel a tárgyak és jelenségek közötti néhány feltűnő összefüggést
- Tudjanak különbséget tenni az évszakok között, ismerjék ezek néhány jellegzetességét
- A környezetükben magabiztosan mozogjanak
- Ismerjék fel a növények fejlődése és az időjárás közötti összefüggést
- Legyenek aktív részesei a vizsgálódásnak, kísérletezésnek, tevékenyen vegyenek részt a növények, állatok meghatározásában, életmódjuk megfigyelésében
- Érdeklődéssel forduljanak más országok népei, növényei, állatai felé
- Kialakulóban legyenek olyan magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

Az óvodai tevékenységek és foglalkozások tartalmának fő vázát a külső (teremtett) világ tevékeny megismerésének témái képezik.

A külső (teremtett) világ tevékeny megismerésének anyaga

Nyári élmények:

- Élménybeszámoló
- Ismerkedés a földgömbbel, térképpel
- Óvodás, középsős, nagycsoportos lettem

Az ősz feldolgozása:

Honnan tudjuk, hogy ősz van? Mi jelzi?

Tevékenységek:

- Figyeljük a természet változásait (időjárás, öltözködés)
- Kerti, szántóföldi munkák megfigyelése
- Költöző madarak, gyülekezésük (fecske, gólya, vadliba)

Ősszel érő gyümölcsök:

Tevékenységek:

- Almaszedés a gyümölcsösben
- Konzervgyári látogatás
- Befőzés, aszalás, fagyasztás télire
- Séta a zöldség boltba (vásárlás, kóstolás)

Betakarítás:

Tevékenységek:

- Betakarítás a zöldséges kertből (sárgarépa, karalábé, káposzta)
- Savanyítás (néphagyomány)
- Zöldséges tál készítése (reszelés, darabolás)
- Zöldségféléből, termésekből állatok készítése
- Szederszüret
- Szederből lekvár főzése
-

• Játék az őszi falevelekkel, termésekkel

Tevékenységek:

- Szőlő szüret (néphagyomány)
- Őszi kirándulás a közeli erdőbe (látcsővel a madarak megfigyelése)
- Színek, színárnyalatok
- Terménybábok (néphagyomány)
- Kukorica betakarítása egy közeli kertben
- Csutkababa (néphagyomány)
- Tulipán hagymák eldugatása, kardvirághagymák felszedése
- Virágmagok szedése (bűdöske, őszirózsa)
- Vízi világ megfigyelése nagyítóval
- Vízi növények megfigyelése, gyűjtése
- Etetők kihelyezése
- Állatok készülődése a télre
- Akvárium felfrissítése növényekkel, halakkal
- Tiszta és szennyezett víz szerepe az élőlények életében
- Akvárium takarítása

Testünk:

Tevékenységek:

- Babafürdetés, mosás, vasalás, szárítás, öltöztetés
- Az orvos gyógyító munkája

A tél feldolgozása:

Jön a Mikulás. Szent Miklós ünnepnapja:

Tevékenységek:

- Ajándék készítése a kicsiknek
- Mikulás mesék dramatizálása, a Mikulás érkezésének megjelenítése
- Babák, mackók Mikulása

Advent- Karácsonyi készülődés:

Tevékenységek:

- Betlehemes játék (néphagyomány)
- Karácsonyfadíszek, ablakdíszek természetes anyagból (néphagyomány)
- Babaszoba takarítása
- Sütés, főzés, ünnepi készülődés, mézeskalács sütése, díszítése (néphagyomány)
- Luca búza elültetése
- Asztali díszek készítése
- Kukoricapattogatás, töksütés, almasütés
- Diótörés

Itt a tél- játék a hóval:

Tevékenységek:

- Hóember, hóvár készítése, hógolyózás
- Szánkózás
- Hószobrok készítése
- Hóseprés, hóeltakarítás az udvaron

• Téli öltözködés-védekezés a hideg ellen

Tevékenységek:

- Téli séta a behavazott réten
- Nyomolvasás

Madáretetés, állatok etetése, gondozása

- Eledel felfűzése (madárkarácsony)
- Élősarok gondozása, szobai növények ápolása
- Halak folyamatos etetése, algátlanítás

Farsangi készülődés, multság megszervezése:

Tevékenységek:

- Farsangi ételek, sütemények készítése
- Maszkok készítése

- Csoportszoba díszítése
- Öltözködés, átváltozás, játék
- Hangszerkészítés természetes anyagokból (néphagyomány)
- Farsang – állatalakoskodó (néphagyomány)
- Kiszézés (néphagyomány)

Téli tevékenységek a csoportban és a szabadban:

- Közlekedés télen, jeges, síkos utak.
- Hóeltakarítás
- Csiráztatás, hajtás az élősarokban

Gyógyteák, gyógynövények megismerése:

Tevékenységek:

- Teafőzés, ízesítés (hárs, menta, citromfű, kamilla)

Idegen tájak növényei (citrom, banán, narancs, kávé, tea)

Tevékenységek:

- Látogatás a nyíregyházi botanikus kertbe
-
- Lakóhelyünk intézményeinek a megismerése:

Tevékenységek:

- Látogatás a templomba
- Látogatás a helyi könyvtárba (könyvkölcsönzés)
- Látogatás az egészségházba, gyógyszertárba

A tavasz feldolgozása

Közeledik a tavasz, miből látjuk, hogy ébred a természet

Tevékenységek:

- Séták során, kora tavaszi növények, virágok, pattanó rügyek megfigyelése
- Udvaron lévő fák, növények figyelemmel kísérése / rügyfakadás /
-
- Március 15. Megünneplése

Tevékenységek:

- Zászló készítése
- Kokárda készítése
- Csoportszoba feldíszítése a megemlékezéshez

Húsvéti előkészületek, népszokások, hagyományok felelevenítése:

A Katolikus Egyház legnagyobb ünnepe, Urunk halála és feltámadása, bibliai történet megismertetése a gyermekekkel. „Jézus útja” témahét A Húsvét megjelenítése a dekorációs falon és a csoportszobákban. A húsvét ünnepe egyúttal hitünk kifejeződése is. Jézus keresztre feszítésének és feltámadásának emléke gyász, de ugyanakkor örömnép. Ez egy meggyőződés abban, hogy az elmúlással a dolgok nem érnek véget. A Világ állandó mozgásban van, és a halált mindig új élet követi. Ennek megtestesítője Jézus Krisztus a Húsvét ünnepében. A húsvéti várakozás, valamint előzményei közel állnak a gyermekek érdeklődéséhez. Az előkészület lehetőséget biztosít a húsvétot megelőző néphagyományok megismerésére, a közös élmények szerzésére, valamint a szociális kapcsolatok elmélyítésére. A tapasztalatokból keletkező pozitív élményekre van szükség. A kellemes közös élményekre támaszkodva tesszük hagyománnyá az ünnepi alkalmakat. Az ünnep hangulatát a megelőző közös készülődések, az összetartozás érzése hatja át. A nap mint nap átélt élmények, a derűs, nyitott, alkotó gyerekek, az együttműködő családok megerősítenek bennünket. A gyermekek érzik, hogy az ünnep nemcsak óvodai esemény, részt vesznek benne a körülöttük élő felnőttek is. Az érzelmi előkészítés és az örömteli várakozás csúcspontja maga az ünnepi együttlét. A különböző évszakváltások sokkal mélyebben ivódnak gyermekeink tudatába, ha az hangulatában és tartalmában játékos cselekvéssorral megélt ünnep. Beépítjük a kisgyermek nevelésébe mindazon értékeket, amelyek megőrzésre érdemesek.

Az ünnep népi hagyományának ápolása, locsolóvers tanítása, locsolkodás Barkaszentelés.

2017-től szülő-gyermek közös húsvét előtti alkotó délelőtti tartunk, majd a nap közös hét indító imádsággal zárul a Kegyetemplomban ahol a szülők is részt vesznek. Húsvétot követően Pünkösdig a görögkatolikus köszönésünk: „Feltámadt Krisztus! Valóban feltámadt!”

Tevékenységek:

- Tojásfestés- írókázás (néphagyomány)
- Tojásfőzés- tormareszelés
- Legényavatás (húsvéti locsolkodás) (néphagyomány)
- Jellegzetes ételek, sárgatúró, pászka készítés
- Pünkösdölő (király, királyné, májusfa, kitáncolás) (néphagyomány)

Kerti munkák:Tevékenységek:

Ágyások kijelölése, gereblyezés, sorhúzás,

- Veteményezés (saláta, retek, sárgarépa, borsó, hagyma, sóska)
- Palántázás (karalábé, káposzta, paradicsom, gyógynövények)
- Kertünk gondozása, kerti szerszámok használata
- Talaj vizsgálata (nagyítóval)
- Séta a szabadidő parkba (Vízpartok madarai, madárhangok, vízi életközösség megfigyelése)
- Virágkutató séta a rétre, az árokpartra (pongyolapitypang, réti boglárka, árvacsalán, pásztor-táska, gólyahír)
- Virágosítás, faültetés, kerti virágok gondozása
- Néhány tavaszi virág (tulipán, ibolya, hóvirág, árvácska, nefelejcs, százszorszép, gyöngyvirág, orgona)

Látogatás a zöldségboltba (Mit vásárolhatunk? Hol terem?)Tevékenységek:

- Tavaszi zöldség és gyümölcstál készítése
- Állatok és kicsinyeik – Természetes környezetben való megfigyelés

Tevékenységek:

- Csirkefeltetés, kutya, cica, bárányok - életterük (Hogyan élnek? Mivel táplálkoznak?)
-
- Anyák napja- Kik köszöntünk? Miért?

Tevékenységek:

- Ajándékkészítés anyukának, nagymamának
- Égi édesanyánk köszöntése imádsággal, énekkel
- A csoportszoba feldíszítése az anyukák köszöntéséhez

Család:Tevékenységek:

- Családi fényképek nézegetése, beszélgetés a családról, szülők munkájáról, az otthoni feladatokról

Közlekedés:Tevékenységek:

- Közlekedési eszközök (szárazföldi, vízi, légi)
- Képek nézegetése.
- Nagycsoportosoknak kirándulás Nyíregyházára. Közlekedés megfigyelése (zebra, jelzőlámpák, mozgólépcső, vonat)
- Tavaszi séta a közeli erdőbe
 - Kavicsok, termések, csigaházak gyűjtése

Séta a halastóhoz:Tevékenységek:

- A feléledt természet élővilágának megfigyelése (nagyító, mikroszkóp, távcső segítségével)
- Kirándulás a Vadasparkba
- Az erdő állatai
- Idegen tájak állatai
- Hazai állatfajok, madarak

Művészeti tevékenységek

A művészet ismerete, szeretete, esetleg valamelyik művészeti ág művelése, az egyetemleges emberi kultúra megismerése, már az óvodáskorban elkezdődik. Nagyon fontos a művészeti nevelés szempontjából, hogy esztétikus, egyszerű, átlátható, nyugalmat árasztó környezet vegye körül a gyermeket. A művészet nem más, mint a világ megismerése sajátos nézőpontból, egyéni szűrőn keresztül.

Tehát a művészeti nevelés célja:

- Az egyéniség színeinek kibontakoztatása.
- A világ egységben való megismerése
- A személyiség formálása, képességek kialakítása
- Kultúra elsajátítása

Feladata:

- A kreativitás, az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása.
- Gyermeki tapasztalatszerzés
- A művészet szeretetének kialakítása
- Az esztétika iránti igény kialakítása a gyermekekben

A kreatív gyermek fantáziadús, ötletgazdag, gondolatait és érzéseit ki tudja fejezni. Az óvodáskorban a gyermekek kreativitásának megnyilvánulását elsősorban az oldott légkör, a nagy mozgás és szabadságtér, valamint a megfelelő eszközök biztosítása segíti elő. Minél több alkalmat kell biztosítani arra, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket a játékban, az ének- zenében, bábozásban, rajzolásban, stb.... kifejezésre juttassák. A művészeti tevékenységek fogalom rendkívül sokrétű, összetett és komplex jellegű. Ebbe a fogalomkörbe a mese- vers, az ének- zene, a bábozás, a dramatizálás, a tánc, a játék, a festés, az agyagozás éppúgy beletartozik, mint a környezet esztétikája.

Verselés, mesélés

A verselés, mesélés szorosan összefonódik az óvodai nevelést átfogó anyanyelvi neveléssel, zenével, énekkel, mozgással, játékkal. A mese és a vers az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, formálja a személyiségjegyek kialakulását, megalapozását, segíti a világ megismerését. Fontosnak tartjuk a szülők szemléletének formálását a semmivel sem helyettesíthető bensőséges kapcsolatot feltételező és alakító mesélés iránt. A mesék előkészíthetik a hitérzékenységet, az igényességgel, a pozitív értékek képviselésével.

Verselés, mesélés célja:

- Az irodalom megszerettetése, olvasóvá nevelés alapozása.
- A gyermek beszédkulturájának fejlesztése.
- A magyar kultúra értékeinek átörökítése
- Interkulturális nevelés
- A múzeumpedagógián belül célunk, hogy a gyermekek megismerjék a népmesékben előforduló, de ma már a mindennapi használatból kikopott tárgyakat, mesterségeket.

Feladata:

A mesék, a versek gazdagítják a gyermek érzélemvilágát, fejlesztik a fantáziájukat, képzeletüket, esztétikai élményt nyújtanak. Ez az élmény pedig forrása lehet a mesék, versek megjelenítésének, azaz a dramatizálásnak, bábozásnak.

A bábozás, a bábjáték érzelmi úton vezeti be a gyermeket az esztétikai élmények világába, közben lehetőséget nyújt a kreativitás kibontakoztatására.

Az önállóan kezdeményezett szerepjáték, dramatizálás, bábozás, nagyon jól szolgálja a gyermek szókincsének gyarapodását, kifejezőképességének fejlődését.

A katolikus óvodánkban kiegészítjük az alábbiakkal:

- A vers, mese anyagában jelenjen meg az aktualitásnak megfelelően vallásos tartalmú vers, irodalmi alkotás.
- Fordítsunk figyelmet bibliai történetek dramatizálására (korcsoportnak és fejlettségi szintnek megfelelően)
- A meséket, a bibliai történeteket igyekezzünk elkülöníteni egymástól (helyszín, jelzés...)

Milyen tulajdonságokra hívjuk fel a gyermekek figyelmét?

- Bölcsesség (az ismeretek felkínálása, az állatmeséken keresztül erkölcsi értékek közvetítése)
- Fantázia (a versekben, mesékben fellelhető változatosság)
- Szépség (érzelmi hatás)
- Szeretet

Erkölcsei tulajdonságok alakulása

- szeretet, összetartozás
- öröm, hála, megbecsülés
- felelősségvállalás, egymásra való odafigyelés
- bizalom –érzelmi szükséglet kielégítése
- képzelet – átélni Isten szeretetének valóságát
- ritualizáció – lelki befogadó képesség fejlődése
- belső élménnyé tenni az Istennel való kapcsolatot

Az óvodapedagógus feladatai:

- Változatos irodalmi élmények közvetítése
- fohások mondása, érzelmi hatás kiaknázása
- vallásos tartalmú versek, verses imák tanítása
- Életkornak és egyéni érdeklődésnek megfelelő irodalmi anyag választása
- Elsősorban a magyar népi, illetve műalkotásokból választás, ezen túl mai kortárs irodalmi művekből, nemzetiség kultúrájából és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből
- Szívesen dramatizál, bábozik, kiegészítő és bábeszközöket szívesen barkácsol
- A gyermekek mese-, versalkotásra ösztönzése
- Képeskönyvek elérhetőségének biztosítása, megbecsülésének alakítása
- Színházlátogatások szervezése
- A vers- és mesemondás folyamatának élvezetessé tétele
- A meséléshez, dramatizáláshoz, bábozáshoz megfelelő hely és eszköz biztosítása
- Az óvodapedagógus példamutatása a helyes és szép beszéd alakításában
- Bátor beszédre, kérdésre nevelés
- A megértő és problémamegoldó képességek fejlesztése
- Emlékezeti képességek fejlesztése
- Érzelmi tulajdonságok erősítése, formálása
- Kapcsolódás hagyományokhoz, ünnepekhez

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Örömmel várja a mesélést
- A képeskönyvet megbecsüli, vigyáz épségére
- Képes meséket, történeteket alkotni
- Elkezdett történetet fantáziája segítségével folytatni tud
- Ismeri a színházi magatartás alapvető szabályait
- Szépen, tisztán, hangsúlyozva mondjanak verset
- A bábozott, dramatizált meséket saját szavukkal kifejezve, a szereplőket- életkoruknak megfelelően- átéléssel jelenítsék meg
- Bátran vállalják az egyéni szerepléseket közönség előtt is
- Ügyesen mozgassák, cselekedtessék a bábokat
- Fantáziájuk eljusson arra a szintre, hogy kitaláljanak, megváltoztassanak meséket.

- A szerepek elosztását önállóan oldják meg
- Óvónői segítség nélkül önállóan kezdeményezték a dramatizálást, bábozást

Mindezen feladatok megvalósítása a drámapedagógia, drámajáték nélkül elképzelhetetlen.

Drámapedagógia és drámajáték az óvodai nevelés folyamatában

A drámapedagógia a személyiségfejlesztés olyan formája, mellyel a dráma és színház eszközeivel, a cselekvő gyermekek utánzásán keresztül nevelünk.

•A drámapedagógia célja: az emberépítés

Feladata: a személyiségformálás a kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás, közlés megkönnyítése

A drámajáték az improvizációra épülő szerepjáték, a gyermek szereplésére épülő önkifejeződése. Az ember szerepjátszó tevékenysége kisgyermekkorban kezdődik. Figyelembe kell azonban venni, hogy a 3- 6 (7) éves gyermek játékában, hol az utánzás, hol a szabály, hol pedig a testi és szellemi versengés dominál. A drámajátékkal, a játékban rejlő tanító- nevelő erőt igyekszünk felhasználni az oktatás, nevelés céljainak eléréséhez.

A drámajátékok fejlesztik a gyermekek:

- Öntevékenységet, alkotókészséget
- Problémamegoldó képességét
- Fantáziáját, kreativitását
- Kommunikációs képességét
- Megkönnyíti a közösségbe illeszkedését
- Önismeretre, emberismeretre nevel
- Játékok során az értelmi képesség mellett, gazdagodik érzelmi életük, értékviláguk

A drámajátékok fejlesztő hatása abban rejlik, hogy cselekvést, aktív közreműködést igényel minden résztvevőtől. Az önkifejeződés gazdag lehetőségeit segítik a helyzetgyakorlatok, melyek jól alkalmazhatók a dramatizálás első fázisában, s általa az elképzelések, a tervezések sokszínűségét, a megoldások gazdag lehetőségét próbálhatják ki a gyerekek. A dramatizálás nemcsak az önmegvalósításra, a kifejezésmódok gazdagítására ad módot, hanem konkrét nevelési feladatok megoldására, közösségi nevelésre is. A drámajátékokkal hozzájárulunk ahhoz, hogy a gyermek, otthon érezhesse magát világunkban, mert érzékszerveivel megtapasztalhatja a világot úgy, hogy öröme is teljen benne. A különböző típusú drámajátékok, melyek a metakommunikációra, kapcsolattartásra,

érzékelésre, improvizációra, dramatikusságra épülnek, fejlesztik a gyermek általános kifejező és beleélő képességét, s ez által fejlettebb lehet a bábozás is.

A drámajátékok során felerősíthetjük a gyermekekben rejlő jó tulajdonságokat, és gyengíthetjük a kevésbé jókat. A drámajátékban együtt játszásról van szó, mindenki azonos szituáció részese, s így néző nélkül megvalósul az a tréning, melyben meg kell szokniuk, hogy bizonyos alkalmakkor el kell tudni viselniük a nyilvánosságot (nyílt napok, ünnepek)

Ennek érdekében alkalmazhatjuk:

- Az előkészítő tréningeket
- Bevezető játékokat
- Beszélgetéseket
- Érzékelő játékokat
- Utánzó játékokat
- Kapcsolatteremtő játékokat
- Lazító, tárgykereső, érzékelő játékokat
- Figyelem koncentrációt fejlesztő játékokat

A drámajáték támaszkodik a magyar népi gyermekjátékokra, ritmusjátékokra, a kreativitást fejlesztő zenei, énekes játékokra, metakommunikációs és beszédfejlesztő játékokra, ezért nagyon jól beépíthető és használható az óvodai nevelés folyamatában.

A drámajátékok, a különféle helyzetgyakorlatok nagyon jól szolgálják az érzelmi nevelést, a közösségi érzések fejlődését, a kreativitást, fantáziát. Általa visszajelzést kaphatunk a gyermek fejlettségének szintjéről, meglévő ismereteinek tartalmáról, nagy segítséget nyújtanak a dramatizálás és a bábozás érzelmekben és megjelenítésében gazdagabb, magasabb szintre való juttatásában, így hozzájárulnak ünnepélyeink színvonalának emeléséhez.

E pedagógiai szemlélettel az óvodáskor végére elérhetjük, hogy gyerekeink a világ dolgaira nyitott, - önmagukat jól ismerő, - érzelmileg stabil, kreatív képességekkel rendelkező, - érzelmeiket jól kifejező személyiségekké váljanak. A gyermekek szerepeltetésénél figyelembe kell venni az életkort, az egyéni adottságokat. A közös körjátékon, éneken, versen kívül, a mesedramatizálás is jelen van minden korcsoportban, és itt már egyéni szerepeltetésről beszélünk. Önbizalom és bátorság szükséges az egyéni szerepléshez. Az életre való nevelés azonban megköveteli a bátorság és a belső

önbizalom valamilyen formában való előhívását a gyermekekből. Ezt a célt szolgálja a drámapedagógia, drámajáték.

Ének–zene, énekes játék, gyermektánc, zenehallgatás

A görögkatolikus és a népi kultúra különböző területeinek hagyományörzésével a zenei képességek fejlesztésén túl zenét értő és szerető, egészséges lelkű kulturált boldog emberré nevelés.

A zenei képességfejlesztés integráltan kapcsolódik az óvodai nevelés egészéhez, elsősorban a verselés, mesélés, a rajzolás, festés, mintázás, kézi munka és a külső (teremtett) világ tevékeny megismerésére nevelés tartalmaihoz. Mindennapos tevékenység az óvodában, mely során fontos, hogy minden lehetőséget kihasználjunk, hogy az éneklés, zenélés szerves része legyen az intézmény hétköznapi életének. Rendezvényeinken, programjainkon az ének, zene, énekes játék, gyermektánc rendszeresen kapjon szerepet, akár népi, akár vallásos dalanyag formájában.

Az óvodai zenei nevelés a gyermekek egyéni adottságaitól függően sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése. A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat a gyermekek egész személyiségére, színessé teszi érzélemvilágukat, növekszik biztonságérzetük, oldódnak gátlásaik, formálja ízlésüket, közösségi érzésüket, viselkedési, magatartási kultúrájukat.

A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget. A liturgikus énekekkel való ismerkedés legyen élményszerű.

Zenei nevelés célja:

- A zenei nevelés alapvetően befolyásolja a gyermekek érzelmi világát, gondolkodását, személyiségének fejlődését, hitének alakulását. Nem lehet csupán járulékos szerepe a nevelésben.
- Zenei anyanyelv megalapozása, képességfejlesztés
- A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése
- A szülőföld értékeinek átöröklése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által

Feladata:

- Felkelteni a gyermek érdeklődését, formálni zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát, a zene megszerettetése.
- a zeneértés, a ritmikai, hallási, éneklési képességek tudatos fejlesztése

- a megfelelő hangnemben kiválasztott dalok az egyéni zenei képesség különbségek felismerése és kezelése a felzárkóztatástól a tehetséggondozásig
- érzelmi biztonság, nyugodt légkör megteremtése, melyben szívesen és bátran énekelnek a gyerekek
- napközben ülben ülő játékok, simogatók, ringatók és hűcögtetők kezdeményezése, amivel az ének-zenei neveléshez elengedhetetlen oldott légkör megszilárdítását segítheti elő
- az élő hang tiszta egyszerűségének, az érzelmek közvetlen
- megtapasztalásának közvetítése a gyermekek felé
- értékek nyújtása, a klasszikus zenei élmények gyermekhez való eljutásának hangsúlyozása
- különböző műfajokkal és hangszerekkel való megismertetés
- a zenei ízlés formálása

Anyanyelvi nevelés:

- beszédfejlesztés, ritmus és légző gyakorlatokon keresztül
- hallásfejlesztés (belső hallást is)
- gyorsaság, időtartam gyakorlatok
- dallam, a ritmus, a mozgás és a beszédfejlesztés összekapcsolása.
- a zene élményének kifejezése a beszédben (dallam, ritmus, együttes mozgás).
- dallam és mozgásritmus gyakorlásának hatása a beszédritmus fejlődésére (taps, ritmusos mozdulatok, szótagolás, stb.).
- énekelt szöveg ejtési tisztasága az artikulációs nehézségek leküzdéséhez.
- a beszéd motoros szerveinek tudatos fejlesztése.
- hallási észlelés fejlesztése: emberi hangok, tárgyak, gépek, hangszerek, hangjai.
- mozgáskultúra, beszédviselkedés fejlődése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A mondókákat – az egyenletes lüktetést kiemelve – a magyar beszéd ritmusa szerint mondják.
- Egyszerű dallammotívumokat tisztán énekelnek vissza egyedül is.
- Tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelnek az egyvonalas c és a kétvonalas c között.
- Felismerik a magas és mély éneklés közti különbséget, maguk is alkalmazzák.
- Tudnak felelgetős játékot két csoportban folyamatosan, tisztán énekelni.
- Ismerik a halk és hangos közti különbséget, tudnak halkán, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.
- Képesek zenei fogalom-párokat együtt felismerni, alkalmazni (halk-lassú, halk-gyors)
- Felismernek dallamot dúdolásról, hangszerjátékról.

- Tudnak dalokat –hallható jelre - hangosan és magukban énekelni.
- Érzékenyek a természet és környezet hangjára, megkülönböztetik a hangszínek finom eltéréseit, zörejen, beszédhangon, énekhangon.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést, a dal ritmusától. A különbséget cselekvéssel, énekléssel, mozgással fejezik ki.
- Szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak.
- Egyöntetűen körbejárnak, az egyszerű, játékos táncos mozgásokat szépen megformálják.
- Érzékelik, és mozgással mutatják be a normál tempónál lassabbat, gyorsabbat.
- Változatos térformákat alakítanak ki, esetleg az óvónő segítségével is.

A vallásos nevelés lehetőségeinek kihasználása

- Mindent ajándékba kapunk, az állatokat is, melyeket a Mennyei Atya teremtett.
- Isten teremtette az állatokat, melyek hangját megfigyelhetjük, utánozhatjuk (madár- magas, medve – mély, cica – halk, elefánt hangos stb.)
- A növényeket is a Mennyei Atya teremtette. Rácsodálkozunk a növények szépségére, köszönetet mondunk érte.
- Gyönyörű a teremtett világ. Harmónia van a természetben. Isten bölcsességét dicséri, hogy ilyen sok hangszer van.
- Javasoljuk az ünnepkörökhöz kapcsolódó vallásos énekek alkalmazását.
- Vallásos énekek, köszöntők, tervezése az életkori sajátosságoknak és a csoport fejlettségi szintjének megfelelően történjen.
- érzelmi állapot visszatükrözése, érzelmek kifejezése, empátia alapozása
- merjük kimutatni szeretetünket Isten felé, egymás felé, ezt az érzést a dalok is tükrözzék
- a teremtés szépségeivel kapcsolatos megtapasztalások biztosítása
- Isten különböző hanggal áldotta meg teremtményeit. Lehet utánózni a hangokat.
- figyeljünk minden hangra
- saját érzelmeink kifejezése a zenén keresztül
- hála az Istentől kapott adományokért
- fantázia: a zenében észrevehető változatosság észrevétele
- mindennek megvan a maga ritmusa – szív, évszakok, nappal és éjszaka
- a keresztvetés hármassága
- a szép térformára való rácsodálkozás, öröm
- az ünnepkörökhöz kapcsolódó vallásos, liturgikus énekek alkalmazása

- a vallásos, liturgikus énekek, köszöntők, tervezése az életkori sajátosságoknak és a csoport fejlettségi szintjének megfelelően történjen
- a javasolt vallásos tartalmú énekek korcsoportonkénti elosztása
- a templomban való beszéd halk
- Halljanak a gyermekek arról, hogy szűkebb közösségük az óvoda (ezen belül a csoportok), egy nagyobb közösségbe, Isten országába tartozik.
- a teremtés szépségeivel kapcsolatos megtapasztalások biztosítása
- A szeretet kifejezése az is, hogy halkán, udvariasan beszélünk egymással.
- Az imádság halk, a Mennyei Atya így is hall minket.
- A hangunk nagy ajándék. Adjunk hálát érte, vigyázzunk rá!
- érzelmi nyitottság, ráhangolódás, az érzelmek kifejezése, a zenében rejlő hangulatok összehasonlítása
- saját érzelmek megfogalmazása a zenehallgatás kapcsán
- ízlésformálás, egyéniség formálása
- hála az Istentől kapott adományokért – szép hang, jó hallás
- a kereszttetés 3-as egysége
- szünet – „a hetedik napon megpihent”
- hálaadás a hangoztatás öröméért
- a gyermekek bevonása az ovis liturgiába
- Isten mekkora változatossággal bír a természetben is – ütőhangszerek keresése – pl. a fa törzsén dobolni, stb.
- rácsodálkozás, hálaadás, közös öröm
- alkotókészség, kreativitás erősítése
- Minden ember kap valami talentumot Istentől. A mi feladtunk az, hogy azt felismerjük, fejlesszük.
- A vallásos énekek, köszöntők tervezése az életkori sajátosságoknak és a csoport fejlettségi szintjének figyelembe vételével történjen

Az ének- zene és az ehhez kapcsolódó mozgás az óvodai mindennapok része, tehát nemcsak a foglalkozásokra korlátozódik. A komplex foglalkozások inkább összefoglalják, elmélyítik a gyermekek ismereteit, és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére. Az élményt nyújtó közös éneklés, a körjáték, a zenehallgatás vagy a mondókázás a művészeti és az esztétikai nevelés szempontjából is kitüntetett helyet kap.

A Kodály Zoltán útmutatásai alapján, Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének- zenei nevelés alapjaira épülő fejlesztés, a tevékenységközpontú óvodai nevelésen belül hatékonyan megvalósítható.

Ezzel biztosítható a gyermek ének-zenei kultúrájának megalapozása, a néphagyományörzés és az ének-zenei nevelés színvonalának megőrzése. A kompetencia alapú óvodai neveléshez az óvodapedagógusok a „Zenevarázs” című segédletet tudják alkalmazni. A zene, a muzsika a gyermek érzelmeire pozitívan hat, ezért a későbbi életét is meghatározza ez a nevelés. Az óvodában a zenei nevelés alapja az énekes játék. A foglalkozások nagy részét is az önfeledt játék jellemzi és kisebb része a pedagógiai feladatoké.

A tevékenységközpontú óvodai pedagógiai programban, a művészeti tevékenységek között tervezzük az ének-zenei foglalkozást. E tevékenységek fejlesztése megtalálható a mindennapi tevékenységek között úgy, mint a komplex foglalkozások rendszerében. A gyerekek nagy örömet okoz a zene hallgatása is.

Az ének-zene, énekes játékok, gyermektánc jelen vannak az óvoda mindennapi életében a csoportszobában, az udvaron, kirándulások közben, bármikor, amikor lehet énekelni, mondókázni, körjátékot játszani. A zenei nevelés az óvoda egész életét áthatja. Az életkori sajátosságok mellett figyelmet kap az egyéni fejlesztés. A zene szorosan kapcsolódik a gyermek környezetéhez, napi tevékenységeihez, így beépül a hétköznapi életbe. 3- 4 éves korban legfontosabb feladat a zene megszerettetése. Fontos szerepet kapnak ebben a folyamatban az óvodai hangszerek.

Az ének-zene a beszoktatás szerves része, segítője, mivel a dallam, a ritmus, a ritmikus mozgás kellemes, pozitív hatása feloldja, megnyugtatja a kis gyereket. A heti rendben egy alkalommal kerül sor az óvónő által irányított, tudatosan tervezett foglalkozásra. Az óvónő tudatos munkájának eredménye lehet az, hogy a gyerekek örömmel, érzelmi gazdagsággal, lehetőleg tisztán énekeljenek. Az óvodában zenei anyanyelvet alapozunk, így kapcsolatba kerülünk az anyanyelv gyakorlásával is (a dadogó, félénkebb gyerekek görcsei is oldódnak dalolással, ritmikus mondókák ismételtetésével).

A közös ének és játék fejleszti viselkedésüket, magatartásukat, esztétikai ítélőképességüket, fejlődik egyensúly, rend, ritmus, harmónia felismerésének képessége.

Mozgásfejlesztés:

- Nagymozgások fejlesztése
- Egyensúlyérzék fejlesztése
- Finommotorika fejlesztése

A **mozgásos** játék, az együtt végzett táncmozdulatok közben fejlődik: fizikai állóképességük, aktivitásuk és még számtalan – a mindennapi életben megtalálható – mozgásfejlesztésre nyílik lehetőség.

Lehetnek:

- Egyszerű utánozó mozgások, járások, futás, ugrás, csúszás, mászás
- Esztétikus egyöntetű mozgás, változatos térformák, játékos táncmozdulatok

Az egyensúlyérzék és a ritmus fejlődése szoros kapcsolatban állnak egymással. Az anya már ringatás közben a csecsemő egyensúlyérzékével játszik, ezt a kellemes élményt idézzük fel az óvodában az ölbeli játékokkal, a hintáztató, altató, hűtő, stb... dalok közben.

A gyermekek ráéreznek a mozgás ritmusára, a ritmus pedig erősíti az egyensúly-érzékelést.

Ilyen gyakorlatok:

- Állások (lábujjhegyen, egy lábon)
- Guggolások
- Tájékozódás bekötött szemmel
- Tárgy egyensúlyozása
- Táncos jellegű mozdulatok
- Ugrás testfordulatokkal, testforgások
- Egy lábon szökdelés

A nagymozgásos feladatok mellett, számtalan finommozgásos feladatot gyakorolnak a gyerekek az év folyamán. Játék, tánc közben, egymáshoz alkalmazkodva, közelítve, ujjaik összeérintésével, érzelmeket is közvetíthetnek egymás felé (csipés, csipegetés, ököl összeütése, kopogtatás, ujjfűzés, kézfogás, párok egymáshoz igazodása).

Hallásfejlesztés:

- Magas-mély
- Dallamviszzhang
- Halk- hangos
- Zörejangok felismerése
- Dallambújtatás
- Dalfelismerés
- Ritmuskiemelés

Óvodapedagógus feladatai:

- Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, ezek összeállítás az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően
- Az nemzetiség hagyományait, a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit is figyelembe vevő dal- és zeneianyag-választás
- Az óvodában is játszható énekes népszokások válogatása: szüreti mulatság, pásztorjáték, farsang, kiszézés, pünkösddölő, lakodalmas
- a népzene mellett, más irányzatú zenével is megismertesse a gyermekeket.
- Friss levegő biztosítása
- Az ének zenei nevelés szabad keretek között folyjék, a gyermek önként vállalja, hassa át az egész napot.
- Játékos formában, sokszínű tevékenységekkel, a gyermek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodva biztosítsa a fejlődés lehetőségét.
- Törekedjen felkelteni a gyermek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát
- Zene megszerettetése, a közös éneklés örömeinek az átélése
- Zenei képességek fejlesztése (egyenletes lüktetés, zenei hallás, éneklési készség, ritmusérzék, harmonikus, szép mozgás)
- Az élmény fokozásához különböző hangszerek biztosítása
- Sokféle zene hallgatásával, megfelelő zenei anyagok megválasztásával, ráébreszteni a zene szépségére.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Tudnak viszonylag tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelni.
- Megkülönböztetik a magas-mély, halk- hangos éneklést
- Felismerik a dalokat dúdolásról, hangszerről
- Jól kísérik hangszerrel a dalok, mondókák ritmusát, egyenletes lüktetését
- Képesek egyszerű tánclépések megjelenítésére
- Képes differenciálni és felismerni a zenei hangokat, a tárgyi és természeti környezet hangjait
- A dallamot, ritmust, mozgást sikeresen összekapcsolja
- Dallamot, ritmust, szöveget, mozgást alkot
- Igényli a rendszeres zenehallgatást
- Ismeri a népszokásokhoz kapcsolódó dalokat, dalos játékokat, rigmusokat

Az óvodapedagógus feladatai a művészeti tevékenységek megszervezésében:

- Úgy alakítsa a csoportszobát, hogy a különböző tevékenységeket folytató gyerekek ne zavarják egymást
- Biztosítson minél több eszközt, időt és helyet a művészeti tevékenységek gyakorlásához
- Nyújtson lehetőséget a vizuális és kommunikációs tevékenységek összekapcsolására
- Az óvodapedagógus a mindennapi mesélés, verselés mondókázás biztosításakor ügyeljen a szoros érzelmi kapcsolat, a meghitt légkör megteremtésére
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy minél több élményt átélve megvalósíthassák elképzeléseiket.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka a látásnevelést, képalakítást, a manuális tevékenységet, a plasztikai munkákat, építést, a környezetalakítást, a műalkotásokkal való találkozást foglalja magába

A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka célja:

- Az óvodáskorú gyermekek megfigyelő-, ábrázoló-, alakító- képességének fejlesztése, magasabb szintre juttatása
- Esztétikai érzékük, szép iránti fogékonyságuk alakítása

- A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez a lehetőségek biztosítása
- Régi mesterségek, foglalkozások eszközeit, az általuk készített tárgyakat ismerjék meg a gyermekek a múzeumpedagógus vezetésével.

Feladata:

- építsen a gyermekek kíváncsiságára, utánzási hajlamára, meglévő tevékenységi vágyára
- az ábrázoló tevékenység a nap folyamán bármikor megvalósítható legyen
- a gyermekek számára elérhető helyen tároljuk a rajzoláshoz, festéshez, barkácsoláshoz, gyurmázáshoz szükséges eszközöket, kellékeket
- a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit
- a tevékenységek megszervezésénél vegye figyelembe az évszakok változásait, a természet szépségeit és az ünnepeket is, ezen belül az ünnepi előkészületeket is, melyhez hozzátartozik a díszítés, az ünnepi kellékek elkészítése, az ünnepi ajándékozás tárgyai és ünnep után az élmények felidézése majd rögzítése.

A vallásos nevelés lehetőségeinek kihasználása

- fantáziája: az építésben fellelhető változatosság
- rácsodálkozás, közös öröm megélése
- templomépítés
- vallásos szimbólumok festése, színezése (nagy méretű, előre kivágott formák: harang, templom, kereszt, stb.)
- vallásos szimbólumok készítése
- a teremtés szépségeivel kapcsolatos tapasztalatszerzés biztosítása
- érzelmi állapot visszatükrözése, érzelmek kifejezése
- empátia megalapozása
- a szép formára való rácsodálkozás, öröm /esztétikum – harmónia
- a Mennyei Atya teremtette a világot, mi pedig tovább építjük

Anyanyelvi nevelés:

- cselekvés és beszéd összekapcsolása
- lehetőség a szinonim szavak használatára
- szókincsbővítés (népi eszközök)

A vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás fejlesztése.

A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka az óvodai nevelés egészében érvényesülő, szerteágazó komplex tevékenység. A gyermek minden munkája tájékoztatást ad belső világáról, énjéről, érzelmeiről, vágyairól, élményvilágáról.

A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka élménytartalma, érzelmi és fantáziagazdagsága, hosszú időre szóló mély benyomásaival, rendkívül nagy nevelőértéket hordoz magában. A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka a vizuális tevékenységekkel, tudatosan irányítja, elmélyíti, felgyorsítja a vizuális fejlődést. A vizuális tevékenység a program feladatrendszerének mindegyikéhez, természetes módon illeszkedik. A vizuális tevékenységeknél a gyermekek kíváncsiságára, utánzási hajlamára és feladatmegoldó kívánságaira kell építeni kreativitásuk megtartásával.

A vizuális tevékenységek lényege a cselekvés, amely valamilyen produkció elkészítésére irányul. Ez a produkció ugyanakkor - ha ábrázolás- közöl, vagy kifejez egyben gondolatokat, érzelmeket.

A gyermek életében első lépés, amikor ceruzát fog a kezébe, a firkálás korszaka. Ezt követi a képi és kifejező ábrázolás. A képi ábrázolásnál a közvetlen, megfigyelés utáni ábrázolás dominál, míg a kifejező ábrázolásnál a szubjektív érzelmek, képzetek lépnek előtérbe, célja fantáziakép alkotása.

A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka csoportosítása:

1. Firkálás
2. Ábrázolás
3. Kézművesség
4. Díszítés
5. Építés

➤ **Firkálás**

Az első olyan vizuális tevékenység, amelynek nyoma marad. Kezdetben nem ad jelentést firkájának a gyermek, később azonban fontos lesz számára az azonosításnak ez a módja. A firka az érzelmekről, indulatokról, „Kézügyességről” ad képet, de nem képi szimbólum. Firka nélkül nem kezdődhet el az ábrázolás korszaka.

➤ **Ábrázolás** kötött és kötetlen tevékenységformában egyaránt megvalósul.

A tervezés támaszkodhat évszakokra, ünnepekre, eseményekre.

Az ábrázolás képi közlés, célját tekintve **két csoportját** különböztetünk meg.

1. Képi közlő ábrázolás

objektív ábrázolás

célja: egy adott optikai kép

Természet utáni ábrázolás

közvetlen megfigyelés

szerinti ábrázolás

2. Kifejező ábrázolás

szubjektív ábrázolás

célja: fantáziakép alkotása

Képzetek szerinti ábrázolás

„tudás” szerinti ábrázolás

Az ábrázolás jelentősége:

- Fejleszti a látást
- Alapja a fogalmakban történő gondolkodásnak
- Fejleszti a logikát és egyben szemléletessé teszi azt
- Hozzájárul a helyes énkép kialakításához
- Fejleszti az önfegyelmet
- Elősegíti az ismeretszerzést és az ismeretek megjegyzését
- Esztétikai igényességet alapoz meg és fejleszt.

➤ **Kézművesség**

A kézművesség lényege, hogy valóságos tárgyakat alakít, vagy hoz létre. Az anyagokról, eszközökről szerzett ismereteit közvetlenül alkalmazza. A gyermek kézművessége játéktevékenység, az alkotó vagy konstrukciós játékok köréből.

A kézművesség jelentősége:

- Fejleszti a következetes gondolkodást (logikát)
- Fejleszti a „funkcionális” képzelőerőt
- Önfegyelemre, kitartásra nevel
- Elősegíti sokféle anyag és eszköz alapos megismerését
- Bevezeti a valódi munkatevékenységet
- Egyes fajtái elősegítik a társakkal való együttműködés megtanulását
- Hozzájárul az esztétikai érzékenység fejlődéséhez
- Központi szerepe van a kézügyesség fejlesztésében

➤ **Díszítés**

A díszítés pusztán formai, színbeli vagy tónusbeli valamilyen szerkezeti szabályosságot mutató, térkitöltő, hangulati szereppel bíró, különböző, felületekhez többnyire nem funkcionálisan kapcsolódó elem, vagy elemek.

A díszítés jelentősége:

- Fejleszti a ritmusérzéklet (ha a díszítés ritmus)
- Fejleszti a geometrikus látásmódot (ha a díszítés ilyen szabályszerűséget mutat, pl. szimmetria, hasonlóság, egybevágóság stb.)
- Elősegíti a szabálytudatot
- Fejleszti a sajátos vizuális logikát
- Szerepet játszik a fegyelem, önfegyelem alakulásában
- Esztétikai érzékenység kialakítását segíti elő
- Sajátosságai miatt az írás, olvasás elsajátítását készíti elő

➤ **Építés**

Konstrukciós játéktevékenység. A felhasznált alapelemekből, eszközökből egy új létrehozása. Ez építő, alkotó tevékenység.

Az építés jelentősége:

- Fejleszti a térérzékelést
- Fejleszti a logikus gondolkodást
- Elősegíti a tömeg, a mennyiségi tulajdonságok meghatározásának képességét
- Elősegíti a társakkal való együttműködés megtanulását
- Szerepet játszik a helyes önértékelés és értékelés kialakulásában

➤ **Művészetek:**

Előadások, tárlatok, múzeumok látogatása által a gyermekek esztétikai, etikai értékítéletének fejlesztése. Átala megismerhetik a szépet, a csúnyát és a nevelés hatásaként az értékesebbet választják. A kompetencia alapú programcsomag lehetőséget biztosít múzeumlátogatásra, amellyel a gyermekek szélesebb látókörben ismerhetik meg múltunkat.

A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka és az érzelmi nevelés összefüggései:

- A szeretet és kötődés képességének a fejlesztése
- A másik iránti tisztelet és megbecsülés érzésének fejlesztése
- Az érzelmek kifejezőképességének fejlesztése
- Az ösztönök és az érzelem irányításának fejlesztése
- Az élménybefogadás képességének fejlesztése
- Az érzelmi zavarok tompítása, leépítése

Az óvodapedagógus feladatai:

- Megfelelő helyet, időt és eszközt biztosít a gyermekek számára, melyet bármikor használhat
- Nagy odafigyelést tanúsít a helyes ceruzafogás iránt, szükség esetén 3 oldalú ceruzát ad a gyermeknek
- Megtanítja az ábrázolótevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat, betartását figyelemmel kíséri
- Bemutatja a gyerekeknek az életkoruknak és egyéni érdeklődési körüknek megfelelő népművészeti elemeket, műalkotásokat, a lakhelyére és hazánkra jellemző épületeket, hidakat, valamint a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit
- A gyermek megfigyelő-, ábrázoló képességeinek a fejlesztése, magasabb szintre juttatása egyéni képességeinek megfelelően
- Megismerni azokat a belső mozgatóerőket, motivációkat, melyek a gyermeket vizuális cselekvésre készítik
- A gyermek látáskultúrájának fejlődése érdekében megfigyelési, tapasztalatszerzési lehetőségek, élmények biztosítása
- A gyermeki- alkotó- alakító tevékenység feltételeinek megteremtése
- A gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékeli, elfogadja
- A gyermekek ismerjék meg a tevékenységükhöz használható eszközök, anyagok, tulajdonságait és a velük való bánásmódot.
- Az udvaron is megteremti a lehetőséget az alkotásra
- Vizuális képességek fejlesztése
- A csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formálja a gyermekek ízlését, környezettudatos szemléletét.

Milyen tulajdonságokra hívjuk fel a gyermekek figyelmét?

- Bölcsesség (az eszközök változatossága)
- Fantázia (a tevékenységekben fellelhető változatosság)
- Szépség (érzelmi hatás)
- Szeretet

Milyen erkölcsi tulajdonságokat alakíthatunk a gyermekekben?

- szeretet, összetartozás
- öröm, hála, megbecsülés
- felelősségvállalás, egymásra való odafigyelés
- képzelet – átélni Isten szeretetének valóságát
- ügyesség.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Élményeik, elképzeléseik, képzeletük megjelenítésében többnyire biztonsággal, bátran, szívesen használják a képi kifejezés változatos eszközeit
- Helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót
- Szívesen alkot közösen a többi kisgyermekkel, ötletet, javaslatot saját döntése alapján mérlegel.
- Szereti maga körül a harmóniát, szépet, szívesen díszíti a környezetét
- Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat
- Saját műveikkel szemben véleményt nyilvánítanak
- Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján
- Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat
- Önállóan díszítenek tárgyakat
- Bátrabbak, ötletesebbek az építésben, téralakításban

AZ EGYÉN TÁRSADALMI FELADATAIT TUDATOSÍTÓ, KÉPESSÉGEIT FEJLESZTŐ ISMERETEK, TEVÉKENYSÉGEK

Mozgás

A test Isten ajándéka, s mint minden ajándékot óvni kell, s erre meg kell tanítani a gyermeket is. Épp ezért fontos a rendszeres, napi egészségfejlesztő testmozgás.

A tevékenységközpontú óvodai nevelés lényeges eleme a testi fejlesztés. A (2,5) 3 - 6 (7) éves gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az **egyéni képességeket és szükségleteket** messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi mozgás nélkül. A tornának, játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek a teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

A mozgás célja:

A gyermeki szervezet sokoldalú arányos fejlesztése

- A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel megalapozása
- A tervezett, szervezett, irányított mozgásos játékokkal a mozgáskultúra fejlesztése
- Koordinált mozgás alakítása
- Tér tájékozódás, oldaliság kialakítása
- Igénnyé, majd szokássá válják a mindennapi mozgás
- Maguk is kezdeményezzenek mozgásos játékokat.

Feladata:

- A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése
- Motoros képességek fejlesztése
- Vázizomzat erősítése
- A helyes testtartás kialakítása
- A mozgás és játékigény természetes gyakorlatokkal és játékokkal történő kielégítése

A mozgásfejlesztés területei:

- Szabad játékban a gyermekek spontán, természetes mozgása közben
- Kötelező foglalkozáson
- Mindennapi mozgáson

Az egészséges életmód szokásainak megalapozását óvodáskorban kell elkezdenünk. A megfelelő intenzitású, derűs légkörű testmozgás biztosítja a motoros képességek fejlődését, melynek egyre magasabb szintje, előfeltétele a bonyolultabb mozgások eredményes végrehajtásának, ezáltal a mozgásműveltség fejlődésének.

A nyugodt, derűs légkörű, játékban gazdag, kellő intenzitású napi 20-30 perces testmozgás nem csak a kondicionális és koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a gyermeki személyiség differenciált fejlesztéséhez is.

A mindennapi mozgás hatásának maximális kifejtéséhez biztosítani kell a megfelelő objektív és szubjektív feltételeket.

Objektív feltételei:

A természet erőivel - napfény, levegő, víz - történő edzés kedvező hatását egész évben ki lehet használni. Tavasztól, késő ősziig célszerű a mindennapi mozgást a szabadban tartani. Az udvaron füves és aszfaltozott területre egyaránt igény van. Az udvaron is, a csoportszobában is, biztosítani kell megfelelő helyet, eszközöket, tornaszereket.

Szubjektív feltételek:

Az óvodapedagógus személyisége, testi neveléshez való viszonya nagymértékben meghatározza a gyermekcsoportban folyó mindennapi mozgás eredményességét. A testgyakorlatok mintaszerű végzésével, a játékba való aktív bekapcsolódással kedvezően motiválhatja a gyermekeket, segítve a mozgáshoz való pozitív viszonyuk kialakulását.

A mindennapi mozgás tartalma:

A mindennapi mozgás tartalmát döntő mértékben a természetes gyakorlatok képezik. Fontos feladatunk a kondicionális (erő, állóképesség, gyorsaság) és koordinációs (téri, tájékozódási) képesség fejlesztése. A motorikus fejlesztés a következő gyakorlatokkal valósítható meg:

- Járások különböző módon
- Futások (lassú, gyors)
- Ugrások (magas, távol stb.)
- Kúszások, csúszások, mászások
- Egyensúlygyakorlatok
- Függések

- Gurulás (hossztengely körül, előre, hátra)
- Gyakorlatok labdával, egyéb eszközökkel

A mozgásfejlesztés feladatai:

- Legyen lehetőségük a gyermekeknek saját testük mozgását átélni
- Sokoldalú mozgástapasztalatokat szerezzenek az alapvető mozgásformák gyakorlása által.
- Folyamatosan fejlődjön a gyerekek mozgása és egyensúlyérzéke
- A kéz finommozgásainak fejlesztésére nyújtsunk változatos lehetőségeket
- Segítsük elő a gyerekek harmonikus és összerendezett mozgásának kialakulását.

Törekedni kell arra, hogy a mindennapi mozgásban sokat játszanak, így érhető el a legnagyobb hatékonyság, ezáltal képességük fejlődése. Magasabb szintű képesség birtokában bonyolultabb feladatvégzésre is képes a gyerek.

Az óvodapedagógus feladatai a mindennapi mozgás megszervezésében:

- Legfontosabb feladat, hogy minden nap adjon lehetőséget a gyermekeknek minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad levegőn való tartózkodásra
- Biztosítsa a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának a feltételeit. Adjon ötleteket, irányítsa a gyermekek figyelmét a szabadban és az épületen belül is a leghatékonyabb terhelést biztosító napi mozgáshoz
- A mozgásos tevékenység pozitív megerősítése
- A gyermek életkorához és egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos tevékenységre inspiráló eszközök kiválasztása, folyamatos cseréje
- A játék, játékoság elsődlegességének tiszteletben tartása a foglalkozásokon
- Tiszta, jó levegő biztosítása a tornateremben
- Változatos eszközök és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapi mozgás örömet jelentsen a gyermekek számára.

Anyanyelvi nevelés:

- testrészek, érzékszervek elnevezése
- tér és időbeli irányok megnevezése
- szóbeli utasítások összekapcsolása a térbeli cselekvésekkel
- beszédszervek egészséges működésének segítése.
- helyes légzés technika begyakorlása.

- játékos gyakorlatokkal a mozgás és hangadás összekötése (hangutánzás).
- pontos, érthető utasítás feldolgozása, mozdulatokkal történő végrehajtása.

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása:

- hálaadás egészségünkért
- hálaadás a közös öröméért, az együtt játszásért
- hálaadás az érdekes eszközökért, az eszközök megbecsülésére nevelés
- Minden ember kap valami talentumot Istentől. A mi feladatunk, hogy azt felismerjük, kiemeljük és fejlesszük..

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Igényli a mindennapos mozgást
- Mozgása harmonikus, összerendezett
- Térészlelése pontos (nagyság, távolság)
- A szakkifejezéseket megérti
- Képes a feladat gondolati kézhez vitelére
- Képes folyamatosan a szabályokat betartani
- Érdeklődik új játékok, mozgások iránt
- Ismer labdajátékot
- Szívesen használ kéziszerket
- Képes csoportkövetelményekhez alkalmazkodni
- Segíti társait a közös eredmény elérésében
- Egészséges versenyszellemmel képes küzdeni

Ünnepek - ünnepélyek, megemlékezések, hagyományápolás

Az ünnep és az azt megelőző ráhangolódás kitűnik az óvodai mindennapok szűrkeségéből. Fényt áraszt, és segít átvészelni a nehezebb napokat. Erőt és lelki támaszt nyújthat. Fontos maga az ünnep, de fontos a rákészülődés, a közös tervezgetés, a tevékeny várakozás is. A rendszeresen ismétlődő tevékenységek közül némelyek hagyománnyá is válhatnak egy-egy óvoda életében, ehhez azonban tapasztalatokra és azok hatására keletkező pozitív élményekre van szükség. Az ünnepi készülődés a „holnap örömét” adja, megerősíti a hagyományokat, a közös élmény erejével fokozza a gyermekek közösséghez való tartozását.

Az óvodai ünnepek a szülőkkel való párbeszéd és együttműködés legfontosabb színterei. A közös programok, ünnepek célja lehetőséget teremteni a család és óvoda közötti kapcsolat kialakítására, elmélyítésére, szemléletek formálására, nevelési elveink közelítésére. Az ünnep - nyilvánossága miatt - az egyik legjobb lehetőséget nyújtja az óvodában a sajátos, egyéni arculat megteremtésére és megmutatására. Az ünnep arra is alkalmas, hogy a szélesebb nyilvánosság számára is megmutatkozzon az óvoda nevelőközössége, ez pedig elengedhetetlenül fontossá válik az óvoda számára.

Az ünneplés pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a nevelésnek.

Az ünnepek a hagyományok ápolása szempontjából is rendkívül fontosak az óvodában.

Az előkészület rengeteg tevékenységre, ötletek kidolgozására, önálló elképzelések megvalósítására ad lehetőséget, mindezek mellett a közösségi érzések alakítására teremt kitűnő alkalmat, tág teret nyújt a gyermekek közötti együttműködésnek.

A készülődés során nemcsak a minket, körülvevő környezetet díszítjük fel az adott ünnephez méltóan, hanem lelkünket is ráhangoljuk a szépre, a jóra, az örömeire. A keresztény ünnepek megtartásával hitünk minden igazságát átélheti az óvodás korú gyermek is. A keresztény ünnep lényege, a fény, amely mutatja az utat, kitűnik a hétköznapiak monotóniájából. Közösségalkító és formáló erejű, ahol az egyén érzi saját maga fontosságát, szerepét, helyét a közösségben. Szent idő, az isteni rendhez igazodik. Mindent a maga idejében kell ünnepelni. Az óvoda példát, ötleteket ad a családok számára az ünnep mélyebb, élménydúsabb megéléséhez.

Az ünneplés megvalósításának elvei

Az előkészület során

- jelezzük előre az ünnep közeledtét, így a gyermekeknek is van idejük arra, hogy készülhessenek
- beszélgethetünk az előttünk álló ünnepről az óvodában, egy-egy gyerekkel és családtagjaival – bevonva őket a meghitt pillanatok szervezésébe
- a játékidőben, szabadidőben, esetleg a különböző tevékenységek kapcsán éneket, énekes játékokat, verseket, mondókákat, történeteket és imádságokat ismertethetünk meg a gyerekekkel
- kezűgyességüket, kreativitásukat, fantáziájukat kihasználva szép dekorációkat, esetleg ajándékokat készíthetünk az ünnepi alkalmakra. A közös tevékenység során alkalom nyílik az ünnep megismerésére, a népszokások, hagyományok ápolására, a megismert irodalmi zenei anyagok felelevenítésére. A személyes kötődés is erősödik a pedagógus és a gyermek örömteli, közös munkája során.

A pedagógus felelőssége az ünnep, a megemlékezés megszervezése:

- a program összeállítása, a forgatókönyv elkészítése
- felelősi munkák kiosztása, végrehajtásuk ellenőrzése
- meghívók elkészítése, eljuttatása
- esetleges felkérés megírása, postázása
- a gyermekcsoportok bevonása a csoportos óvodapedagógusokon keresztül
- helyszín rendezése, vendégek fogadása
- a vendégszereplők részére öltöző, frissítő biztosítása
- ajándékok előkészítése

Az ünneplés során

- az ünnep elkülönülése a hétköznapiaktól megjelenik öltözetünkben /ünneplőruha kérése a gyerekektől, az intézmény ünnepén részt vevő dolgozóktól/
- az érzelmi töltet jelenlétének megélése, meghitt hangulatot biztosítunk
- állandó elemeket választunk az adott ünneplésnek /gyertya, virág.../
- énekeket, verseket igényesen válogatunk, igényes műsort állítunk össze
- az imádság mindig jelen van ünnepeinken (vendégség, agapé)
- ajándékozás – mi az ajándék?

Az ünnepet követő időszak során

- az ünnepet felelevenítjük, az élményeket megbeszéljük
- vizuális tevékenység során az emlékeket képekben is kifejezzük
- a vendégszereplőknek köszönőlevelet írunk és postázunk

Ünnepeink felosztása:

- **Egyházi ünnepek:** Az ikonokon megjelenő szentek, az Istenszülő kiemelt módon is jelen van egyházunkban. Így kell ennek lennie az intézményünkben is. Ugyanakkor a szentek közössége olyan hétköznapi, természetes közeg kell, hogy legyen, hogy annak hatása legyen a földi közösségekre is. Az intézményi csoportok, legyen az gyermeki vagy alkalmazotti, fontos, hogy keresztény közösségek is legyenek. Óvodásaink kapcsolatba kerülnek a szentekkel a mindennapok során, és rá is kérdeznak, hogy kik ők? Rá kell mutatnunk a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően a szentek nagyságára, nagyszerű életére, sőt példaképül kell állítani őket eléjük. A szenteknek rendkívüli nevelő hatása van már a kisgyermekre is. Emellett segítenek és pártfogolnak minket. A szentek fontos szerepet töltenek be életünkben. Tiszteletre, sőt szeretetre méltó személyek, akikhez fohászkodunk, és akiket csodálunk. Példaképeink. Mivel a szentek nagyon szerették Istent, mindent igyekeztek úgy tenni, ahogy Jézus kívánta, nekünk is példát adtak: szeressük nagyon a Jóistent, és tegyünk mindent úgy, ahogy Jézus mondja. Sok ismeretlen szent is van. Isten ezekről is tud és szereti őket. Mindnyájunknak szentté kell válnunk! Ez úgy sikerülhet, ha szeretjük a Mennyei Atyánkat és egymást, figyelünk embertársainkra, segítséget nyújtunk, önzetlenek vagyunk.
- **Az óvodai élet hagyományos ünnepei:** (anyák napja, gyerek nap, évváró, ballagás és a gyermekek név és születésnapjai.)
- **Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepeink:** A hagyományápolás az egész óvodai nevelés-tanulás folyamatába beépül, ezáltal érhető el a hiteles, élményszerű hagyományápolás. Ugyanakkor ahhoz is hozzájárul, hogy a magyar népi kultúra minél szélesebben beépüljön az óvodai nevelés- fejlesztés tartalmába és általa az anyanyelv megalapozásán kívül a gyermek magyarságtudatát is fejlessze.

A népszokások megismertetése 3 szakaszból áll.

- 1.) Az előkészítő periódusban a gyermek felkészítése a népszokások befogadására
- 2.) A népszokások komplex tartalmának játékos feldolgozása.
- 3.) A harmadik szakaszban kerül sor a jeles napok, ünnepnapok programjára, ahol a gyerekek magukra vehetik az ünnep jelképeit, átélhetik, eljátszhatják a szituációknak megfelelő

szerepeket és a hozzájuk fűződő nép-és műköltészeti énekes, mondókás és párbeszédes alkotásokat. (Farsang, Népmese világnapja, Magyar Kultúra Napja.)

- **Időszakos ünnepek:** (almanap, szüret,)

- **Nemzeti ünnepek:**

(Október 23., Március 15., Május 1 – Európai Unióhoz való csatlakozás.)

A gyermekek születés és névnapjának ünnepének minden csoportban más hagyományai vannak. Az Anyák napja, Égi Édesanya köszöntése, a ballagás, az évzáró és a farsang, karácsony nyilvános, melyet a gyermekek családjaival közösen az óvoda tornatermében ünneplünk meg.

A gyermeknap mindig az óvodán kívül egy nagyobb kirándulás keretében zajlik. Bármilyen formában és bármilyen tartalommal ünneplünk, mindig a gyermekeket helyezzük középpontba. Annak érdekében, hogy az ünnep ritka kiemelkedő alkalom maradjon, a nevelőtestület már év elején átgondolja, meghatározza, hogy milyen ünnepeket tartanak az óvodában az adott év során.

Melyek azok a tényezők, amik az ünneplést befolyásolják?

- Elegendő időnek kell rendelkezésre állni az ünnephez kapcsolódó tevékenységek elvégzéséhez. /ajándék, kellékek, díszítőelemek /
- Időben el kell kezdeni a műsor anyagának tanulását, mely az éves anyagban szerepel. Ügyelni kell, hogy az ünnepi műsor ne legyen megterhelő a gyermek számára, kerülni kell a felesleges várakozást, holtidőket.
- Az egész óvoda alkalomhoz illő díszítése, csoportszobák átrendezése, ünneplőruhák, mind-mind befolyásolják az ünnepi hangulat fokozását.
- A műsorokhoz használt eszközöknél az óvodapedagógusoknak oda kell figyelni arra, hogy az eszközök esztétikusak, színesek legyenek.
- A gyermekek szerepeltetésénél figyelembe kell venni az életkort, az egyéni adottságokat. A közös körjátékon, éneken, versen kívül, a mesedramatizálás is jelen van minden korcsoportban, és itt már egyéni szerepeltetésről beszélünk.

Önbizalom és bátorság szükséges az egyéni szerepléshez. Az életre való nevelés azonban megköveteli a bátorság és a belső önbizalom valamilyen formában való előhívását a gyermekekből. Ezt a célt szolgálja a drámapedagógia, drámajáték.

EGYHÁZI, ÓVODAI ÜNNEPEK, JELES NAPOK

ŐSZ

Feldolgozandó anyag	Ünnep, jeles nap jelentéséről	Megünneplés módja
Szeptember 8. Kisboldogasszony az Istenszülő születése	Joakimtól és Annától született a világ Megváltójának édesanyja, a Boldogságos Szűz Mária	lelki percek ovis liturgia miroválás
Szeptember 14. Szent Kereszt felmagasztalása	Szent Ilona császárnő megtalálta a Szent Keresztet és ezt Szent Makariosz pátriarka 335. szeptember 14-én a jeruzsálemi Szent Sír bazilikában helyezte el.	lelki percek gyermekek megáldása kereszthódolás miroválás
Gyermekek megáldása A Szentlélek segítségül hívása	Az adott nevelési évre kérjük a Szentlélek áldását.	lelki percek egyházi szertartás miroválás
Szüret a szőlőskertben	A szüret felelevenítése az őszi munkálatokra való emlékezéssel	szüretelés, mustkészítéskóstolás, vidám mulatozás
Almaszedés a gyümölcsösben	A szüret felelevenítése az őszi munkálatokra való emlékezéssel	Szüretelés, az alma különböző feldolgozása
Szeptember 30. Népmese napja Benedek Elek születésnapja	A meseszerető gyerekek és felnőttek ezen a napon megkülönböztetett tisztelettel forduljanak mind a magyar, mind más népek meséi felé.	Mesemondó verseny kihirdetése
Október 01. Az Istenszülő oltalma	Szűz Máriának, mint a keresztények segítségének és oltalmának ünnepe.	lelki percek ovis liturgia
Október 23. Nemzeti ünnep	Megemlékezés az 1956-os eseményekről.	Csoportszinten ünnepeljük.

November 08. Szent Mihály főangyal és a többi égi erők ünnepe	Szent Mihály főangyalnak, az Isten ellen lázadó angyalok legyőzőjének és az üdvösségtörténetben szereplő többi égi erőknek emlékűnépe	ovis liturgia lelki percek
November 08. Mihály-napi vásár	Gyermekcsoportok műsora.	Az óvoda tornatermében rendezzük meg.
November 15. 40 napos karácsony előtti Bűnbánati időszak kezdete	Jelezzük az ünnep közeledtét, így van időnk a ráhangolódásra, a felkészülésre.	lelki percek
November 21. Az Istenszülő bevezetése a templomba	A gyermek Máriát szülei a jeruzsálemi templom szolgálatára szánták és a hagyomány szerint három éves korában a templomba vitték, hogy ott nevelkedjen.	lelki percek ovis liturgia miroválás

TÉL

Feldolgozandó anyag	Ünnep, jeles nap jelentéséről	Megünneplés módja
December 06. Szent Miklós Püspök	Szent Miklós mirai püspök a keleti Egyház védőszentje. Másfél ezer év sem tudta elhomályosítani a tevékeny felebaráti szeretet szentjének emlékét. Ünnepe világszerte megajándékozzák egymást az emberek.	lelki percek mikulás ünnepély ovis liturgia miroválás
December 09. Szent Anna csodálatos foganása	Isten a boldogságos Szűzet, - az Úr Jézus érdemeire való tekintettel - az eredeti büntől és a személyes büntől teljesen megóvta, így az Isten anyja soha nem volt bűn hatalma alatt.	lelki percek ovis liturgia miroválás
December 13. Luca napja	Szent Lúcia, hagyomány-ápolás (a következő év termésének megjósolása)	Lucázás, lucabúza vetése
December 25-26-27. Karácsony	Jézus születése. A Szentlélektől és Szűz Máriától megtestesült Fiúisten Betlehemben egy elhagyott istállóban Szűz Mária fiaként megszületett. Szűz Mária istenanyasága. Szent István főszerpap, első vértanú és a hajdúdorogi egyházmegye védőszentjének ünnepe.	lelki percek Karácsonyi ünnepély /délelőtt / Lelki nap /szülők, dolgozók gyerekek /.
Január 06. Vízkereszt	Jézus megkeresztelése. Keresztelő Szent János a Jordánban megkeresztelte az Üdvözítőt	lelki percek vízszentelés óvodaszentelés
Január 22. Magyar Kultúra napja	Kölcsey Ferenc ezen a napon tisztázta le a Himnusz kéziratát	Mesemondó verseny az óvodában

Január 30. Három szent főpap	A három legkiválóbb keleti egyházatya: Nagy Szent Bazil, a szerzetesség atyja, Aranyszájú Szent János Szent Liturgia szövegünk szerzője, Nazianzi Szent Gergely a keleti egyház egyik legnagyobb hittudósa. E három szent közös ünnepe.	lelki percek ovis liturgia
Február 02. Gyertyaszentelő Boldogasszony, a találkozás ünnepe	Jézus találkozása Simeonnal. Születése után a 40. napon a Boldogságos Szűz bemutatta kisdédét a templomban. Itt a Messiásra várakozó öreg Simeon karjaiba vette a kis Jézust és őt a világ világosságának nevezte.	lelki percek gyertyaszentelés miroválás
Vízkeresztől Vajhagyó vasárnapig tartó idő a farsang időszaka	„Örüljetek az Úrban szüntelen!”	Farsangi mulatság
Nagyböjt kezdete – Húsvét előtti böjti idő, 7 hét	Jelezzük az ünnep közeledtét, így van időnk a ráhangolódásra, a felkészülésre.	Nagyböjt első napján /szigorú böjt/ lelki és testi ajándék szülőknek, dolgozóknak Jócselkedet – gyűjtők készítése Lelki percek Böjti koliba (aszalt szilva, búza, mazsola, dió, méz) készítés az óvodában Sárga túró /szirik / készítése

TAVASZ

Feldolgozandó anyag	Ünnep, jeles nap jelentéséről	Megünneplés módja
nyílt nap	A szülők betekintést nyerhetnek csoportjaink hétköznapijaiba.	Szülők, leendő szülők körében
Március 15. Nemzeti ünnep	Az 1848 – 49-es szabadságharcban résztvevőkre emlékezünk.	Csoportonként ünnepeljük
Március 22. Víz világnapja	Környezetvédelem	Óvodai szintű kísérletek, vetítések, kiállítás
Március 25. Gyümölcsoltó Boldogasszony Örömhírvétel ünnepe	Gábor arkangyal, Isten küldötte megjelent Názáretben Szűz Máriának és hírül vitte neki, hogy a Szentlélek erejéből a Fiúisten anyjává lesz.	lelki percek ovis liturgia miroválás
Virágvasárnap	Az Úr Jézus kinszenvedése előtt ünnepélyesen bevonult Jeruzsálembe. A nép ujjongva, pálmaágakat lengetve fogadta. Ennek emlékére zöldellő gallyakat /barkát/ áld meg az Anyaszentegyház.	lelki percek Vasárnap barkaszentelés a templomban. A megszentelt barka elhelyezése a csoportszobákban.
Nagyhét (nagyszerda, nagycsütörtök, nagypéntek, nagyszombat) Húsvét	Utolsó vacsora Keresztre feszítés Jézus feltámadásának ünnepe	lelki percek bekapcsolódás a szertartásokba
Április 22. Föld világnapja	Környezetvédelem	Óvodai szintű kísérletek, vetítések, kiállítás

Április 23. Szent György nagyvértanú	Mint bátor és vitéz katona sokakat keresztény hitre térített. 303-ban Dioklecián császár alatt szenvedett vértanúságot. Példájával megmutatta, hogy bármilyen állásban lehet buzgó keresztény életet élni	lelki percek ovis liturgia búzaszentelés a templomban
Anyák napja	A család és fontosságának hangsúlyozása és megemlékezünk Égi Édesanyánkról is	Édesanyák, nagymamák körében
Május 3. vasárnapja Madarak és fák napja	környezetvédelem	Csoportszintű séták, kirándulások, kiállítás
Gyermeknap	„... ilyeneké a mennyek országa....”	Gyermeknap kirándulás
Áldozócsütörtök	Az Úr Jézus feltámadása után a negyvenedik napon apostolai szeme láttára diadalmasan mennybe ment.	lelki percek ovis liturgia miroválás
Pünkösd Húsvét után az 50. napon	A Szentlélek eljövételének ünnepe. A feltámadás után az ötvenedik napon szállott le a Szentlélek tüzes nyelvek alakjában az apostolokra és a velük együtt levőkre.	lelki percek
Ballagás, és a nevelési év zárása	Hálaadás az elmúlt nevelési évről, elköszönünk az iskolába készülő gyermekeinktől.	ballagási műsor év végi hálaadás, paraklisz

NYÁR

Feldolgozandó anyag	Ünnep, jeles nap jelentéséről	Megünneplés módja
Június 24. Keresztelő Szent János születése	Az eljövendő Megváltó előhírnöke. Zakariás és Erzsébet gyermeke volt. A szentek közül Szűz Márián kívül csupán az ő születésnapját ünnepeljük.	Az Úr napjának megszentelése. /Bekapcsolódunk a Szent Liturgiába/
Június 29. Szent Péter és Pál főapostolok	Néro császár alatt /67 körül/ szenvedtek vértanúságot Rómában. Az első pápát, Szent Pétert fejjel lefelé keresztre feszítették a pogányok nagy apostolának, Szent Pálnak pedig fejét vették.	Az Úr napjának megszentelése. /Bekapcsolódunk Szent Liturgiába/
Augusztus 06. Urunk színeváltozása	Az Úr Jézus szenvedése előtt megmutatta apostolainak fényes Isten-arcát, hogy szenvedő arcát látva se felejtsek el, hogy ő Isten. – Ezen a napon áldja meg az egyház az új termést, különösen a szőlőt.	
Augusztus 15. Nagyboldogasszony, Szűz Mária elhunyt és mennybevétele	Isten nem engedte, hogy az Istenszülő Szűz teste az enyészet martalékává legyen, hanem mint a megváltás első zengéjét, halála után testestől-lelkestől mennybe vitte.	
Augusztus 20. Szent István király	A magyar nemzet első szent királyának és apostolának ünnepe /969-1038/. Neki köszönheti népünk hitét és műveltségét. Halála előtt országát a Boldogságos Szűznek ajánlotta fel.	
Augusztus 29. Keresztelő Szent János fejévétele	Heródes, akit az előhírnök kicsapongó élete miatt megdorgált, bűntársának, Heródiásnak kérésére lefejeztette Keresztelő Szent Jánost.	

A NEVELÉS - TANULÁS ÁLTALÁNOS ELVEI

Óvodánkban a nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi óvodai pedagógiai program alapján valósulhat meg, és a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A tevékenységközpontú óvodai pedagógiai program nemcsak lehetővé teszi, de kifejezetten igényli is, hogy a helyi lehetőségek, a helyi viszonyok ismeretében gondoljuk át a nevelés-tanulás megvalósításának lehetőségeit.

A teljes nevelési folyamat átgondolása az óvodapedagógus számára alapvetően fontos még akkor is, ha jelentős mértékben kívánunk építeni a spontán gyermeki ötletekre, a gyermek meglévő tapasztalataira.

A tervezés tehát tudatos és átgondolt folyamat, amelynek során számításba kell venni azt, hogy egyes gyermekek fejlődési üteme más és más lehet, sőt a fejlődés dinamikája is egy - egy gyerek esetében a különböző területeken más és más lehet. Az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéshez szükséges, differenciált tevékenykedés feltételrendszerét.

A tervezést megelőzi a gyermek és a család előzetes és folyamatos megismerése. A gyermeki személyiség fejlesztése, az életre való felkészítés feladata, szükségessé teszi a gyermek folyamatos megfigyelését, élményeinek meghallgatását. Az óvodapedagógus által elképzelt fejlesztést, ki kell egészítenie a gyermektől származó ötleteknek, a meglévő gyermeki ismereteknek és tapasztalatoknak. Az óvodai tevékenységek megszervezésénél maximálisan biztosítjuk a gyermeki jogokat – vallási, nemzeti, etnikai -, figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét.

A tervezésnél a nevelés- tanulás folyamata komplex egységet alkot.

A tervezés kiindulópontja a gyermekcsoport és azon belül az egyes gyermek. A tervezés alapja, fő vonulata az egyházi ünnepek. Az éves anyag felbontása egyhetes ciklusokban történik. Az óvodapedagógusok önállósága messzemenően érvényesül a tervezés kivitelezése során. Tervezésnél nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a gyermek személyiségének fejlesztésére törekszünk, együttmű-

ködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével, és az életre nevelünk.

Az éves anyag tervezése a helyi lehetőségek figyelembevételével történik, ehhez kapcsolódnak, erre épülnek a többi foglalkozási ágak témái. A mindennapi tevékenységek között speciális helyet foglal el a **Heti rendben** megjelölt **mindennapi mozgás, a mese- vers** és az **anyanyelvi** nevelés. A **heti rend** nem napokhoz kötött tevékenységeket jelent, hanem egy-egy környezeti téma köré csoportosított ismeretek, tapasztalatok, élmények feldolgozását segítő **tevékenységek rendszerét**. Mivel az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van – az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző dajkával -, ezért a napirend kialakításánál ezt az időigényt is figyelembe vesszük.

A napirend, hetirend kialakítása a helyi adottságok, igények, lehetőségek, hagyományok figyelembevételével, a helyzethez rugalmasan alkalmazkodva történik. Mivel nevelőtestületünk kiemelt helyen kezeli az egészséges életmód szokásainak alakítását, ezért heti 1 alkalommal a mozgást kötelező, kötött formában tervezzük. A kötött foglalkozás is lehetőséget ad a differenciálásra, az egyéni fejlődési ütem figyelembevételére. A gyermek, ha igényli, a foglalkozás befejezése előtt kiléphet a tevékenységből.

HETIREND egy lehetséges változata:

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Délelőtti tevékenységek	❖ Lelki percek ❖ Mindennapos mozgás ❖ Ének, zene, énekes játék, gyermektánc ❖ Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ❖ Külső (teremtett) világ tevékeny megismerése ❖ Verselés, mesélés ❖ Mozgás				
Udvari, intézményen kívüli és intézményen belüli tevékenységek	❖ Templomi szertartások ❖ Szabad játék ❖ Levegőzés ❖ Séták ❖ Kirándulások (Korcsoporttól függően)				
Fejlesztő és tehetségsegítő tevékenységek	❖ Ovi-foci ❖ Ovi- angol ❖ Zene-ovi ❖ Néptánc ❖ Hét eleji lelki úttravaló (Korcsoporttól függően)				

A jól kidolgozott **napirend** a maga rugalmas változásaival, kiegyensúlyozott légkörével lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, elegendő időt biztosítva arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezhessék, pontosan elvégezhessek. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

NAPIREND/ korcsoporttól függően eltolódhat /

Gyermeki tevékenységek	Ideje			
Lelki percek	Naponta, folyamatosan			
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc				
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka				
Külső (teremtett) világ megismerése				
Verselés, mesélés				
Mindennapos mozgás				
Mozgás	Napja: csoportonként eltérő			
Étkezés	Tízórai	folyamatos		Naponta
	Ebéd	Kezdet:12.00	Vége:13.00	
	Uzsonna	Közösen egyszerre		
Szabad játék, levegőzés, séta	Naponta, folyamatosan			
Pihenés	Kezdet:13.00		Vége:15.00-15.30	

DOKUMENTÁCIÓK, A NEVELÉS-FEJLESZTÉS TERVEZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

A nevelés-fejlesztés azokat a folyamatokat tartalmazza, amelyek kulcsfontosságúak az oktatási-nevelési célok és az intézmény küldetésének megvalósítása szempontjából. Az Intézmény, az Alapító okirat, az ONOAP és a saját Helyi Pedagógiai Programjának megfelelően végzi a gyermekek nevelését, fejlesztését. Pedagógiai programunk szellemében támogatjuk a gyermekek önálló ismeretszerzését, a több érzékszervez foglalkoztató, cselekvő aktivitásra épülő tapasztalatszerzés lehetőségének biztosításával. Az adott csoportokban dolgozó mindkét pedagógus egyenrangúan felelős a gyermekek neveléséért, fejlesztéséért, a rájuk vonatkozó információk gyűjtéséért, a munkaköri leírások és az Éves munkatervben rögzítettek alapján. A pedagógiai munka tervezése, elemzése a gyermekek egyéni megfigyelése az egyénre szabott fejlesztési eljárások folyamatos írásbeli munkát igényelnek. Ez a munka segíti a folyamatok célirányos, okszerű egymásra épülését. Ugyanakkor a rugalmas alkalmazást és a gyermekhez való igazodást is biztosítja. A gyermekcsoport nevelési-tevékenységi programjának tervezése a gyermekek fejlődési üteméhez, igényeihez, a spontán helyzetekhez igazodik és a feladatok egymásra épülnek. Az egyéni képességfejlesztésnek minden korosztálynál érvényesülnie kell. Az óvodapedagógusnak tudnia kell, hogy melyik gyermeket miben, mivel, hogyan kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön. Legfontosabb a gyermek folyamatos megfigyelése, megismerése. A gyermekek egyéni fejlődését követő dokumentum a személyiséglap (oviKRÉTA rendszerben és nyomtatott változatban tárolva). Vezetése folyamatos. Ez a mérőlap meghatározza a következő tanév kiemelt egyéni gyermeknevelési feladatait. Az óvodapedagógus által vezetett dokumentumok:

- csoportnapló
- személyiség lapok (OVIKRÉTA rendszerben)
- SNI, BTMN-es, HHH gyermekeknél az egyéni fejlesztési terv (OVIKRÉTA rendszerben)

Az adott csoportra vonatkozó éves pedagógiai tervezés:

A csoportok éves nevelési tervei a Pedagógiai program szellemében a csoportnaplóba kerülnek rögzítésre.

A csoportnapló tartalmazza:

- a gyermekek adatait
- napirendet
- heti rendet
- a nevelési terveket
- az értékelést

- a heti terveket
- a szülőértekezleteket, családlátogatásokat.

Fontos feladat, hogy a heti terveket minden esetben ismertessük a csoportban dolgozó dajkával is, hogy ő is felkészülhessen a heti munkára.

Témahetekben dolgozzuk fel az ismereteket. A tervezésnél kiemeljük az oda illő attitűdöket illetve a differenciálás módját.

A szülők tájékoztatása a gyermekük fejlődéséről

A szülők tájékoztatása a gyermek fejlődéséről a napi kapcsolat alkalmával, szülői értekezleteken, fogadó órákon történik. Szóbeli tájékoztatás mellett lehetőségük van a személyiség lap megismerésére is, és a gyermekekről félévente értékelést kapnak a szülők, melyet aláírásukkal igazolnak, hogy a gyermekük fejlődéséről, képességeikről, előrehaladásukról a tájékoztatást megkapták.

Az óvodapedagógus feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- Éves anyaggyűjtés, ötlettár készítése
- Éves anyaggyűjtés egyheti lebontása
- Tevékenységek szervezése
- Szokásrendszer kialakításának szervezési feladatai
- Anamnézis felvétele, egyéni fejlődés megfigyelése, fejlesztés dokumentálása, mely a tevékenységi terv alapja, kiemelten a HHH-s gyermekekre
- Felvételi- mulasztási napló naprakész vezetése

AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

Az óvodába lépés feltételei:

A nemzeti köznevelési törvény kimondja;

„ (1) Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

(2) A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább nap négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt. A jegyző - az egyházi és magán fenntartású intézmények esetében a fenntartó - a szülő kérelmére és az igazgató valamint a védőnő egyetértésével, a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, az ötödik életév betöltéséig felmentést adhat a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, képességeinek kibontakoztatása, sajátos helyzete indokolja.

Tankötelezettség:

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. A szülő kérelmét az iskolakezdés évében január 15-éig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, akkor csak szakértői bizottság rendelhető ki. Ha a szakértői bizottság a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvételét javasolja, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a felmentést engedélyező szerv a szülő kérelmére engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését. A bíróság eljárására alkalmazni kell a (6b)-(6f) bekezdésében foglaltakat.

Kisgyermekkorban rendkívül erős érzelmi kötődés fűzi a gyermeket az anyjához vagy gondozójához. Ez az intim érzelmi kapcsolat a testi és a pszichés fejlődés elengedhetetlen feltétele. A fejlődés útja a korszak végén bizonyos önállósulási törekvés.

Két helyről kerülhet be hároméves korában a kisgyerek az óvodába. Egyrészt a családból, másrészt a bölcsődéből. A családból való átmenet az óvodába feladatot ró a családra is és az óvodapedagóg-

gusokra is. Egészséges, ép fejlődésű kisgyerek számára inkább izgalom, esetenként félelem, szorongás az újtól, mintsem feladat az óvodába kerülés. A kisgyermek szuggesztibilitásából következik, hogy nem nehéz nála elérni, hogy még jóval az óvodába lépés előtt kedvet kapjon az új élet-hez.

A család feladata gyermekük óvodába kerülése esetén:

- Tegyék vonzóvá az óvodát!
- Elégítsék ki gyermekük érdeklődését az óvoda iránt!
- Vegyék igénybe a nyílt napok adta lehetőséget, hogy saját maguk és gyermekük is bepillantást nyerjen a színes óvodai életbe!
- Az óvodába kerülés a szülői háztól nem elszakadást jelent, hanem elválást. A szülők szimulálják az „elválás élményét”! Azt a helyzetet, hogy közeli hozzátartozónál, ismerősnél otthagyják a gyermeküket, és biztosítják őt, hogy a megbeszélt időre érte mennek. Az ígéret betartása kötelezze őket!
- A jól szocializált kisgyerek életében – természetes módon – az első napok akár ellenszegülést is kiválthatnak az óvodával, a gyerekekkel, az óvodapedagógussal szemben.
- A család fejlődési modelljében szintén egy természetes és örömteli periódusnak kell következnie a gyermek óvoda éretté válásakor, illetve azután, hogy az anya és az apa óvodás gyermeket nevelő szülőkké léptek elő.
- Akárhányadik gyermeke is került óvodába, a szülőknek akkor is elengedhetetlen feladata, hogy elősegítsék számára az óvodára való felkészülést.
- Amennyiben bölcsődés gyermeket kísérnek tovább, akkor is szükséges a támaszkodás, a befogadás előkészítése.

Az óvodapedagógusok feladata a gyermek óvodába fogadása esetén:

- A kisgyereket óvodába érkezése előtt látogassák meg a saját otthonában, a saját szobájában!
- A családlátogatásra alaposan készüljenek fel! Benyomásaikat ne ott, illetve ne akkor rögzítsék!
- Kellő empátiával kezeljék az óvodába fogadást!
- Az óvodapedagógusi páros és a dajka egyeztessék módszereiket, legyenek közösen a kisgyermekek segítői!
- Érvényesítsék az egyéni bánásmód elvét!
- Éljenek a folyamatos befogadás lehetőségével!

- Tervezzék meg a folyamatos befogadás ütemezését úgy, hogy sem az óvodai csoport, sem saját maguk számára ne okozzon megterhelést!
- Adjanak elegendő időt, élményt a gyerek számára!
- Kiemelten érvényesítsék az egyéni- és életkori sajátosságok figyelembevételének didaktikai elvét!
- Életkortól függetlenül tegyék lehetővé a gyerekek befogadását!
- A bölcsődéből, bölcsődékből érkezett gyerekeknek is jár az átmenet megkönnyítése.
- Legyenek a szülő segítségére, amennyiben úgy tapasztalják, hogy számára ez a feladat nehézséget okoz!
- Ne töltsenek ki a szülőkkel anamnézis lapot, helyette a családlátogatás tapasztalatait rögzítsék a kialakított dokumentációs rendszerük alapján!
- Kérjék, hogy a szülők mutassák be gyermeküket írásos formában, akár gyermekük kedvenc fényképével is illusztrált füzet formájában! A füzet tartalma lehet a gyerek rajzainak összessége.

Fejlődési mutatók figyelembevételével az óvodai felvételhez:

- Alapvető közlési készség
- Önálló mozgáskészség (hely- helyzetváltoztatás) szükséges

A gyermekek óvodai beszoktatását családlátogatás előzi meg.

A bekerülő gyermekekről való fontos tudnivalókat az személyiséglap anamnézise tartalmazza. Ezek az információk nélkülözhetetlenek a gyermek óvodai neveléséhez, fejlesztéséhez.

Mit tehet az óvoda és az iskola az átmenet megkönnyítése érdekében? Mivel mindkét intézmény nevelési folyamatának részét képezi az átmenet kérdésköre, ezért nem külön-külön kell kezelni, orvosolni ezt a feladatot. Egymásra épülő, egységes szakmai programot kell kialakítani a gyerekek egészséges, harmonikus, folyamatos személyiségfejlődése, fejlesztése érdekében.

Az iskolába lépés feltételei:

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

A gyermekek az óvodáskor végére belépnek a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódnak. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az óvodapedagógusok feladata a gyerek iskolára való alkalmassá tétele esetén:

- Munkájuk során tudatosodjék bennük, hogy ez a feladat folyamat jellegű, a gyermek óvodába fogadásával veszi kezdetét.
- A gyermek adottságainak, képességeinek, készségeinek figyelembevételével tervezzék meg a gyerekek fejlesztési programját!
- Vegyék figyelembe a gyerekek érési folyamatait!
- Az életkori és egyéni sajátosságokból kiindulva, a gyerekeket megismerve oldják meg a (2,5) 3–6 (7) éves életszakasz feladatait úgy, hogy előkészítik a következő életszakaszt!
- Ne feledkezzenek meg a fejlesztés során a gyerek elemi pszichikus szükségletének kielégítéséről, a játékról! A játékba integrálják be a nevelés többi eszközét is!
- Mielőtt az iskolai látogatásra sor kerülne, az óvodapedagógusok látogassanak el az iskolába, és hospitáljanak több órán, hogy az óvodai tevékenységi formákhoz leginkább hasonlót tudják bemutatni óvodásaik számára.
- Készítsék elő a gyerekeket az iskolai látogatásra!
- Látogassanak el közösen egy iskolába, egy órára!
- Felelősségteljesen, szakmailag kompetens módon döntsenek az egyes gyerek iskolára való alkalmassága felől!
- Adjanak meg minden információs segítséget a szülők számára, amennyiben úgy érzik, hogy bizonytalanok gyermekük iskolára való alkalmassága felől!
- Látogassák meg a gyerekeket az iskolában!
- Tapasztalataik alapján értékeljék ki saját elvárásaikat az iskolával szemben!
- Kezdeményezzenek kölcsönös hospitálási lehetőséget!
- A kölcsönösség formai elemei váljanak tartalmivá!

A fejlődési mutatókat négy területen figyeljük és összegezzük a gyermeki tevékenység során:

- Értelmi
- Érzelmi- akarat
- Szociális
- Mozgás

Az értelmi fejlettség mutatói:

- Helyesen rögzíti, idézi fel az észlelt jelenségeket
- Kitartó
- Szavak, ötletek, mozdulatok alkalmazása
- Megjelenik a szándékos figyelem
- Növekszik a figyelem tartalma, terjedelme
- Megjelenik a szándékos bevetés, felidézés, megnő a megőrzés időtartama
- Gondolkodás megjelenése a tevékenységben
- Érthető beszéd
- Elemi összefüggés, következtetés felfedezése
- Metakommunikáció használata
- Választott játéktéma

Az érzelmi- akarat fejlettség mutatói:

- Érzékelése, észlelése differenciálódik
- Érzelmek erőssége
- Akarat /osság/ ra utaló tendencia
- Játékszabályok betartása
- Szerepválasztás formája
- Agresszió megjelenés
- Problémamegoldás

Szociális fejlettség mutatók:

- Kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet, a tanító elfogadására
- Képes az együttműködésre, kapcsolatteremtésre
- Egyedül vagy társsal játszik
- Késlelteti szükségletei kielégítését
- Feladattudata kialakulóban: feladatmegértés, feladattartás, eredményesebb elvégzése
- Szükség szerint kreatív
- Van kitartása
- Korának megfelelő a munkatempója
- Alkalmazkodás az egymást váltó szituációkhoz
- Felnőtt megjegyzéseinek a figyelembe vétele

Mozgásfejlettségi mutatók:

- Megkezdődik az első alakváltozás (testarány, fogváltás)
- Pontos, céltudatos mozgások
- Gördülékeny, koordinált mozgásformák
- Nagy- vagy finommozgások használata

Az óvodai csoportok és gyermekek fejlődésének nyomon követése, ellenőrzése, értékelése:

A gyermek és körülményeinek megismerése már a beiratkozást követő családlátogatással elkezdődik, majd folytatódik az óvodába kerülés előtti időszak feltárásával, anamnézis felvételével. A folyamatban kiemelt az óvodába lépés és az iskolába lépés ellenőrzése és értékelése, azonban nem tekinthetünk el a többi gyermek megfigyelésétől, értékelésétől sem.

A gyermek fejlődését fejlettségmérő lapon rögzítjük, és követjük az óvodába lépéstől az iskolakezésig. (Személyiségnapló és oviKRÉTÁban) Minden csoportban október-november és április-május hónapban értékeli az óvónők a gyermekek viselkedését és a következő fejlettségi szinteket melyről az óvoda írásos feljegyzést készít melyről a szülőnek beszámol: :

- Játékfejlettség
- Finommotoros koordináció
- Nyelvi fejlettség
- Szociális fejlettség
- Értelmi fejlettség
- Szociális érettség
- Mozgásfejlettség

A játékban és egyéb tevékenységekben megnyilvánuló viselkedést, magatartást.

AZ ÓVODA ÉS KÖRNYEZETÉNEK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Közvetlen partnereink

Partnerek	Partneri kapcsolattartó	Intézményi kapcsolattartó	Kapcsolattartás (együttműködés) módja	Kapcsolattartás gyakorisága	Azonosítás gyakorisága
<i>Gyerek</i>	•Szülő	•Óvodapedagógus	•Személyes	Napi	Évente
<i>Dolgozó</i>	Dolgozó	igazgató	•Személyes	•Napi	•Munkába álláskor
<i>Szülő</i>	•SZMK elnök	•Igazgató Óvodapedagógus	•Szülői értekezlet, fogadóóra Munkatervben meghatározottak szerint	•Napi	•Évente
<i>Fenntartó</i>	Görögkatolikus Egyház Nyíregyházi Egyházmegye	Igazgató	Fenntartótól függően	Alkalomszerű	Változás esetén
<i>Iskola</i>	•Alsós nevelők	Nagycsoportos óvodapedagógus	Munkatervben meghatározottak szerint	•Alkalomszerű	•Évente
<i>Görögkatolikus Egyház</i>	Lelki vezető	Igazgató óvodapedagógusok	Személyes	Napi	Évente
<i>Helyi önkormányzat</i>	Polgármester	•Igazgató	•Személyesen	•Alkalomszerű	•Változás esetén

Közvetett partnereink

Partnerek	Partneri kapcsolattartó	Intézményi kapcsolattartó	Kapcs.tartás módja	Kapcs.tartás gyakorisága	Azonosítás gyakoriság
<i>Családsegítő és gyermekvédelmi szolgálat</i>	Szolgálat vezetője	Igazgató	Személyes	Alkalomszerű	Évente
<i>Iskolai, óvodai szociális segítő</i>	Szociális segítő	Igazgató	Személyes	Heti	Évente
<i>Egészségügyi hálózat</i>	Orvos, védőnő	Igazgató	Személyes	Alkalomszerű	Évente
<i>Közművelődési Intézmény</i>	Intézményvezető	Igazgató	Személyes	Alkalomszerű	Évente
<i>Pedagógiai Szakszolgálat</i>	Szakszolgálat vezetője	Igazgató	Feladattól függően	Alkalomszerű	Évente
<i>Zarándokház</i>	Élelmezésvezető	Igazgató	Személyes	Alkalomszerű	Évente
<i>Nemzetiségi Önkormányzat</i>	Vezető	Igazgató	Személyes	Alkalomszerű	Évente

Ahhoz, hogy a gyermek biztonságban érezze magát, ismernie kell az őt körülvevő közvetlen környezetet. A szűkebb környezetben való biztonságos eligazodást, fokozatosan követi a táguló világ megismerése.

Az óvoda nevelőmunkáját a helyi környezet egyre intenzívebben befolyásolja, éppen ezért szükséges szólnunk az óvoda kapcsolatairól, az alábbi csoportosítás alapján:

- az óvoda belső kapcsolatai
 - az óvodapedagógus és a gyermek
 - a felnőttek kapcsolata
- az óvoda külső kapcsolatai
 - az óvoda és a család
 - az óvoda és a szülői munkaközösség
 - az óvoda és az egyház
 - az óvoda és a fenntartó
 - az óvoda és az iskola
 - az óvoda és az egészségügyi hálózat
 - az óvoda és a közművelődési intézmények
 - az óvoda és a Pedagógiai szakmai szolgáltatás, KAPI
 - az óvoda és a Pedagógiai szakszolgálat

A fenti kapcsolattartást a gyermek harmonikus fejlődése érdekében szükséges megvalósítani.

Az óvodapedagógusok, szülők, gyermekek együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei:

Kiemelt fontosságú a szülőkkel való szoros kapcsolattartás

- A családlátogatás, a gyermek otthoni környezetének megismerése
- A fogadóóra a gyermek fejlődésének nyomon követését szolgálja
- Szülői értekezletek szervezése
- Szülői közösség működésének segítése
- Játsonapok, foglalkoztató tevékenységek, nyíltnapok lehetőségének megteremtése
- Közös kulturális programok szervezése
- Zarándoklatok, kirándulások felkínálása
- Közös Szentmisén való részvétel
- Az óvodát népszerűsítő egyedi programok megvalósítása

Az óvodapedagógus és gyermek kapcsolata

A katolikus óvodapedagógus, mint a gyermekközösség vezetője a belőle áradó szeretet által vonzza magához a gyermekeket. Az óvodapedagógusnak, de valamennyi óvodánkban dolgozónak tiszteletben kell tartania a gyermekek személyiségét, hiszen Isten mindnyájunkat különbözőnek teremtetett. Az óvodapedagógus és gyermek közötti kapcsolat kiinduló pontja az elfogadás. A problémás helyzetben gyermekek közötti konfliktusok megoldásában értően segítsen az óvodapedagógus. Éreztesse, hogy nem a gyermeket ítéli el, hanem az adott cselekedetét. A megbocsátás keresztény erény, s ennek gyakorlásában a gyermeket is segíteni kell.

A felnőttek kapcsolata

A katolikus óvoda jó légkörét az ott dolgozó felnőttek lelkesége határozza meg. Ez az egymás iránti tiszteletben, segítőkészségben nyilvánul meg. A munkatársak egyenlő partnerként kezelik egymást, elfogadják a másik másságát szakmai és emberi vonatkozásában. Tartsák tiszteletben egymás szakmai önállóságát. A továbbfejlődésükhöz szükséges építő kritikát merjék bátran kinyilvánítani, és elfogadni.

Az óvoda és a család

A katolikus óvoda dolgozói tudatában vannak annak, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Saját nevelési céljainkat és feladatainkat ennek tükrében valósítjuk meg. A **család és óvoda** összhangja a nevelésben a gyermek személyiségfejlődésének szempontjából rendkívül fontos. Gyermekeink fejlesztését a szülőkkel való szoros együttműködéssel szeretnénk megvalósítani, melynek alapja a kölcsönös bizalom és tisztelet. Ebben az együttműködésben felvállaljuk a kezdeményező szerepet. A kötetlenebbé váló szülői értekezletek, a közös programok, mind közelebb hozzák egymáshoz a szülőt és az óvónőt.

Kapcsolattartás formái:

- Családlátogatás
- Beszoktatás
- Nyílt nap
- Fogadóóra
- Szülői értekezletek
- Lelki délután
- Év eleji gyermekáldás

- Gyermekbúcsú
- Év végi hálaadás
- Szükség esetén alkalmi megbeszélések
- Nyílt óvodai-és csoport ünnepek, rendezvények, liturgiákon való részvétel
- Közös programok

Mivel szinte mindennaposak a találkozások, kapcsolatunk közvetlen, partneri. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A görögkatolikusság sajátossága a nagycsalád. Törekszünk hangsúlyos értékelést adni ennek a kincsnek.

Szülői Munkaközösség

Óvodánk a korábbiaknál nagyobb mértékben támaszkodik a szülői szervezetre. A köznevelési törvény alapján az óvodai szülői szervezet figyelemmel kíséri a gyermeki jogok érvényesülését, és a pedagógiai munka eredményességét. A szülői szervezet képviselőjét az óvoda igazgatója meghívja minden olyan tárgyalásra, ahol a gyermekek csoportját érintő téma kerül napirendre, és itt a szülői szervezet képviselője tanácskozási joggal részt vehet.

Az óvoda és az egyház kapcsolata

A helyi egyházi személyekkel gyakran találkoznak az a gyermekek az óvodában. A lelki igazgatónk által heti/napi rendszerességgel gyermekeink részesei a hitre nevelésre. Templomlátogatások alkalmával az egyházi ünnepnapjainkat szent liturgián való részvétellel szenteljük meg.

Az intézmény fenntartójával való együttműködés

Óvodánk fenntartója a Nyíregyházi Egyházmegye. Munkakapcsolatunk folyamatos, állandó. Működési feltételeink biztosítását a lehetőségekhez mérten egyeztetések útján érjük el. Cél: a kapcsolat lehetőségeinek folyamatos felülvizsgálatával a fenntartóval, illetve annak munkatársaival való eredményes és hatékony együttműködés kiemelten az alábbi tartalmak vonatkozásában:

- Az intézményi dokumentumokkal szembeni fenntartói elvárások pontosítása
- A beszámoltatás szempontjainak és eljárásrendjének kidolgozása, működtetése
- Adatszolgáltatás rendjének szabályozása
- Partneri igény és elégedettség mérés eljárásrendjének egyeztetése
- Egyéb kapcsolattartási tartalmak

Az óvoda és a fenntartó kapcsolata elsősorban a következő főbb területekre terjed ki:

- Az óvoda Alapító okiratának kialakítása, módosítására
- Pénzügyi-, gazdálkodási tevékenységére, az éves költségvetés jóváhagyása, elfogadása, módosítása
- Óvodánk ellenőrzése gazdálkodási szempontból
- Óvodánk ellenőrzése működési szempontból
- Óvodánk ellenőrzése törvényességi szempontból
- Óvodánk ellenőrzése a szakmai munka eredményessége tekintetében
- Óvodánk ellenőrzése az itt folyó gyermekvédelmi tevékenységre
- Óvodánk ellenőrzése a gyermekbalesetek megelőzése érdekében tett intézkedések tekintetében
- Az óvodában folyó szakmai munka értékelése
- Az SZMSZ jóváhagyása, módosítása
- A Házi rend jóváhagyása, módosítása
- A Pedagógiai Program jóváhagyása

A fenntartóval való kapcsolattartás formái:

- Szóbeli tájékoztatás
- Írásban beszámoló évente egy alkalommal
- Egyeztető tárgyalások és megbeszélések
- Értekezletek
- Fenntartói rendelet és határozatok átvétele azok végrehajtása céljából
- Szükség és igény szerint speciális információszolgáltatás az óvoda pénzügyi-, gazdálkodási-, szakmai tevékenységhez kapcsolódóan
- Működésünkkel és eredményességünkkel kapcsolatos igény és elégedettség mérés évente egy alkalommal

Az **iskolával** való kapcsolattartás célja az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése. Az óvoda-iskola kapcsolatában a kezdeményező általában az óvoda.

Az óvodának arra kell figyelnie, hogy saját szakmaiságát hangsúlyozva segítse elő az átmenetet a gyerekek számára, és ne adja fel elképzeléseit, módszereit, azaz ne próbáljon kisiskolát játszani,

hanem minden eszközzel ragaszkodnia kell saját értékeihez. Az együttműködésnek tehát a kölcsönös megértésen és az intézmények sajátos különálló, cél és feladatmegvalósításán kell nyugodnia. Az iskolának és óvodának azonos az érdeke, az átmeneti időszak problémáinak csökkentésében érdekelt. Az óvoda nevelőtestületének az a feladata, hogy gyermekközpontú és nevelésközpontú szemléletét megtartva saját eredményeivel hasson, az átmenet problémáinak leküzdésére. Az óvodapedagógus és az elsős nevelő együttműködésében a kölcsönös tiszteletnyújtás, a közös érdeklődés, a gyermek iránt érzett felelős gondolkodás legyen a meghatározó.

Kapcsolattartás formái:

- A két igazgató az intézmények életét érintő kérdésekben szinte napi kapcsolatban
- Iskolai nevelő meghívása szülői értekezletre, nyílt napra
- Egymás munkájának megismerése kölcsönös hospitálással
- Volt óvodásaink (elsősök) meghívása egy játszó délelőttre
- Nagycsoportosok betekintése az első osztályba egy-egy órára
- Óvónők meghívása iskolai rendezvényekre (tanévnyitó ünnepség, farsang, mesemondó verseny, Művészeti Gála, ballagás, stb.)
- Szakmai tapasztalatcsere, a gyermekek fejlődésének nyomon követése, utánkövetés
- Közös továbbképzések, lelkigyakorlatok

Az egyházközséggel való kapcsolat

A Programunkban felsorolt görög katolikus ünnepekkor Szent Liturgián veszünk részt. Az elméleti elmélyülésben lelki vezető segíti munkánkat. Ünnepeinkre az egyházközséget minden alkalommal meghívjuk: (pl. Mihály-napi vásár, Betlehemes játék, ballagás) Törekszünk a szoros összetartozás kiépítésére templomunk parókusával, lelkipásztori törekvéseit harmonizáljuk az intézmény életével. 2018-tól az Egyházközségi városi adventi gyertyagyújtáson intézményi szinten veszünk részt, ünnepi műsorral készülve. (COVID-19 járványveszély miatt 2020-ban az óvodásaink nem vettek részt az eseményen.)

Az óvoda és a közművelődési intézmény

A katolikus óvoda úgy tölti be küldetését a világban, ha környezetében nem szigetelődik el, hanem jó kapcsolatot alakít ki intézményekkel: kapcsolatát a környezetben meglévő lehetőségek határozzák meg. Helyi szinten a művelődési ház szervezésében láthatunk évente több bábelőadást. A működő könyvtár jó lehetőséget nyújt már óvodáskorban a könyvekkel való megismerkedésre, a könyvtár

iránti érdeklődésük felkeltésére. A bábelőadások, a kiállítások megtekintése az igényesség, az odafigyelés, a művészi élmények későbbi befogadását nagymértékben tudja elősegíteni.

A kapcsolattartás formái:

- Nagycsoportosok könyvtárlátogatása
- Művelődési Ház által szervezett rendezvényeken való részvétel (kiállítások, előadások)
- Közös rendezvények (Gyermeknap, Majális, stb.)

Az óvoda és a Családsegítő központ keretében működő Gyermekjóléti szolgálat kapcsolatában, közös érdek a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek felkutatása. A gyakori esetmegbeszélések, a gyerekekkel kapcsolatos információk kicserélése, egymás folyamatos tájékoztatása, a szükséges intézkedések, lépések megtétele, a gyermek érdekeit szolgálja.

A kapcsolattartás formái:

- Személyes kapcsolat szükség esetén
- Problémás helyzetek megvitatása
- Írásbeli bejelentés, tájékoztatás

A jelzőrendszer működésének formái a gyermekvédelmi munka címszó alatt található

Óvoda – Orvos - Védőnő

Törekednünk kell a folyamatos kapcsolattartásra. A gyermekek évenkénti szűrővizsgálata, a különböző szervi betegségek felismerése és a szükséges szakemberhez való utalása, kezelése mindannyiunk feladata. A szülői értekezletek alkalmat teremtenek arra, hogy az egészséges életmódról, a gyakori gyermekbetegségekről, egészséges táplálkozásról tájékoztatást kapjanak a szülők.

Kapcsolattartás formái:

- Védőnők havonta végeznek tisztasági vizsgálatot
- Évente minden csoportban szűrővizsgálatot (látás, hallás, súly, magasság, vérnyomás, vizelet stb.)
- Problémák észlelése esetén tájékoztatják a szülőket és bennünket

Az óvoda és pedagógiai szakmai szolgáltatás: (Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet)

A Pedagógiai Intézettel a kapcsolat kölcsönösen jó, rendszeres információnyújtással, tájékoztatással széles körű tevékenységével segíti munkánkat.

Kapcsolattartás formái:

- továbbképzések
- rendezvények
- bemutatók
- előadások
- szakmai napok
- konferenciák

Óvoda és Pedagógiai szakszolgálat:

Együtműködési megállapodás útján a nyírbátori szakszolgálat keretein belül lehetőségünk van logopédiai, pszichológiai, fejlesztőpedagógiai foglalkozásokat igénybe venni. Minden évben számos képesség vizsgálatot is kérünk a szakszolgálattól, melyet lehetőségeinkhez mérten helyben, az óvodában végeznek el.

Kapcsolattartás formái:

- Személyes kapcsolattartás
- Írásos megkeresés
- Előadások

Kapcsolattartás más óvodákkal: (A nevelési-oktatási intézmények közötti új horizontális kapcsolatok és azok ápolása)

Felgyorsult világunk változásainak követése nagy kihívás az élet minden területén. Versenyképes minőséget a nevelés-oktatás területén is csak úgy lehet létrehozni ha „naprakészek vagyunk”, követjük szakterületünk változásait. A legújabb ismeretek, információk megléte azonban nem elegendő. A lehető leggyorsabban alkalmazni is kell azokat, azonban, csak akkor vagyunk képesek felhasználni, ha a neveléstudomány, benne az óvodapedagógia szakterületünket jól ismerjük, naprakész információink vannak. Csupán a konkrét, friss értékelési adatok és elemzések birtokában dönthetünk jól arról, mely területeken, milyen változások szolgálnák a jobbítást, a hatékonyság növelését. Mindezek háttérében meghatározó tényezőként ott áll szervezetünk saját küldetése, jövőképe.

Rohanó világunkban azonban egyre kevesebb időnk van (s még kevesebb lesz) a változások követésére, a kutatási eredmények kipróbálására és beillesztésére a gyakorlatba. Hosszú időbe telik a beválás, a hatékonyság elemzése is. Ezért kapnak egyre nagyobb szerepet az egymástól való tanu-

lás módszerei életünk szinte minden területén. A horizontális tanulás talán legfontosabb jellemzője ugyanis az, hogy bevált gyakorlatokat közvetít.

Szervezetünk csak akkor lehet tanuló szervezet, ha a horizontális tanulás módjait ismerjük és alkalmazzuk. Szükséges feltétel tehát, hogy a minőség iránt elkötelezett vezetésnek az óvodapedagógusok is elkötelezettjei legyenek, azaz a folyamatos fejlesztés, az állandó jobbítás szervezeti filozófiáját vallják.

Ennek meghatározó szervezeti jellemzői

- Ciklikus értékelési rendszerrel kövessük saját működési gyakorlatunkat
- A teljes szervezet a jobbítás, a fejlesztés elkötelezettje legyen,

Azaz, a minőségirányítási rendszer (tudatos vagy ösztönös) működése elengedhetetlen feltétele a horizontális tanulásnak.

Horizontális tanulás: a tanulás olyan módja, ahol a gyakorlatban keletkező tudás partneri cseréje, egyenrangú felek közötti elosztása történik.

Legfontosabb céljaink:

- Saját pedagógiai rendszerünk folyamatos jobbítása
- A szakmai együttműködés lehetőségeinek felkutatása
- A már bevált pedagógiai gyakorlatok (intézményi jó gyakorlatok) megismerése

Előnyei:

- Elsődleges cél mindig a saját szervezetünk működésének jobbítása marad
- Nyitott, rugalmas, egymásra figyelő kommunikációt feltételez
- Időt, energiát, pénzt takaríthatunk meg: jól működő gyakorlatokat közvetít
- Saját szervezetünk működésének elemzésére készlet, hisz ez az alapja a megismert új gyakorlatok adaptálásának
- Az adaptált gyakorlat külső „benchmark” (összehasonlítási, mérési alap) lehet
- Egymást támogató fejlesztési rendszerek jöhetnek létre

Megvalósítási feladatok:

- Hospitálási rendszer működtetése az egyes csoportok között, valamint óvodánk és az Egyházmegye óvodái között
- A hospitálásokkal kapcsolatos adminisztratív és gyakorlati feladatok: szervezés, látogatók fogadása, adminisztráció

- Műhely működtetése: műhelymunka során használandó módszerek és eljárások, a műhelymunka dokumentálása – közös összegzések – saját intézményben vagy csoportban felhasználható tapasztalatok
- Részvétel szervezése és egyéb igény szerinti lehetőségek

KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE

A sajátos nevelési igényű gyermekek befogadása integrált nevelése és fejlesztése

Az óvoda alapító okiratába foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel.

Az intézmény azon sajátos nevelési igényű, különleges bánásmódot igénylő gyermek ellátását vállalja, akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján:

- enyhe értelmi fogyatékos,
- hallási fogyatékos,
- a fejlődés egyéb pszichés zavarával küzdő és
- autizmus spektrum zavarral küzdő (közülük az, aki integrációban a többi gyermekkel együtt nevelhető és ép intellektusú) gyermekek. Az intézmény ezen gyermekek fejlesztéséről integrált keretek között, valamint gyógypedagógus közreműködésével gondoskodik.

A fejlesztéshez szükséges személyi és tárgyi feltételeket biztosítjuk.

Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek az, a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján:

Érzékszervi, értelmi vagy, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás szabályozási zavarral) küzd.

Célunk:

- A SNI gyermek családi nevelésének, a közösségbe való beilleszkedésének elősegítése.
- A fogyatékos gyermek/ek egyéni sajátosságainak megfelelő, harmonikus személyiség fejlődése.
- A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyerekek között személyiségük különbözősége.

- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük, és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.
- Felkészítés iskolai tanulmányokra.

A fejlesztés célja:

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

- a) Az érzékszervi, értelmi vagy több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékoságból, autizmus spektrum zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával,
- b) Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- c) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- d) Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- e) Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

Alapelvünk:

- A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön.
- Valljuk, hogy nem a közösségből kiszakítva, hanem a többi gyermek között, párhuzamos tevékenységként kezdeményezett fejlesztőjáték a legeredményesebb formája a fejlesztésnek.
- Gyermekközösségbe csakis olyan sajátos nevelési igényű gyermekek integrálhatók, akik a többiekkel együtt nevelhetők.
- Szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése

Az elmúlt 15 évben testi, érzékszervi fogyatékosággal bíró gyermek 4 fő volt, viszont az érzelmi zavarokkal küszködő gyermekek száma egyre nő. Feltételezhető, hogy a magatartási, beilleszkedési problémákkal küszködő gyermekek zömének családi háttérében, létbizonytalanságban keresendő a probléma gyökere.

A sajátos nevelési igényű gyermek iránti elvárást, fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg. Terhelhetőségét biológiai állapota befolyásolja. A fogyatékos gyermek egyes területen kiemelkedő teljesítményre is képes lehet. Ennek felismerése és gondozása, kiemelt fele-

datot jelent. Az óvodai nevelés folyamán arra törekszünk, hogy mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.

Természetesen, ha bármilyen fogyatékkal bíró gyermek kerül az óvodába, integráltan, a megfelelő feltételek megteremtése mellett, szakember véleményével egyeztetve vagy segítségével oldjuk meg a differenciált fejlesztését.

Az intézmény feladata:

- Személyi feltételek biztosítása
- Tárgyi feltételek biztosítása
- A fejlődést elősegítő kiegyensúlyozott légkör megteremtése
- Az integrált nevelés megköveteli a csoporttársak részéről a másság elfogadását, empátia, tolerancia

Az óvodapedagógus:

- egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

Óvodánk:

- a) pedagógiai programjának kiegészítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- b) külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- c) az óvoda igazgatója támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.
- d) kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával

A habilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakkép-

zettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, terapeuta együttműködése szükséges.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a foglalkozásokhoz, önmagához mért fejlődése tekinthető.

Az óvodáskor végére, a sérülés arányában a sajátos nevelési igényű gyermeket is eljuttatjuk az óvodai nevelés általános célkitűzéseiben megfogalmazott minimális szintre: alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködés.

Feltételrendszer

Tárgyi feltételek

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértő és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz.

SNI gyermek nevelésével foglalkozó óvodában, illetve óvodai csoportban a gyermek biztonságos mozgását, megfelelő fejlődést elősegítő- sok esetben nélkülözhetetlen- eszközök a gyerekek különbözősége szerint időről időre megváltoznak, Minden esetben a gyermeksérülés specifikuma határozza meg a tárgyi feltételeket.

Személyi feltételek

Az integrált csoportban dolgozók értékrendje olyan morális érzelmi normákat kell képviselnie, amely követendő példa lehet a gyermekközösség és felnőttek számára.

Az óvodapedagógusok és a kisegítő személyzet munkája a gyermek sérülésének megfelelően képzett szakember (orvos, gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, gyógytornász stb.) segítségével végzett pedagógiai munka mellett érheti el a fentiekben leírt fejlettségi szintet.

A SNI gyermek szakértő bizottság által meghatározott habilitációs, rehabilitációs óráit fejlesztését, terápiáját sérülés specifikusan képzett szakember látja el.

A nevelési folyamat tartalma

Legyen szó bármilyen fogyatékosyságról minden esetben be kell tartanunk néhány elvet. Az akaraterő, az alkalmazkodó készség, az együttműködés, az önállóságra nevelés terén a gyerekeknek minden esetben csak annyi segítséget adhatunk, amennyi továbblépése szempontjából szükséges. Élet-

vitelüket a rendszeresség kell, hogy jellemezze. Terhelhetőségüket meghatározza a sérülésük mértéke. Mindig elegendő időt kell hagyni a begyakorlásra. Atervszerű nevelésben a játékoság elvét is szem előtt kell tartanunk, hiszen legfőbb tevékenységük a játék. Tervezni konkrét esetre egyénre szabottan, rövidtávra lehet. Kiemelt jelentőségű a családdal való és a speciális szakemberekkel való együttműködés.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének irányelve azt a célt szolgálja, hogy a nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek.

Biztosítja, hogy:

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs célú foglalkozások programjai váljanak az óvodák nevelési programjainak tartalmi elemeivé.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során. A sérült és az ép gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadók, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt. Speciális nevelési szükségleteik ki-elégítésében pedagógiai többlétszolgáltatásokat kell nyújtani. Az óvoda prevenciós feladata nagyfokú a tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztésében, a problémák korai felismerésében és megelőzésében.

Enyhe értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

Külön óvodai csoport létesítése kizárólag az 5. életévét betöltött – óvodai nevelésre kötelezett – és a komplex – gyógypedagógiai, pedagógiai, pszichológiai és orvosi – vizsgálat diagnózisa alapján

egyértelműen az enyhén értelmi fogyatékos övezetbe sorolt gyermekek számára abban az esetben lehet szakmailag indokolt, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget a gyermek vélhetően csak a speciális nevelés keretében biztosított, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés mellett éri el.

A fogyatékoság mértékétől függően a legtöbb óvodai tevékenységbe tudatosan bevonhatjuk őket, de természetesen szükséges számukra az egyéni foglalkoztatás is.

A zene, a ritmus minden gyerekhez közel áll, énekes játékok közben több képességük együtt fejlődik: beszéd, mozgás, zenei képességek stb. A mozgásos játékok gyakorisága nagy jelentőségű, egyszerű szabályok alkalmazásával a szabálytudat erősítése.

Gondot kell fordítanunk a manuális képességek fejlődésére, ennek komoly szerepe van az iskola-érettség megállapításánál. Az egyéni szintjükhöz kell igazítanunk a matematika képességek fejlesztésére. Tapasztalataik, ismereteik jóval nehezebben rögzülnek, mint ép társaiké, ezért alkalmat kell biztosítanunk a megfelelő számú ismételésre.

Hallási fogyatékos gyermek

A súlyos fokban hallássérült – siket- és a kevésbé súlyosan vagy közepes fokban hallássérült – nagyothalló- gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt- az állapot fennmaradása esetén- bizonyos esetekben teljesen elmarad, vagy erősen sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia. Az előzőek miatt korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, melynek következtében módosul a gyermek megismerő tevékenysége, esetenként egész személyisége megváltozik.

Megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a súlyosan hallássérült szülők gyermekeire, akik nagy része használja a jelnyelvet vagy annak elemeit, mint kifejezőeszközt.

A kevésbé súlyos- vagy közepes fokban hallássérült (nagyothalló) és a korai életkorban cochlea implantált kisgyermekek képessé válhatnak a hallásra épített kommunikációra.

A hallássérült gyermekek nevelésének központi feladata, a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. Az eredményességet meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van. Egyénenként is nagymértékben függ a beszéd kialakulását befolyásoló egyéb tényezőktől. Pl. Kognitív és pszichés állapot, szociokulturális környezet.

Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az egész napos óvodai tevékenységekben megjelenik, minden a szocializációt hatékonyan segítő munka jellegű tevékenységekbe be vonjuk a hallássérült gyermeket.

Fejlesztés feladatai:

- A súlyos fokban hallássérült- siket- gyermekek (a beszédterületben mért hallásvesztés 90 dB vagy nagyobb) óvodás életkorban történő fejlesztési feladata a nyelvi kommunikáció rendszerében a hallás és a beszédértés fejlesztése, a hangos beszéd aktív használatának építése, a grafomotoros készségfejlesztés és a diszfázia-prevenció.
 - Törekednünk kell arra, hogy a súlyos fokban hallássérült kisgyermek hangmegnyilvánulásával, majd beszéddel hívja fel magára a figyelmet, közölje kívánságait. Igyekeznünk kell a gyermek közölnivalóját, kommunikációs próbálkozásait megérteni.
 - Kifejező beszéd fejlesztése indirekt légző- és artikulációs mozgásügyesítő gyakorlatokkal, majd legkésőbb nagycsoporttól a kiejtési hibák javítása.
 - Átfogó feladatunk mely az egész óvodai nevelés időtartalmát magába foglalja a kognitív funkciók, az érzelmi élet fejlesztése, fontos az alapvető önkiszolgálási technikák elsajátíttatása, az aktív nyelvhasználat építése.
 - Auditív figyelem fejlesztése a hallásfejlődés egyes szintjein.
 - Fejlesztünk kell a beszédértést, szókincset, szájról olvasási készséget. Hétköznapi helyzetek, utasítások auditív úton történő megértése kezdetben vizuális megerősítéssel, majd a vizuális megerősítés fokozatos csökkentésével.
 - Főként a magánhangzók esetében törekedni kell a beszédérthetőségnek a kialakítására.
 - Ismerjék fel és értsék a hozzájuk intézett leggyakoribb kérdéseket, közléseket, mely a nyelvi kommunikációs megalapozása miatt nagyon fontos. Aktív és passzív szókincs folyamatos bővítése, nyelvtani szerkezetek használatával.
 - Rajzos napló, későbbiekben naptár használata, idői ismeretek alakítása.
 - Együttműködési készség fokozása, figyelem tartósságának növelése, feladattudat, feladattartás fejlesztése.
 - Grafomotoros készség, ábrázolási tevékenység fejlesztése.
-
- A nagyothalló gyermek beszédterületben mért hallásvesztése 30-45 dB közötti, középsúlyos esetben 45-65 dB közötti, súlyos esetben 65-90 dB közötti hallásvesztést mutat. Beszédfejlődésük késve általában spontán, esetenként speciális segítséggel indul meg.
 - Fejlesztésében törekednünk kell a nyelvi kommunikáció megindítására, a szókincsfejlesztésre, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építésére, a beszédérthetőség folyamatos javítására.
 - A gyermeket körülvevő környezet a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása fontos eleme a hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele.

- A családi szociális háttért kapcsoljuk be az intézmény életébe az eredményes kommunikáció-fejlesztés miatt.

- A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott hallássérült gyermeknél fizikai értelemben közel ép hallás mérhető. Beszédértésük, hangzó beszéd produkciójuk fejlődése hasonlóságot mutat a hallók beszédfejlődésével.

- Fejlődési ütemük függ a műtét időpontjától, fejleszthetőségük a család aktív együttműködésétől.

- Fejlesztésük színtere az ép hallásúak környezetében van, teljesítményüket befolyásolja az intellektusuk, az esetleges pszichés fejlődés zavara, a családi háttér, a speciális pedagógiai megsegítés.

- A halmozottan fogyatékos hallássérült óvodás korú gyermek esetében a hallás különböző mértékű csökkenésén kívül más fogyatékoság súlyosbítja a fejlesztés lehetőségét. Fejlesztésüket eredményesen egyéni vagy kiscsoportos formában lehet megvalósítani.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot hátterében az idegrendszer fejlődési zavara áll. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil. Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülés-specifikus fejlesztésre minden érintett gyermeknek joga és szüksége van. Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya, vagy megkésett fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. Az alapvető problémák közé tartozhat a nyelvhasználat színvonalától függetlenül, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek lehető legkorábbi diagnózist követő habilitációs terápiája megelőzheti egyes tünetek kialakulását, enyhítheti a fejlődés devianciáját. Ennek eredmé-

nyeként a nem beszélő, vagy megkésett beszédfejlődésű gyermek (ha mentális szintje megengedi) óvodába lépéskor már rendelkezhet korlátozott mennyiségű, de célszerűen használt augmentált – vizuálisan segített – kommunikációs eszköztárral. A gyermek a szociális interakció csecsemőkori fejlődési szintjének megfelelő egyes képességeket segítséggel használhat, és a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési helyzetekben, illetve környezetében az egyéni fejlesztéshez szükséges viselkedéselemekkel képességeitől függően rendelkezhet.

A korai speciális terápia hiányában ezek lesznek az óvodai fejlesztés fő céljai, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata. Ennek érdekében az óvodai nevelés, illetve ideálisan a szülőkkel való együttműködés eredményeképpen az egész ébren töltött idő – különösen a természetes élethelyzetek – használandóak a fejlesztésre. Az óvodai fejlesztés alapja minden esetben pszichológiai képességmérés. A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik, speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva. A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával küzdő gyermek

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erőbben ingadozik, nyugtalanabbak.

Célunk:

A kommunikáció azon fokának elérése, amelynek során a gyermek kölcsönös interakcióba kerülhet környezetével.

Figyelmet kell fordítanunk, hogy a tevékenységet meghatározó állandó kereteket alkalmazzunk, szabályokat kiemeljük, valamint a pozitív visszajelzést nyújtunk, a sikeres teljesítés a teljesítmények megerősítését, a dicsérettel visszacsatoljuk.

Intenzív, jól strukturált és a meglévő töredékkészségek használata, az egyéni motiváció megteremtése, speciális módszerek alkalmazása szakember segítségével.

A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késlelteti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladatunk a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása a tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával.

A fejlesztés a szülő aktív bevonásával, szakmai team munkában történjen. Fontos feladatunk, hogy megelőzzük a teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket. Pozitív énkép és önértékelés alakítása, a tanulás iránti motiváció és kudarctűrő képesség növelése. A társadalmi együttélés szabályainak követése és önállóságra nevelés fejlesztése.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan ellenőrizni kell, az ütemezési fázis befejezését követően. A fejlesztés további menetét amennyiben szükséges erre alapozva kell újra meghatározni.

A Beilleszkedési, tanulási és magatartászavarral küzdő gyermek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvényi definíció szerint „az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek”. A gyermekek fejlesztését szakemberek és az óvodapedagógusok végzik. A fejlesztő tevékenységek beépülnek a napi tevékenységekbe. Az óvodapedagógus feladata, hogy a szakvéleménybe foglaltak iránymutatásával tervezi a fejlesztő munkáját, együttműködik a gyermeket ellátó más szakemberekkel, folyamatosan tájékoztatja a szülőket a gyermek fejlődéséről, vezeti a szükséges dokumentációt.

Tehetséges gyermek nevelése:

Olyan érzelmi biztonságot nyújtó légkör szükséges a tehetség erős oldalának a fejlesztéséhez, melyben a gyermek el mer indulni, kereshet, kutathat, tapasztalhat olyan dolgokat, amelyek tágitják világképét.

Minél több lehetőséget nyújtsunk számukra, amelyekből tanulhat. Mutassunk lelkesedést az őket érdeklődő dolgok iránt, mert ezzel is erősítjük a képességeik kibontakozását.

A tehetségnevelés/tehetségfejlesztés/tehetséggondozás a tehetség felismerésével, azonosításával kezdődik. A pedagógusoknak és a családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetség-ígéretes gyermeket sejtet:

- a kivételes tehetségek jellemzői: megszállottság, fokozott kritikai érzék, állandó önelégedetlenség
- a valamilyen területen kiemelkedő gyermekek teljesítményei nem mindig jók, munkavégzésük, fejlődésük nem egyenletes, és gyakran nem vesznek részt a „munkában”

A **tehetségfejlesztés módjai** közül óvodánkban elsősorban a gazdagítás –dúsítás módszerét alkalmazzuk. A tehetségígéretes gyerekek társaikkal együtt vesznek részt a különböző tevékenységekben, azonban a nap bizonyos idejében az óvodapedagógusok által differenciált „gondozásban” részesülnek. Minden esetben felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy tehetség ígéretes gyermekeiket milyen óvodán kívüli tehetséggondozó intézményekbe célszerű az óvodai nevelési időn túl is fejleszteni.

A pedagógus, aki ismeri a gyermek képességeit, az adott területen változatosabb, magasabb szintű feladatokat ad számára. Óvodánk a kiegyensúlyozott légkörével felszínre hozza a többre képes gyermekek adottságait, képességeit.

Módszereink:

- Felismerés
- Differenciálás

Tevékenységeink:

- Mozgásfejlesztés: heti rendszerességgel tornaszobában való foglalkozás
- Zenei képességfejlesztés
- Kreatív műhely: kiállítások

Különleges bánásmódot igénylők még:

- a nemzetiséghez tartozók

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

- Gyermkeink szociokulturális háttere eltérő. Munkánk tervezésénél figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyereket nevelő, esetleg egyszülős, vagy nevelő szülők által nevelt családokét.
- Felelősségünk különösen nagy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében és fejlesztésében. A hátrányos helyzet esetenként a **gyermek veszélyeztetettségét** is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.
- **Feladatunk** az óvoda világát nehezen elfogadó, illetve együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való - együttműködésre készítő - **kapcsolattartás**.

A hátrányos helyzet leggyakoribb okai

- A család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje
- A család lakhelye és környezete
- A gyermek és/vagy szülő egészségi állapota
- A családtagok száma

Környezeti okok lehetnek

- Sokgyermekes család: 3 vagy több gyermek
- Szűkös lakásvizonyok: a család magas létszáma, több generáció együttélése
- Szülők iskolázatlansága
- Nevelési hiányosságok: kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, helytelen bánásmód (brutális), érzelmi sivárság, közömbösség, könnyelmű, felelőtlen életvitel, bűnöző családi háttér
- Negatív hatású baráti kör

Anyagi okok lehetnek

- Munkanélküliség
- Létminimum alatti 1 főre jutó jövedelem
- A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen
- A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik

Egészségügyi okok

- Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság
- mozgáskorlátozottság
- érzékszervi károsodás (látás, hallás...)
- szervi rendellenesség
- Tartós betegség
- Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek)
- Higiénés hiányosságok

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

- Anyagi támogatás lehetőségeinek kiaknázása
- Az önművelés igényének kialakítása
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- Praktikus ismeretek elsajátíttatása
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakításának segítése: tanácsadás, külső segítség felajánlása
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés
- A mozgás és sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás - és feladatmegoldó képességet, az egészséget értéknek tekintő gondozásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére

- Differenciált fejlesztés.
- Egészségnevelés
- A sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése
- Interkulturális ismeretnyújtás: Pl. életvezetés, cigány irodalom, a cigányság története
- Tehetségígéretes gyermekek felkészítése
- Felzárkóztató foglalkozás a valamilyen területen lemaradóknak
- Igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt
- A családi életre nevelés tanítása: tanácsadás, külső segítség felajánlása
- Mozgáslehetőség biztosítása
- Kulturális rendezvények csoportos látogatása.

Szülőknek felajánlott segítség

- Fórum – Neveléssel, életvitellel kapcsolatos tanácsadás
- Közös programokon történő részvételi lehetőség az óvodában: nyílt napok, alkotó délutánok, családi napok, stb.
- Felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről a szülői értekezleten, családi beszélgetéseken (fogadó órákon), a gyermekvédelmi megbízott által szóban, valamint írásos tájékoztatón keresztül

Anyagi támogatás lehetősége:

- étkezési hozzájárulás (rendszeres gyermekvédelmi támogatás, fenntartói kedvezmények)
- „ruhavásár”

ÓVODÁNK SAJÁTOS FELADATAI

1. *Inkluzív pedagógia – Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással – a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések*
2. *Gyermekvédelmi munka*
3. *Hátrányos és cigány származású gyermekek felzárkóztatására irányuló feladatok*
4. *Az óvoda speciális szolgáltatásai*

Inkluzív pedagógia – Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással – a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

„A gyermeknek joga van ahhoz, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, valamint önálló életvitelének megteremtéséhez.” /Gyvt 6.§ (2)

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása **nevelési alapelveinkben és értékeinkben** rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell

□ a teljesítmények értékelése során

- az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- gyermeki jogok gyakorlása során
- az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járó juttatások, illetőleg a nevelési-oktatási intézmény mérlegelése alapján adható juttatások)
- az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson
- érvényesíteni kell az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során
- a gyermek csoportban való elhelyezése során
- szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben részesüljön
- megfelelő számú szülői igény esetén nemzetiségi nevelésben részesüljön

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:

A szociálisan hátrányban lévő gyermekek tekintetében a pedagógusok differenciált foglalkozás keretében csökkentik a hátrányból fakadó esetleges lemaradást, a gyermek fejlődési üteméhez igazodva.

Ennek keretében a nevelési feladatok körében megvalósul:

- a gyermekeket megillető jogok érvényesülése az óvodán belül, szükség esetén védő - óvó intézkedésekre javaslatot teszünk
- a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába járásának elősegítése
- a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való fokozott törődés
- törekedni a szociokulturálisan veszélyeztetett gyermekek felzárkóztatására
- új óvodások befogadásának elősegítése, beilleszkedésük zökkenő mentessé tétele
- gyermekek és a családok minél jobb megismerése
- egészségnevelés;
- sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése;
- mozgáslehetőség biztosítása;
- felmérni a problémákat, a veszélyeztetettség okozta tüneteket, okokat felismerni és ha szükséges szakember segítségét kérni
- folyamatos kapcsolattartás az óvónőkkel az esetleges változásokról, fellépő veszélyekről;
- a felzárkóztatás megszervezése a valamilyen területen lemaradóknak;
- differenciált fejlesztés;
- tehetségígéretes gyermekek felkészítése;
- kulturális rendezvények csoportos látogatása;
- igény szerint ügyelet biztosítása;
- közreműködés az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében, a nehéz helyzetben levő családok anyagi formában is történő támogatása (pl. étkezési hozzájárulás, ruhaakciók stb.);
- a gyermekvédelmi felelős szükség szerinti részvétele a családlátogatáson;
- szakemberek bevonása annak érdekében, hogy segítsük megoldani a családok nevelési problémáit; a családi életre nevelés tanítása: tanácsadás, külső segítség felajánlása; Szükség esetén a gyermekvédelmi feladatok ellátásával megbízott óvodapedagógus tájékoztatja a szociálisan hátrányos körülmények között élő szülőket arról, hogy mely szervtől kaphatnak részletes felvilágosítást a lehetséges szociális juttatásokról

Pedagógiai tevékenységek:

Rendszeres családlátogatások, szülői értekezletek, fogadó órák szervezése. Szülői fórum szervezése, igény szerinti tanácsadás, működő szervezetekről, szolgáltatásokról, azok elérhetőségéről tájékoztatás a szülők részére. A gyermekvédelmi felelős részvétele egy-egy szülői értekezleten, ahol ismerteti a szülőkkel a Gyermekvédelmi Törvény néhány fejezetét; a támogatások lehetséges formáit, ill. igénybevételük lehetőségeit. A csoportnaplókban (oviKRÉTA) egyénre szóló tervezés nyomon követése. Segítségadás új és pályakezdő kollégák részére a gyermekvédelmi munkához. Kapcsolatfelvétel a Gyermekjóléti Szolgálattal veszélyeztetettség esetén, esetmegbeszéléseken való részvétel. Jó kapcsolat kiépítése a helyi gyermekvédelem rendszerében érintett szervekkel, személyekkel (Pedagógiai Szakszolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat, védőnők, gyermekorvos, logopédus, szükség esetén gyámügyi előadó, rendőrség, jegyző)

GYERMEKVÉDELMI MUNKA

Az óvoda a gyermekek 3 éves korától ellátja a Gyermekek védelméről és a Gyámügyi igazgatásról szóló 1997. XXXI. törvényben meghatározottakat.

• Napjainkban sajnos egyre több az anyagi, környezeti, egészségi, magatartási negatív hatásokból eredő hátrányos helyzetű gyerek, melyek sokszor halmozottan jelentkeznek.

Nagyobb hangsúlyt óvodánkban a szociálisan hátrányos helyzetű gyerekekkel való törődésre kell fektetnünk, hiszen ez a leggyakoribb oka a hátrányos helyzetnek.

Elsődleges feladatunk, hogy **érzelmi biztonságot** (nyugalmat, szeretetet, megfelelő eszközöket, bizalmat, törődést) nyújtsunk, mert ez a személyiségfejlesztés elsődleges és legfőbb záloga.

Célunk:

- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése
- Hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára

Célunk eléréséhez fontos, hogy ismerjük a gyerekek családi hátterét, a gyermek képesség szintjét, annak hiányait vagy esetleg zavarait.

Fel kell tárnunk a különbözőség okait, s lehetőséget kell találnunk a kompenzálásra. Az általános elvárások közül – tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség – kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában. Minden gyermeknek esélyt kell adni az önmagához viszonyított fejlődésre és a hiányok pótlására.

Migráns gyermekeinek nevelése során biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét. A gyermekek fejlődésének elősegítését eredményesebbé teheti az óvoda és a szülő együtt nevelő tevékenységén túl az érintett szakemberek bevonása.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legálább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Gyermekevédelem

Az egyéni sorsokkal való törődés, a családgondozás, az elesettek segítése kiemelten jelenik meg programunkban.

Ennek a munkának a szükségessége, hagyománya kötelez bennünket, valamint az a tény, hogy a társadalmi változások hatására növekszik a hátrányos helyzetű gyermekek száma.

Személyes törődéssel és fejlesztéssel igyekszünk a gyermekek fejlődését elősegíteni. A nevelés során biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Célunk:

- A veszélyeztetettség, hátrányos helyzet korai felismerése, okainak feltárása.
- A gyermekek jogainak érvényesítése, személyiség fejlődésének elősegítése, nevelése, gondozása, ellátása, erkölcsi anyagi érdekvédelme a rendelkezésünkre álló pedagógiai, szociális és jogi eszközökkel.
- Feltárni évenként, csoportonként azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink családi helyzetét hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik.
- A gyermekek biztonságérzetének kialakítása, megszilárdítása.

Feladatunk:

- A gyermek személyiségi jogainak tiszteletben tartása.
- Az egyéni bánásmódot, a családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítését, a tapintatos egyéni, személyes kapcsolattartást, alapvető nevelési módszerünknek kell tekintenünk.
- Felvilágosító, tájékoztató programok szervezése.
- A gyermekeket az óvodában ne érje hátrányos megkülönböztetés, zaklatás, megalázás, megfélemlítés, erre fordítsunk különös figyelmet.
- Fokozott figyelmet fordítunk az ételallergiás, SNI-s, valamint halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre.
- Bántalmazás, erőszak jeleinek, nyomainak felismerése után a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálatához fordulunk az ügy megfelelő kezelése és az orvoslás érdekében.
- A szülővel való közvetlen partneri viszony kialakítására törekszünk, személyes törődéssel és fejlesztéssel.

Fő feladatunk a gyermekvédelmi munka terén a megelőző, prevenció segítségnyújtás. A megértés, a humánus és szeretetpótló viselkedési norma alapvető munkánk során, mely minden óvodapedagógus fő feladatköre. Alapvető követelmény, hogy minden gyermek számára biztosítjuk a fejlődésükhöz szükséges feltételeket, lehetőségeket úgy, hogy azokat a hátrányokat, amelyek születésénél, családi, vagyoni helyzeténél vagy bármely oknál fogva fennállnak leküzdhessek.

A gyermekvédelmi munka koordinálást az gyermekvédelmi felelős és az intézmény igazgatója látják el.

Gyermekvédelmi feladatok:

Az óvodapedagógus alapvető feladata, hogy maximálisan biztosítsa a gyermek alapvető szükségletét, az érzelmi biztonságot. Az általános elvárások közül kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógus nevelőfejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában. A gyermeki és szülői jogok és kötelezettségek bemutatása, érvényesítésének módjaival való megismertetése, betartatása. A gyermek személyiségének és körülményeinek megismerése, pedagógiai eszközökkel a káros hatások, veszélyeztető tényezők ellensúlyozása, enyhítése, kiküszöbölése. Személyi, tárgyi feltételek biztosításával a prevenció erősítése. A nevelőtestület a gyermekvédelmi felelőssel összhangban, egységes szempontok alapján végezze a felderítő munkát, a problémának megfelelően járjon el, készüljön fel a társadalmi változásokból adódó újabb problémák kezelésére. Családokkal bizalmas, együttnevelő kapcsolat kialakítása, pedagógiai tapintattal, megfelelő diszkrécióval együttműködés a gyermek érdekében.

Az igazgató feladata:

Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodán belül. Nyilvántartja a csoportban dolgozó óvodapedagógusokkal a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű, ezen belül a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket, feljegyzi a nyilvántartásába a gyermekeket, a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményességét. Folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve megszüntetés okait. A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi felelőssel a gyermekvédelmi tervet az adott évre. A nevelési év elején tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi tevékenységről, fogadóórájáról, arról, hogy probléma esetén milyen gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel. Szükség esetén egyeztet a gyermekjóléti szolgálattal.

A gyermekvédelmi munkát elősegítő feladatok:

- Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, rendszeres óvodába járását.
- Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén javaslatot tenni az óvó-védő intézkedésekre.
- A gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismerni.

- A problémákat, hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismerni, és ha szükséges szakember segítségét kérni.
- A felzárkóztatás megszervezése, a tehetséggondozás elősegítése.
- Figyelemmel kísérni a rendszeres óvodalátogatást, jelezni az igazolatlan hiányzást.
- Minden rendelkezésre álló eszközzel segíteni a gyermek családban történő felnevelését.
- A prevenció minden gyermekre történő kiterjesztése.

Az igazgató kapcsolattartási lehetőségei a következő intézményekkel:

- Jegyző
- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
- Védőnő
- Gyámhivatal
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
- Házi orvos
- Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- Rendőrség
- Egyházak közszeg

Halmazottan hátrányos helyzetű

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A gyermek hátrányos helyzetére utaló jelek:

- A család csekély bevétellel, alacsony jövedelemmel rendelkezik, melynek nagy része vagy akár teljes egésze segély, nyugdíj, vagy ezekkel egy kategória alá eső bevétel, továbbá alkalmi munka után járó jövedelem.
- Szűkös lakáskörülmények, kis alapterületű lakásban több személy él együtt, így kevés az egy főre jutó alapterület.
- Egészségtelen lakhatási feltételek – vizes, salétromos falak, nagy páratartalom, alagsori lakás, szuterén.

- A szülők alacsony iskolai végzettsége – csak általános iskolai, vagy olyan, érettségit nem igénylő szakképzettség, amelynek nincs munkaerő-piaci értéke.
- Deviáns környezet szocializációs ártalmai – alkoholizmus, drogfüggőség, játékszenvedély.
- Család hiánya – állami gondoskodásba vett, illetve onnan kikerült gyermekek, egyszülős család, elvált szülők.
- A beteg vagy korlátozott képességű szülők, akik fizikailag nem képesek gyermekük megfelelő ellátására, gondozására.

Veszélyeztetettség: olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Az óvoda igazgatója köteles

- Jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál,
- Hatósági eljárást kezdeményezi a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

A gyermek veszélyeztetettségére utaló jelek:

- Fizikai bántalmazás
- A gyermek szexuális zaklatása
- Szülői felügyelet hiánya
- Elhanyagoló szülői magatartás
- Hajléktalanság, rendkívül rossz lakáskörülmények
- Pszichés bántalmazás
- Éhezés, nem megfelelő táplálkozás
- Indokolatlan hiányzás az óvodából
- Minimális jövedelmi viszonyok

Feladataink:

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodába járó gyermekek szociális, szociokulturális családi hátterének megismerése
- Szükség szerint környezettanulmány végzése

- Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett helyzet jelzése a gyermekvédelmi felelősnek
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése
- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése a gyermekvédelmi felelősnek.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Szükség szerint családgondozó, védőnő segítségének igénybevétele
- Nyilvántartás vezetése
- Beszámoló készítése félévente

Az igazgató feladatai:

- A gyermekvédelmi tevékenységhez a feltételek biztosítása: gyermekvédelmi felelős megbízása, feladatok, kompetenciák kijelölése nevelőtestületi szinten
- Bizalom elvű kapcsolat kiépítése a családokkal
- A törvények és rendeletek naprakész ismerete, a munka hozzáigazítása
- Veszélyeztetettség esetén a Gyermekjóléti Szolgálat tájékoztatása
- Közreműködés étkezési kedvezmények meghatározásában a törvényi jogszabályoknak és az önkormányzati rendeletnek megfelelően. Ezek dokumentálása.
- Óvodáztatási támogatással kapcsolatos feladatok ellátása

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő családok segítésének lehetőségei:

- Tájékoztatás az igénybe vehető segélyekről, támogatási lehetőségekről
- Kedvezményes étkezési térítési díj biztosítása:
 - o A törvényi rendelkezéseknek megfelelően normatív állami támogatás
 - o Az önkormányzat tandíj és térítési díj rendeletének megfelelően az igazolt jövedelem alapján
- A szülők által ajándékozásra behozott gyermekruhák, játékok elajándékozása a rászoruló családoknak.
- Az egyház helyi szervezeteinek segítségnyújtása.

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében az óvoda köteles együttműködni:

- Az óvoda orvosával, védőnőjével

- A gyámügyi hivatallal
- A Gyermekjóléti Szolgálattal
- Jegyzővel

Várható eredmények:

- Csökken a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek száma
- Minden rászoruló időben megkapja a segítséget
- A szülők bátran fordulnak az óvónőkhöz és a vezetéshez gondjaikkal
- Anyagi okok miatt egyetlen gyermek sem marad ki az óvodából
- A segítő szervezetekkel hatékony együttműködés alakul ki.

Mindenekelőtt azonban a legfontosabb feladatnak a prevenciót tartjuk. Különös gonddal készítjük elő a gyermekek iskolába lépését.

Óvodánkban elvárás minden dolgozótól, hogy

- Megfelelő szakmai felkészültséggel
- Jó kapcsolatteremtő képességgel
- Felelősségérzettel
- Tapintattal
- Optimizmussal
- Bizalommal
- Empátiás készséggel rendelkezzen

HÁTRÁNYOS ÉS NEMZETISÉGI SZÁRMAZÁSÚ GYERMEKEK FELZÁRKÓZTATÁSÁRA IRÁNYULÓ FELADATOK

Az Országgyűlés az oktatás területén fő célként az integrált oktatás kiterjesztését, a deszegregáció megvalósulását tűzte ki (68/2007. (VI. 28.) OGY határozat a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről).

A cigány gyerekek száma az óvodai gyermeklétszám közel 35%- a, mely várhatóan az elkövetkezendő időben emelkedni fog. Minden cigány gyermek már kiscsoportos korától óvodás, így egyenlő eséllyel kezdhetik meg az iskolai tanulást.

A cigány gyermekek többsége 2-3 gyermekes családban él, a gyerekek tiszták, ápoltak, többnyire rendezett lakáskörülmények közül kerülnek óvodába. Nyitottak a közösségi kapcsolatokra, beilleszkedésüket mégis nehezítheti az eltérő értékrend a család és az óvoda között, más az étkezési kultúrájuk, napirendjük és életvitelük. Éppen ezért a kötöttséget, nehezebben viselik.

Az óvoda feladata az óvodától egészen eltérő tapasztalás, élményhatás, ismeretanyag, tudásanyag megismerése és pótlásának megszervezése.

Az óvoda gondoskodik arról, hogy a gyermekek a cselekvő- szemléletes gondolkodástól eljussanak a képszerű, majd a fogalmi gondolkodás felé.

Az egyéni és differenciált csoportfoglalkozás lehetőséget biztosít a lemaradt gyerekek felzárkóztatására.

Az irányított tanulás feladata a gyermekek óvodai játékában, munkájában rejlő spontán tanulási lehetőségek kiegészítése, a családi nevelésben felfedezhető hiányok pótlása, az iskolakezdéshez az esélyegyenlőségek megteremtése.

A pedagógiai programunk lehetővé teszi, hogy az egyéni és kiscsoportos felzárkóztatásra és differenciált foglalkozásra a délutános óvónő beérkezte után kerüljön sor.

A gyakorlat azt mutatja, hogy legalább két év rendszeres óvodába járás esetén az iskolát szinte zökkenőmentesen megkezdhetik, természetesen elősegíti ezt az egész napos iskolai oktatás is.

Az óvodai napirend, a szokások megismertetése, elfogadása

Azoknál a gyerekeknél, akiknél otthon nincsenek meg a higiéniai feltételek, a fokozatosság elvének betartása mellett, próbáljuk az ilyen irányú szokásokat kialakítani.

WC, mosdó, a WC- papír használata, minden esetben a WC leöblítése és a szappannal, körömkéfével történő kézmosás fontossága. Fogmosás, szájoöblítés, fésülködés elsajátíttatása.

Étkezés:

Kulturált étkezés szokásainak kialakítása, a szociális hátrányból eredő hiányok kompenzálása. Evőeszközök helyes használata /kanál, villa, kés /szalvéta használata, asztal-, asztal aljának a rendje.

Öltözködés:

Személyes holmiját akassza a vállfára, ruhaneműit tanulja meg összehajtogatni, a jeléhez tenni. Az időjárásnak és a csoportszoba hőmérsékletének megfelelően öltözködjének.

Játék:

Tanulják meg a játékok helyes használatát, társaikhoz való közeledést, hogyan kapcsolódjanak be a játéktevékenységekbe.

Tudják, a kérem-köszönöm, légy szíves stb. kifejezéseket használni.

Munka

A munka jellegű tevékenység a személyiségfejlesztés fontos eszköze.

Tudják a magukkal kapcsolatos teendőket ellátni, /önkiszolgálás / majd más gyerekeket is kiszolgálni /naposi munka /

Kapcsolódjanak be egyéb csoportban végzendő munkába /virágöntözés, akvárium gondozása, kerti munka, udvartakarítás. Szívesen vállaljanak felelősséget / öltöző felelős, mosdó felelős /

Vegyék észre a környezet szépségét, tisztaságát, esztétikáját, tegyenek is érte.

Verselés, mesélés:

Annak ellenére, hogy cigányok, anyanyelvüket nem beszélik, a nemzetiséghez tartozó gyerekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. A csoportban a beszélgetés

csak magyarul folyik. Szókincsük bővítését, beszédképességük fejlesztését eredményesen segíti a bábozás, dramatizálás, sok beszélgetés.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

A manuális tevékenységekhez biztosítva vannak az eszközök, melyeket a nap folyamán bármikor használhatnak /zsírkréta, ceruza, színes, gyurma, festék stb./ Mivel otthon ezek az eszközök nincsenek meg, szívesen foglalatostkodnak az óvodában ezekkel az eszközökkel.

Gyakran ragasztanak, szőnek, varnak. Ezekben a tevékenységekben különösen ügyesek. Itt adódik alkalom a cigány mesterségek bemutatására: kosárfonás, vályogvetés, seprűkészítés, stb.

A szülők kiállítások formájában folyamatosan figyelemmel kísérhetik a gyerekek fejlődését.

Zenei nevelés

A cigány családok zenekedvelők, minden családban van magnó, szívesen hallgatnak cigányzenét, modern zenét.

Külön korrekciót nem igényelnek, mert általában jó hallással, ritmusérzéssel és hanggal rendelkeznek.

Örömmel vesznek részt a dalos játékokban, közös és egyéni éneklésben.

Fontosnak tartjuk, hogy a ritmikus mozgás, az énekes játék az egész nap folyamán sorra kerüljön. Lehetőséget biztosítunk zenehallgatás során, hogy a nem etnikumhoz tartozó gyermekek is megismerjék a cigány kultúrát. Erre a pedagógiai programunk lehetőséget biztosít, hiszen a mese-vers, ének-énekes játékok, vizuális tevékenységek minden nap jelen vannak az óvoda életében.

Matematikai nevelés:

Számfogalmuk kialakításához jó eredménnyel használjuk a pályázati pénzből vásárolt fejlesztő játékokat, a matematikai társasjátékokat, feladatlapokat.

Környezet megismerésére nevelés

Séták, beszélgetések során megismerkedhetnek a szűkebb és tágabb környezettel, épületekkel /templom, egészségház, Művelődési Ház, boltok, üzletek/.

Erdő, halastó, gyümölcsöskert, veteményeskert növény és állatvilágának felfedezése nagy öröm számukra.

Nagy hangsúlyt fektetünk a **környezet megóvására**, tisztán tartására és ebben ők is szívesen segídeknek.

Társasjátékokkal, képes kirakókkal, képek rendszerezésével segítjük megállapítani az összefüggéseket az emberek- állatok- évszakok egymáshoz való viszonya között.

•Család - Óvoda kapcsolata

Kérdőívet juttatunk el a nemzetiségi szülőkhöz, melyben az óvoda nevelési tartalmára vonatkozó kérdéseket fogalmaztunk meg, továbbá szeretnénk volna választ kapni arra, hogy van-e igényük a cigány hagyományok ápolására, szeretnék-e, ha külön művészeti csoportot hoznánk létre.

Mivel szülői értekezleteken csekélyke létszámban jelennek meg, igénylik-e, hogy külön is szervezzünk szülői értekezletet. Az egyöntetű vélemény az volt, hogy mindent együtt a többi gyermekkel. /ne diszkrimináljunk/ Alaposabb előkészítés után, ezzel a lehetőséggel újra megpróbálkozunk, mivel személyes beszélgetések alkalmával másként vélekedtek, és több szülő is partnernek bizonyult. Reméljük ebben a roma nemzetiségi önkormányzat is segítségünkre lesz.

A gyerekek fejlődéséről az óvónők a szülőket folyamatosan tájékoztatják, igyekeznek megnyerni őket közös céljainkhoz, segítséget nyújtunk az óvodai rendezvényeken /farsang, évzáró, kirándulás, színházi előadások alkalmával/.

Roma nemzetiségi feladatok:

- A szocializáció erősítése
- A szociabilitás fejlesztése
- Identitástudat erősítése
- tolerancia, tisztelet, másság elfogadásának fejlesztése

Óvodai fejlesztő program – a hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésére

A hátrányos helyzetű gyermekek iskolai eredményességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. Az iskoláskor kezdetéig a gyerekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az élet első éve meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában. Az alapvető készségek, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásaig- megterhelés nélkül- rendkívül hatékonyan fejleszthetők. A kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarokat.

A szegényebb családok gyermekei öt éves korukra lényegesen elmaradnak kognitív fejlődésükben kedvezőbb helyzetű társaikhoz képest. Az elmaradás oka a gyermeki fejlődés nem megfelelő ösztönzése a szülők korlátozott erőforrásai, a megélhetési nehézségek okozta terheltség és az otthoni környezet hiányosságai miatt. Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja. Nemzetközi tapasztalatok azt mutatják, hogy a hátrányos helyzetből származó lemaradások- szakszerű, a gyermekek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve, velük együttműködve- sikeresen ellensúlyozhatóak. A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, a szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvoda-pedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

Az óvodai fejlesztő program jellemzői

Célok:

- Az óvoda körzetében élő valamennyi 3 éves, HHH gyermek beóvodázásra kerüljön
- Az óvoda körzetében élő valamennyi 3-6 (7) éves HHH gyermek rendszeresen járjon óvodába
- Az óvodából iskolába menő HHH gyermekek olyan óvodai nevelésben, fejlesztésben részesüljenek, mely biztosítja, hogy kudarcmentesen kezdjék meg az általános iskolás éveiket, egyenlő eséllyel induljanak iskolába a nem hátrányos helyzetű társaikkal együtt
- Az óvodából iskolába menő HHH gyermekek legalább 50%-a integrált iskolai környezetben kezdje meg tanulmányait
- Együttműködő partneri kapcsolat kiépítése - a szülői házzal, a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal, Szakmai és Szakszolgálatokkal, Általános Iskolákkal, Roma Nemzetiségi Önkormányzattal, Civilszervezetekkel – annak érdekében, hogy a gyermekek sokoldalú fejlesztése, szociális támogatása sikeresen valósuljon meg.
- A speciális segítségnyújtás időben történjen, szakember bevonásával, egyéni fejlesztéssel.

Feladataink:

- Beóvodázási projekt indítása, családlátogatások lebonyolítása az új gyermekeknél
- A körzetben élő HHH-s gyermekek teljes felkutatása, óvodába hívása
- Integrációs óvodai csoportok kialakítása
- Beóvodázási projekt folytatása az anyás beszoktatás során
- Az óvodába lépő úgy HHH-s gyermekek anamnézisének felvétele

- Éves munkaterv elkészítése
- Óvodai hiányzások vezetése
- Szülői értekezletek szervezése
- Együttműködési megállapodások készítése partnereinkkel
- A HHH-s óvodások fejlődési naplójának vezetése
- A HHH-s gyermekek fejlesztésének megkezdése az elvégzett mérések alapján
- Fogadóórák megtartása
- Az iskolaérettségi vizsgálatokra történő javaslatok elkészítése a HHH-s gyermekek tekintetében
- Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, megszervezése
- Belső hospitálás, továbbképzéseken való részvétel
- Háromhavonkénti értékelés a HHH-s gyermekekről, tájékoztatás a szülőknek
- Nyílt óvodai rendezvények szervezése a HHH-s gyermekek és szüleik magas arányú részvételével (karácsony, mesemondó verseny, farsang, anyák napja, évzáró, ballagás, alkotó délutánok, stb.)

Az **igazgatónak** az óvodán belül a megelőzés és a veszélyeztetett gyermekek érdekében alkalmazott módszerek megválasztásában fontos szerepe van. Megfelelő gyermekvédelmi szemléletet alakít ki az óvodában, a gyermekvédelmi munkát folyamatosan ellenőrzi és értékeli.

Az **óvónőknek** kiemelkedő szerepük van:

- A problémás gyerekeket folyamatosan figyelemmel kíséri, hetente 3 órában végzi a fejlesztő foglalkozásokat és a dokumentálást
- Igyekszik megismerni minden gyermeket, ezek képességeit, érdeklődési körét, jellemét, családi körülményeit.
- A gyermekkel kapcsolatos minden változást megkonzultál a gyermekvédelmi felelőssel.
- Az óvodai **gyermekvédelmi felelős** az óvodai gyermekvédelmi munka összefogója, szervezője, ami azt jelenti, hogy nem csak egyedül, az ő feladata a gyermekek problémáinak figyelemmel való kísérése, hanem minden óvodapedagógusé, aki napi munkája során a gyermekkel kapcsolatba kerül.

Együttműködési és partneri kapcsolatok:

- Máriapócs Települési Roma Nemzetiségi Önkormányzat:

- Gyerekek óvodai beíratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal való együttműködés
- Az érintett családokkal való még szorosabb együttműködés elősegítése
- Közös családlátogatás a problémás családoknál
- Partneri kapcsolat kiépítésével a hiányzás minimalizálása
- A nemzetiségi önkormányzat elnökének szükség szerinti igénybevétele
- Valamennyi óvodai rendezvényen az érintettek meghívása
- Közös pályázatok készítése a jobb anyagi finanszírozás, családok támogatása céljából
- Egyéb pénzforrások, támogatók megkeresése a nehéz helyzetű családok megsegítésére
- Multikulturális értékek behozatala az óvodába, azok megismertetése és megszerettetése

- Dudás Miklós Görögkatolikus Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola:

- Óvoda-iskola átmenet támogatása
- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka
- Óvoda-iskola kapcsolattartás mélyítése
- Módszertani tapasztalatcsere megvalósítása
- Óvodai-iskolai mérések egységesítése
- A gyermekek fejlődésének után követése
- Közös rendezvények szervezése, egymás rendezvényeire való meghívás

- Gyermekjóléti Szolgálat:

- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, szervezése
- Közös családlátogatás
- Esetjelzések megbeszélése, a szükséges intézkedések megtétele
- Mentálhigiénés tréningek, szolgáltatások szervezése

Óvodai és iskolai szociális segítő

- segíti a gyermeket a köznevelési intézménybe való beilleszkedéshez szükséges kompetenciái fejlesztésében
- segíti a gyermek családját és a pedagógust is a gyermek szükségleteinek felismerésében és figyelembevételében, elsődlegesen a gyermekek veszélyeztetettségének megszüntetésében

- Városi Önkormányzat Védőnői Szolgálat:

- A gyermekek óvodai beíratásának támogatása
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása
- Nevelőtestületi együttműködés
- Gyermekvédelmi munka, szociális segítségnyújtás
- Gyermekek egészségügyi ellátása
- Tisztasági vizsgálat
- Védőnői szűrővizsgálat
- Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés
- Egészségügyi tartalmú programok a szülők számára
- A szülők eseti problémáira segítségnyújtás

- Háziorvos:

- A gyermekek óvodai beíratásának támogatása
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása
- Nevelőtestületi együttműködés
- Gyermekvédelmi munka, szociális segítségnyújtás
- Gyermekek egészségügyi ellátása
- Óvoda-iskola átmenet támogatása
- Orvosi szűrővizsgálat
- Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés
- Egészségügyi tartalmú programok a szülők számára
- A szülők eseti problémáira segítségnyújtás

- Kulturális Központ:

- A központ által szervezett kiállítások megtekintése
- Könyvtárfoglalkozások megtartása

- **II. János Pál Pápa Idősek Otthona:**

- Az idősek otthona által szervezett ünnepségeken a gyermekek műsoros fellépése
- Az otthonban élő lakók kézműves munkáiból készült kiállítás megtekintése a gyermekekkel

- **Horgászegyesület:**

- Kirándulás a máriapócsi halastavakhoz
- Telepítés, horgászat megtekintése
- Halfajták megismertetése

- **Szent Makrina Szociális Otthon:**

- Az intézet ünnepein az óvodás gyermekek műsoros fellépése
- Az rendtől kapott gyermekruhák, játékok szétosztása a rászoruló családok részére

- **Máriapócsi Kegyetemplom, Görögkatolikus Egyházközség**

- Az egyházi ünnepeken az óvodás gyermekek részvétele

- **Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés**

Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.

"A gyerekeknek egészséges környezetre van szükségük, és a közösségnek nem lehetnek egészségesek a szülői támogatás nélkül."

Cél: A szülők bevonása az oktatás - nevelés folyamatába.

Az intézmény és a család közötti partnerség kiépítésének feladatai:

- ◆ Folyamatos és rendszeres kommunikáció a szülőkkel /családlátogatás, értékelő megbeszélések, esetmegbeszélések, fogadóórák/. Nyílt napokon is lehetőség van a program gyakorlatban való közvetlen megtekintésére.

◆ **A program ismertetése**

Célja, hogy a szülő ismerje meg, mit jelent gyermeke számára, ha ebben a programban részt vesz.

- ◆ **Szülői nyilatkozat a fejlesztő nevelésbe való bekapcsolódásról.**

Célja, hogy a program megismerése után, szóbeli megbeszélést követően, írásban is meg erősíti belépési szándékát. Egyúttal kötelezi magát, hogy segíti gyermeke és a nevelő munkáját.

◆ *Negyedéves tájékoztató*

Célja: egy adott időszakon belül a gyermek magatartásának, neveltségi szintjének, képességei alakulásának értékelése.

◆ *A szülő bevonása a nevelés-oktatás feladatába.*

a) Részt vehetnek a csoport foglalkozásain.

Célja, hogy megláttassuk a szülőkkel az oktatás-nevelés problémáit a foglalkozásokon.

- Lehetőség van erre egyrészt az óvodában nyílt napon,

- Másrészt, az adott gyermek megfigyelésére legyen alkalma egy-egy tevékenységben - problémás esetekben.

b) Bemutathatnak tudásuknak, tapasztalatuknak megfelelően a gyermekek számára egy-egy képességfejlesztő területen számukra jól bevált példát.

(rajzolás, festés, mintázás, kézi munka foglalkozáson barkácsolás, le-fel öltögetés, fűzés, mozaikolás, stb.; mozgás foglalkozáson labdavezetés, függeszkedés, stb.)

Célja a szülő bemutatkozása pozitív példával. Ideje lehet egy-egy foglalkozás, vagy délutáni rendezvény.

c) Nevelési időn túli programok megszervezésében és lebonyolításában is részt vehetnek.

Célja, hogy segítse a pedagógus munkáját.

Jelenjen meg gyermeke kíséretében is óvodai ünnepélyeken (pl. karácsony, farsang, évzáró, szülő-gyerek nap) tevékenyen járuljon hozzá a csoportrendezvények lebonyolításához. (pl. farsang, mikulás, színházlátogatás, kirándulások, stb.)

d) Továbbképzések szervezése

Célja a szülők nevelése, oktatása.

- *Hogyan segítse gyermekét?*

- *Az otthoni bánásmód és az óvodai elvárások tekintetében.*

Továbbképzés lehet havonta, vagy alkalmanként.

◆ **A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása**

Kiscsoportban júliusban a csoport két óvodapedagógus végiglátogatja az óvodába beiratkozott gyermekek családjait. Információt gyűjtenek a gyermek szokásairól, mentális állapotáról, egyéni tulajdonságairól, a család gyermekneveléssel kapcsolatos felfogásáról, anyagi körülményeiről.

Egyeztetik a beszoktatás legkedvezőbb időpontját. Ennek megfelelően a beszoktatás első-második napján a szülő is ott tartózkodik gyermekével a csoportban, ebéd után haza viszi az első napokban, majd a gyermek terhelhetőségétől függően a 3-4. naptól megpróbálják az óvodában altatni a gyermeket.

◆ **Rendszeres napi, vagy heti tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyermekek alkotásainak megmutatása, elemzése, szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon.**

◆ **Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek egyeztetése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása**

Óvodánk nyitott a szülők előtt, lehetőségük van az óvónővel való konzultációra.

Igény esetén fogadó órán találkozhat az óvónővel, és beszélheti meg a szülő a gyermekével kapcsolatos eseményeket, nevelési problémákat. Rendkívüli esetben az óvónővel való egyeztetés után bármelyik nap van lehetőség a találkozásra, megbeszélésre.

Napi tájékoztatást a csoport hirdetőtábláján kap a szülő, ahol az aktuális eseményekről, rendezvényekről kap információt. Láthatja a gyermekek heti vizuális munkáját, olvashatja az éppen aktuális és tanult verseket. A fogadó órák időpontjai alkalmasak lesznek az egyéni fejlesztési napló kiértékelésére.

◆ **Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése: egyházi ünnepek, szüreti felvonulás, szomszédolás, Mikulás ünnep, karácsony, ovi-olimpia, farsang, nemzeti ünnepeink, anyák napja, évzáró, szülő-gyerek nap, nemzetiségi ünnepek, stb.**

Óvodánkban a legtöbb rendezvény nyílt ünnepként van megtartva, ahol a szülő nem csak vendég, hanem aktív szereplője is az ünnepnek.

Részt vehet:

- a karácsonyi énekkarban,
- a farsangi sütésben, játékokban,
- szülő-gyerek napon a kézműves foglalkozásokon
- évvárón a gyerekek ellátásában.

Közvetlen módon az óvodában az **„Alapítvány a Máriapócsi Óvoda Gyermekeiért”** fejt ki jótékony hatását.

Az alapítványra befolyó összegből kulturális programokat szervezünk a szülőknek, gyermekeknek, valamint pótoljuk a hiányzó vagy elhasználódott eszközöket. A tagok irányzott segítséget nyújtanak, igyekeznek a segítség lehetőségeit és formáit bővíteni:

- *Óvodai kirándulások támogatása;*
- *nyári táborozások,*
- *sportrendezvények;*
- *jutalmazások;*
- *eszközvásárlás;*
- *színházbérlet költségének részbeni átvállalása.*

Az anyagi erőforrások előteremtése nem kis feladat. A befolyt pályázati és az 1% adó mellett fontos az elkötelezettség. A társadalmi tudat pozitív irányban történő formálása nagyon hosszú folyamat. Az, hogy az egyének tudatába beépüljenek olyan értékek, melyek a társadalmi együttélést jobbbá, humánusabbá teszik, nagyon sok fáradtsággal járó munkát kíván. Több évre kiterjedő sokrétű folyamat, mely megkívánja a fokozatosan, kisebb lépésekben történő haladást, mert ennek van komoly hatása.

AZ ÓVODA SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAI

A szülők kérése alapján speciális szolgáltatásokat tudunk nyújtani. Ezek a szolgáltatások nem tartoznak az alapfeladatok körébe, de hozzájárulnak a nevelési céljaink eléréséhez, és erősítik óvodánk sajátos arculatát. A szolgáltatásokat általában nevelési időn túl szervezzük (ami a szülők számára önköltséges). Ezek elsősorban olyan szolgáltatások, amelyek a keresztény nevelési célkitűzéseinkbe beilleszthetők. (egészséges életmódra nevelés)

Ovi-angol: nagycsoportos gyermekek részére heti 1 alkalommal.

Ovi-foci: heti 1 alkalommal minden korosztály számára.

Zene-ovi: heti 1 alkalommal

Ovi úszás: 2023.szeptemberétől heti 1 alkalom, 5 éves kort betöltött gyermekek számára (Magyar Úszó Program által)

AZ ÓVODA DOKUMENTUMAI

Óvodánk írásos dokumentumai:

- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- Tevékenységközpontú Helyi Óvodai Pedagógiai Program a Hitre Nevelés Eszközeivel
- ETIKAI KÓDEX a Magyar Katolikus Egyház közoktatási intézményeiben dolgozó pedagógusok számára

Éves pedagógiai munkaterv:

- Tanügyigazgatás feladatok
- Helyi program kiemelt feladatai
- Gyermekvédelmi terv
- Kapcsolattartás
- Nevelőtestületi értekezletek
- Csoportlátogatási terv

Gyermekcsoportokra vonatkozóan:

- Nevelési terv,
- Tevékenységi program,
- Felvételi-és mulasztási napló
- Csoportnapló
- Gyermekek fejlődését nyomon követő mérőlapok (személyiségnapló)

Időkeret: egy nevelési évre lebontva

- 1 heti terv

Követelmény: naprakész nyilvántartás az óvodai nevelésben való részvételről

Érvényességi rendelkezések:

A helyi pedagógiai program módosítását törvényességi ellenőrzésben megfogalmazottak és jogszabály módosítások indokolták

A program elkészítése az óvoda nevelőtestületének bevonásával történt. Jelen dokumentum elfogadásáról, véleményezéséről készült jegyzőkönyv megtalálható az irattárban.

Hatályos: 2024.09.01. napjától

Érvényességi ideje: Visszavonásig

A Pedagógiai Program módosítására jogosult: Az óvoda igazgatója, valamint a nevelőtestület tagjai. A módosítást a nevelőtestület esetében, annak több mint 50%-a indítványozhatja.

Módosítása a hatályos jogszabályok szerint.

A Pedagógiai Program eljárásjoga: Az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el. A nevelőtestület elfogadja. Az igazgató nyilvánosságra hozza.

A Pedagógiai Program a Fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

Az Óvoda Pedagógiai Programja nyilvános.**Megtekinthető:**

- az óvoda honlapján www.ekesviragszal.hu
- az igazgató irodájában (külső meghajtón és nyomtatva)
- a Fenntartónál: Nyíregyházi Egyházmegye Püspöki Hivatala.

Tájékoztatásul hivatalosan megkapják:

- Nevelőtestület
- Szülői Közösség

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

OKTATÁSI IRODA

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5.; Tel.: +36 (30) 293 2420, E-mail: oktatas@nyirgorkat.hu

Legitimációs záradék

Intézmény OM - azonosítója: 033257	Készítette a nevelőtestület bevonásával: Porcelán-Ványi Melinda igazgató
Legitimációs eljárás	
20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 6. § (2) bekezdése alapján véleményt nyilvánított Nevelőtestület nevében: aláírás	20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 6. § (2) bekezdése alapján véleményt nyilvánított Szülői szervezet nevében: aláírás
2011. évi CXCV. törvény 26. § (1) bekezdése alapján 20403/4469/4469/2024 számú határozattal jóváhagyja. Fenntartó nevében: Kovácsné Dibácsi Zsuzsanna Oktatási Iroda irodavezető	
A dokumentum jellege: nyilvános	Megtalálható: az intézmény honlapján
Hatályos: 2024. szeptember 01. - visszavonásig	
Készült: 1 eredeti példányban	
Iktatószáma: 215/2024	